

Helduen praktika integratua I

Praktika klinikorako gidaliburua

Estibaliz Garcia Uriaguereca

Janire de la Torre Perez

Eneritz Bilbao Uriarte

eman ta zabal zazu

Universidad
del País Vasco

Euskal Herriko
Unibertsitatea

CIP. Unibertsitateko Biblioteka

Bilbao Uriarte, Eneritz

Helduen praktika integratua I [Recurso electrónico]: praktika klinikorako gidaliburua / egileak, Eneritz Bilbao Uriarte, Estibaliz Garcia Uriagereka, Janire de la Torre Pérez. – Datos. – [Leioa] : Universidad del País Vasco / Euskal Herriko Unibertsitatea, Argitalpen Zerbitzua = Servicio Editorial, [2023]. – 1 recurso en línea : PDF (114 p.). – (Unibertsitateko Eskuliburuak = Manuales Universitarios)

Modo de acceso: World Wide Web.

ISBN: 978-84-1319-540-7.

1. Odontología - Práctica. I. Garcia Uriagereka, Estibaliz, coaut. II. Torre Pérez, Janire de la, coaut.

(0.034)616.314

Helduen praktika integratua I (HPI I), Medikuntza eta Erizaintza Fakultateko Odontologia graduko 5. mailan kokaturiko ikasgai praktiko-klinikoa da, hots, urte osoko derrigorrezko ikasgaia eta graduaren azken urteko praktiken parte garrantzitsua. Odontologo orokorrak gauzatu beharreko hainbat jarduera bateratzen ditu; beraz, ikasleak, bere formakuntza amaitzen duenean, gaixo bakoitza modu integralean tratatzeko gai izatea dauka helburutzat.

Ikasturteko 30 eskola-asteetan zehar, ikasleek hainbat tratamendu egingo dituzte, eta, horretarako, egin beharreko prozeduren ezagutza teorikoa ez ezik, tresna ugari erabiliko dituzte. Tresna horiek, kasu batzuetan, hainbat tratamendutarako erabiltzen dira, eta, beste batzuetan, berriz, praktika jakin baterako bakarrik. Bestalde, diagnosi egokia egin ostean, ezinbestekoa da tratamendu ezberdinen sekuentzia ezagutzea praktikak ondo antolatzeko.

Gidaliburu honen argitalpenaren xedea da UPV/EHUko Odontologia Graduko Helduen Praktika Integratua I-eko ikasleek praktika klinikoak antolatu eta modu koordinatuan burutzeko baliagarri izatea. Bertan, praktikak planifikatzeko jarraibide orokorrak eta helburuak deskribatzen dira alde batetik, eta, bestetik, ikasgaien maizago egiten diren prozedura klinikoaren sekuentzia zehazten da. Halaber, ikasleak prozeduretan erabiliko dituen materialak zerrendatu dira, beraien tratamendu bakoitzerako behar duten materiala identifikatu eta batu dezaten. Gida honek zehazten den tresneria eta materiala ikasleen eskura dago UPV/EHUko Odontologia Klinikako esterilizazio eta biltegi-zerbitzuetan. Beraz, materialen marka komertzialak Odontologia Klinikaren hornitzaileen eskuragarritasunaren menpe egongo dira. Azpimarratu beharrekoa da koaderno hau ez dela irakaskuntza-gidan gomendatutako bibliografiaren ordezkua, baizik eta ikasleentzako laguntza-tresna bat soilik.

AURKIBIDEA

Laburdurak	7
1. Praktika klinikoetarako sarrera eta oinarrizko arauak	9
2. Praktika klinikoaren antolamendua	13
2.1. Miaketa osoa eta diagnosia	13
2.2. Pronostikoa, tratamendu-plan bat edo batzuk egitea eta horren sekuentzia	16
2.3. Baimen informatua eta aurrekontuak	16
2.4. Denbora eta saioak optimizatzea	16
3. Materialen zerrenda eta ohizko tratamenduen protokolo klinikoa	19
3.1. Oinarrizko tratamendu periodontala	19
3.1.1. Materiala	19
3.1.2. Protokolo klinikoa: tratamendu-sekuentzia	27
3.2. Erauzketa	29
3.2.1. Materiala	29
3.2.2. Protokolo klinikoa: tratamendua	34
3.3. Odontologia kontserbadorea: betetze zuzena eta zeharkakoa	35
3.3.1. Materiala	35
3.3.2. Protokolo klinikoa: tratamendu-sekuentzia	44
3.4. Endodontzia (muin-kanaletako tratamendua)	49
3.4.1. Materiala	49
3.4.2. Protokolo klinikoa: tratamendu-sekuentzia	53
3.5. Protesi finkoa: koroak, zubiak eta hortz-xaflak	54
3.5.1. Materiala	54
3.5.2. Protokolo klinikoa: tratamendu-sekuentzia	65
3.6. Protesi erauzgarria	68
3.6.1. Materiala	68
3.6.2. Protokolo klinikoa: tratamendu-sekuentzia	77
3.6.3. EZko erregistroa arku gotikoaren bidez	80

3.7. Hortz zuritzea	82
3.7.1. Materiala	82
3.7.2. Protokolo kliniko: tratamendu-sekuentzia	87
4. Pazientearentzako jarraibideak eta gomendioak	89
4.1. Periodontziako pazientearentzako argibideak	89
4.2. Erauzketa edo kirurgia osteko argibideak	90
4.3. Txantxar ugari garatzen dituzten pazienteentzako gomendioak	90
4.4. Protesi erauzgarria daramaten pazienteentzako gomendioak	91
4.5. Hortz-zuriketarako gomendioak	92
5. Eranskinak	93
5.1. Odontologia klinikari buruzko araudia	93
5.2. Odontologia klinikaren COVID-19 protokoloa	104
5.3. Historia klinikoa: UPV/EHUko Odontologia Klinikaren dokumentazioa	105
5.4. Fitxa kliniko orokorra: UPV/EHUko Odontologia Klinikaren dokumentazioa	107
5.5. Periodontograma: UPV/EHUko Odontologia Klinikaren dokumentazioa	108
5.6. Datuen babesari buruzko oinarrizko informazioa txertatzen du: UPV/EHUko odontologia klinikako dokumentazioa	110
5.7. Aurrekontu-orria: UPV/EHUko Odontologia Klinikako dokumentazioa	112
6. Bibliografia	113

LABURDURAK

AGA:	Aho garbiketaren argibideak
BOPT:	Biologically oriented preparation technique
CBCT:	Cone beam computed tomography
EKG:	Erpineko karraka nagusia
EZ:	Erlazio zentrikoa
EDTA:	Azido etilendiaminotetraazetikoa
GKGP:	Gailur arteko kontaktu gehieneko posizioa
HPI:	Helduen praktika integratua
INR:	International normalized ratio
LBG:	Loki baraileko giltzadura
LL:	Lan luzera
LTP:	Laguntzako terapia periodontala
OPG:	Ortopantomografia
PE:	Protesi erauzgarria
RM:	Erresonantzia magnetikoa
Rx:	X izpiak
SKL:	Sustraia karrakatzea eta leuntzea
TC:	Computerized tomography

1. PRAKTIKA KLINIKOETARAKO SARRERA ETA OINARRIZKO ARAUAK

HPI I irakasgaiak UPV/EHUko Odontologia Graduako irakaskuntza-gidaliburuan deskribatutako gaitasun orokorrak eta espezifikoak ditu. Bertoko webgunean argitaratuta daude. Gaitasun orokor eta espezifiko nagusiak honako hauek dira:

- Ikaslea gai izango da hasierako judizio diagnostikoa lantzeko eta, presazko arreta odontologikoa behar izaten duten egoerekin konpetentea izanez, arrazoitutako estrategia diagnostikoa ezartzeko.
- Ikaslea gai izango da odontologiaren edozein arlo klinikoko eta paziente osasuntsu zein medikoki konprometitutakoengan diagnostikoa, pronostikoa eta tratamenduaren plangintza (hots, plangintza terapeutiko egokia) ezartzeko.
- Ikasleak esperientzia klinikoa hartuko du.

Horretarako, hainbat gaitasun espezifiko zehaztu dira eremu ezberdinetan:

- Asistentzia-komunikaziorako gaitasunak.
- Balio profesionalak txertatzea.
- Arrazoibide klinikoa, kudeaketa klinikoa eta iritzi kritikoa.

HPI I ikasgaiari esker, ikasleak bere ikaskuntzan zehar eskuratutako ezagutzak bateratuko ditu adin eta baldintza guztietako paziente helduengan, premia terapeutiko ezberdinak irakaslearen gainbegiradapean tratatuko baititu. Hau da, historia klinikoa, froga osagarriak, miaketa orokorra, diagnostikoa, ondo sekuentziatutako tratamendu-plana eta ekintza terapeutiko desberdinetan trebetasuna garatzea izango dira ikasgai honen helburuak, betiere ikaskuntza-gidaliburuan deskribatzen diren ikaskuntza-emaitzak lortzeko xedearekin.

Ikaskuntza-jarduera honek alderdi etikoak, sozialak eta psikologikoak barneratzen dituen beste gaitasun batzuk ditu; besteak beste:

- Pazientearekin eta bere senideekin komunikazio egokia mantentzea eta, aldi berean, baita graduako eta graduondoko kideekin, klinikako langileekin, laborategiko teknikariek edota osasun arloko beste profesional batzuekin ere. Pazientearekin tratu hezia, errespetuzkoa eta enpatikoa sustatzea, paziente edo egoera bakoitzarekiko hizkuntza egokituz eta moldatuz.
- Bikote eta ikasle talde bakoitzean nagusi izan behar duen laguntasun-jarrera sustatzea, elkarrekiko lankidetzaz ezarriz.
- Tutorearekin arin eta errespetuz komunikatzea.
- Laborategiko teknikariarekin eta osasun arloko beste profesionalekin idatzizko eta ahozko komunikazioa garatzea.
- Kode etiko deontologikoa eta gure pazienteen konfidentzialtasuna eskuratzea.
- Praktikarekiko jarrera positiboa aurkeztea, parte-hartze aktiboarekin eta ekimenarekin. Tratamendu baten aurreko zalantzarik edo ziurtasunik eza balego, irakaslearekin partekatzea egoera gainditu ahal izateko.
- Ikasleak autonomia eta independentzia garatzen joango dira, baita agertutako zailtasunak konpontzeko gaitasuna ere.

Praktika klinikoak odontologia klinikan egingo dira ikasturteko 30 eskola-asteetan, ikastetxeak urtero argitaratzen duen egutegiaren arabera. Ikasleak gehienez sei pertsonaz osatutako taldeetan bananduko dira; bertan, ikasturte osoan zehar mantenduko diren lan-bikoteak osatuko dituzte, irakasle arduradun baten tutoretzapean.

HPI I ikasgaiaren kredituak praktikoak dira soilik, eta asistentzia nahitaezkoa da; hori horrela, faltak justifikatu egin beharko dira.

HPI I-ean ikasleei esleituko zaizkien eta tratatuko diren pazienteak beste ikasgaietatik igorriak edo berriak izango dira. Aldi berean, lehendabiziko hitzorduan miaketa orokorra egin ostean, pazienteari deribazio-orri bat egin dakioke graduako beste ikasgai batean edo gradu osteko ikasgai espezifikoetan tratatu ahal izateko. Irakasleak sinatuko du beti ikasgai hartzailearen deribazio-orria.

Ikasleek odontologia klinikan araudi orokorra ezagutu eta betetzeko beharra daukate. Araudi hori ikasleen esku dago (1. eranskina), eta puntu hauek azpimarratzekoak dira bertan:

- Osasun-arropa egokia nahitaez erabiltzea; pijama eta oinetako sanitarioak. Ilea bilduta eta txano batez estalita izango da. Unean-unean indarrean den protokoloari egokitutako babes pertsonaleko materiala erabili beharko da.
- Eskuetako higiena funtsezkoa da, bai tratamenduen aurretik bai ondoren, larruazaleko zauririk agerian gelditu barik.
- Bakoitzaren gauza pertsonalak armairuetan gordeta gelditu behar dira; hots, klinika-eremu praktiketarako materiala bakarrik egon daiteke.
- Klinika barruan debekaturik dago jatea edo edatea.

- Lan-boxa betiere garbi eta txukun egongo da. Praktika bakoitzaren ostean, hortz-besaulkia garbitu eta desinfektatu egingo da.
- Biltegitik edota esterilizaziotik datorren material suntsikor eta ez-suntsikorra prest eduki behar da aldeztu aurretik, eta tratamenduaren ostean dagokion lekura itzuli beharko da.
- Ikasleak kontuz eta ardurarekin ibiliko dira materialarekin.
- Kutsatutako materialarekin kontu handia izan behar da; suntsikorra bada, dagokion edukiontzietan utzi behar da, eta instrumentala bada, esterilizazio saileko oharpenen arabera batu eta itzuliko da.
- Istripuren bat gertatzen bada, bereziki kutsatutako materialarekin, irakasleei jakinaraziko zaie, eta haiek adieraziko diete zer prozedura jarraitu behar duten.
- Klinikaren barruan, lanerako giro egokia mantendu behar da; oihu egitea, ozen hitz egitea edo korrika egitea saihestu egingo da.
- Nahitaezkoa da konfidentzialtasuna mantentzea gure pazienteen datu eta tratamenduekin.
- Ikasleek tutorearen adierazpenak jarraitu beharko dituzte uneoro.
- Paziente bakoitzari harrerara lagunduko zaio administrazio-izapideetarako.
- Material komuna duen sei kaxoidun armairu bat dago klinika bakoitzeko, eta, beraz, ordenatuta mantendu behar da.
- Kanpoko laborategi bati eskatutako protesi-lanak klinika bakoitzak duen armairu batean jasoko dira. Laborategira bidaltzeko dokumentu bat beteko da. Dokumentu horrek irakasleen oniritzia izan beharko du, eta paziente bakoitzari jakinaraziko zaio protesiaren zentzuzkoaren % 50a ordaindu behar duela lehenengo inprimakia hartzean.

HPI I irakasgaiaren praktika klinikorako oinarrizko araudia:

- Praktiken ordutegia 9:00etan hasi eta 14:00etan amaituko da. Lehenengo 15 minutuetan goizeko praktika antolatuko da; hau da, boxa eta erabili beharreko materiala prestatuko dira, egin beharreko jardueraren berri emango zaie irakasleei, eta zalantzak argituko dira.
- Funtsezkoa da praktika amaitu arte gelditzea; hala ere, pazienteak huts egiten badu edo lehenago amaitzen bada, irakasleei baimena eskatuko zaie alde egiteko.
- Pazientea klinikara sartu aurretik, beharrezkoa da haren historia klinikoa ezagutzea; eguneratuta dagoen eta paziente medikoki konprometituta dagoen jakin behar da. Halaber, tutoreari datu garrantzitsuak jakinaraziko zaizkio, baldin badaude.
- Ikasleek aldeztu aurretik errepasatuko dituzte egin beharreko ekintza terapeutiko bakoitzetarako beharrezkoak diren ezagutza teorikoak eta materiala.
- Pazienteari harrera egin aurretik, beharrezko edo aurreikus daitezkeen tresneria eta material guztia dugula egiaztatuko da, eta ondo kokatuta eta antolatuta dagoela ziurtatuko da.
- Tratamendua amaitu ondoren, irakasleak tratamenduaren oniritzia sinatuko du, eta ikasleak harrerara lagunduko dio pazienteari.
- Komeni da pazienteari gogoraraztea, hurrengo hitzordura joaterik ez badu, aldeztu aurretik jakinarazi behar duela; izan ere, huts egiten badu, ikasteko denbora garrantzitsua galduko dugu.

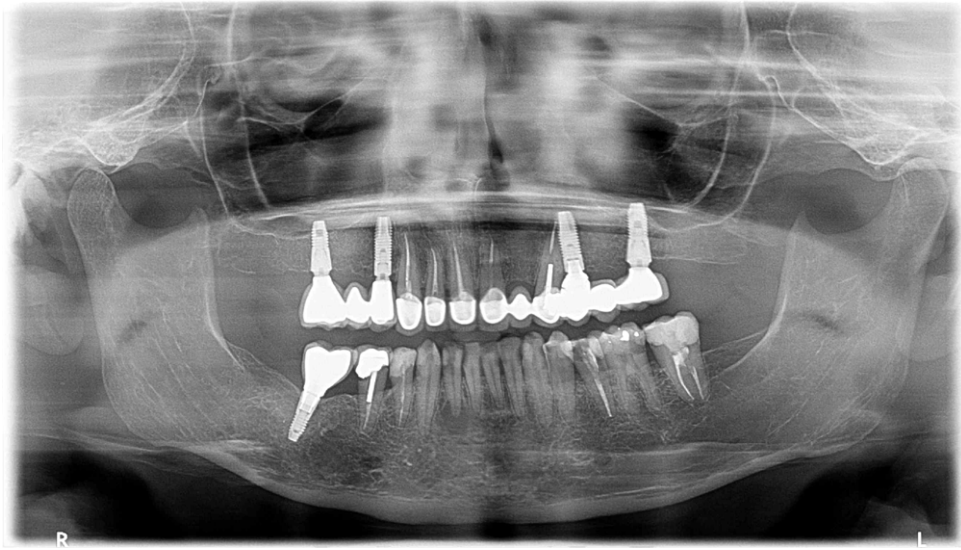
- Ikasleek Odontologia Klinikaren programa informatikoan (Alladium) pazientearen hitzordua sartuko dute; eguna, ordua eta paziente berriaren beharra ere adieraziko dituzte, betiere administrazioko langileek fitxak prestatzeko edo paziente berriari hitzordua emateko behar besteko aurrerapenarekin.
- Komeni da tratamenduak 13:30ean amaitzeko planifikatuta izatea, pazienteari harrerara lagundu ondoren, hurrengo 30 minutuetan boxa jaso eta materiala dagokion lekura eraman ahal izateko.
- Egunero, praktika amaitzean, egindakoa errepasatu behar da, zailtasunik edo zalantzarik izan den azalduz. Hurrengo praktikaren tratamendu-plana erakutsiko zaio irakasleari, denborak antolatzeko eta argitu beharreko zailtasun posibleak edo indartu beharreko teoria aurreikusteko; horrez gain, beharrezko material guztia erabilgarri dagoela ziurtatuko da.
- Klinika utzi aurretik, dena garbi eta jasota geratu dela egiaztatuko da. Paziente bakoitzaren fitxak harrerara eramango dira, eta ez dira klinikan ahaztuko. Era berean, ikasleek ordenagailua, erradiologiako ekipoak, lan-unitateak eta klinikako argiak itzalita daudela ziurtatuko dute.
- Ikasleek beren praktika-koadernoak beteko dute, egin dituzten tratamenduak adierazita, eta irakasleari aurkeztuko diote, sina dezan. Koaderno hori azken egunean emango zaie irakasle arduradunei.

2. PRAKTIKA KLINIKOAREN ANTOLAMENDUA

2.1. MIAKETA OSOA ETA DIAGNOSIA

HPI I-eko praktiketan tratatuko diren pazienteei, graduako edo graduondoko beste irakasgai batzuetatik bidalitako pazienteei, miaketa osoa, diagnosia eta tratamendu-plana egingo zaie, irakasgai horietan aldeztu aurretik miatu diren kontuan izan gabe. Protokolo honen arabera lan egingo da:

- Pazienteen harrera: galdetegia betetzea, tenperatura egiaztatzea eta babes-neurriak hartzea, COVID-19aren aurkako protokoloen arabera, pandemiak irauten duen bitartean (2. eranskina).
- Historia klinikoa betetzea edo eguneratzea (3. eranskina). Konpromiso medikoak eta horiek tratamenduan duten inplikazioa identifikatzea.
- Buruaren, lepoaren, muskuluen eta loki-baraileko giltzaduraren (LBG) oinarritzko miaketa. Dagozkion miaketa-fitxak betetzea. Ustezko patologiak identifikatzea.
- Aho-barrunbe osoaren miaketa; ezpainak, mukosa-yugala, mihia, aho-zorua, ahosabaia, listu-guruin handiak, hortzoia, orofaringea, masailezurak, hortz-miaketa eta miaketa periodontala. Dagozkion miaketa-fitxak betetzea (4. eta 5. eranskinak) eta ustezko patologiak eta diagnosi diferentzialak identifikatzea.
- Froga diagnostiko osagarriak egitea, Odontologia Kliniketan bertan egin daitezkeenak, aldeztu aurretik irakasleen eta pazientearen baimenarekin, froga horiek inbaditzaileak badira. Ustezko patologiak identifikatzea:
 1. Erradiologia- eta irudi-frogak: ortopantomografia (OPG) (1. irudia), erpinondoko erradiografia (Rx) (2. irudia), haginkada-hegalaren Rx-a (3. irudia), serie erradiografiko osoa (4. irudia), sorta konikoaren tomografia konputerizatua (CBCT) (5. irudia).

1. irudia: OPG

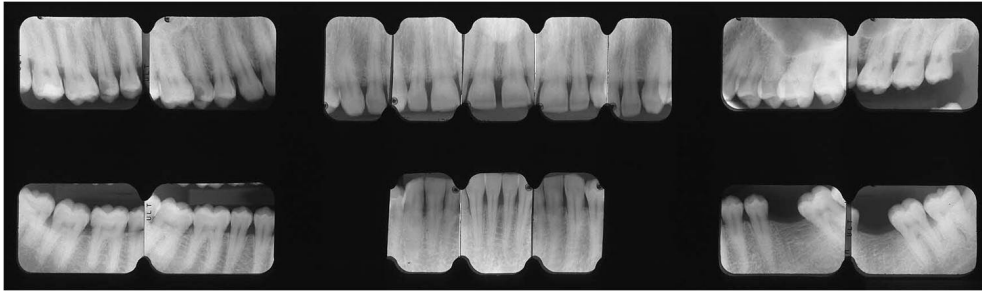

2. irudia: erpinondoko Rx

3. irudia: haginkada-hegalaren Rx

2. PRAKTIKA KLINIKOAREN ANTOLAMENDUA

4. irudia: serie erradiografiko osoa

5. irudia: CBCT

2. Bizitasun-froga.
 3. Perkusio-froga.
 4. Haztatu.
 5. Biopsia, laginak hartu karrakatzearen bidez, eta abar.
- Premiazko patologia ezagutu.
Odontologia Kliniketan bertan egin ezin daitezkeen froga osagarriak eskatu; hala nola:
 1. Laborategiko froga analitikoak eta azterketa zitologiko eta histopatologikoak.
 2. Irudi-froga jakin batzuk: ordenagailu bidezko tomografia (TC), erresonantzia magnetikoa (RM), ekografiak.
 - Kasu bakoitzeko behin betiko diagnostikoa egin.
 - Pazienteak duen patologia ezin bada HPI I irakasgaien diagnostikatu edo tratatu, pazienteak graduoko irakasgai espezifikoetara bideratuko da (ahoko patologia eta medikuntza, buruko eta aurpegiko mina eta loki-baraileko nahasmenduak, ahoko kirurgia), edo dagozkion graduondoko irakasgaietara. Beharrezkoa bada, tratamendu implantologiko bat edo tratamendu periodontal konplexu bat bideratuko da dagokion graduondokora. Ortodontzia-tratamendu bat baloratu behar izanez gero, dagokion graduoko irakasgaiari jakinaraziko zaio.

- Tutorearen erabakia izango da pazienteak graduako edo graduondoko irakasgai espezifikoetara bideratzea.

2.2. PRONOSTIKOA, TRATAMENDU-PLAN BAT EDO BATZUK EGITEA, ETA HORREN SEKUENTZIA

- Ikasle-bikoteak kasuaren pronostikoa eta tratamendu-plana edo planak ezarriko ditu. Ondoren, hori guztia tutoreari aurkeztuko dio, eztabaida dezaten. Bestalde, horren sekuentzia bateratuko da. Ahal bada, tratamendua ikasturte barruan amaitzea izango da helburua.
- HPI I-ean tratatu ezin diren kasu konplexuak, halaber, irakasleekin azaldu eta eztabaidatuko dira, eta haiek adieraziko dute zein den kasurako tratamendurik egokiena.
- Ondoren, pazienteari egoera eta ahoaren pronostikoa aurkeztuko zaizkio.
- Pazienteari tratamendu-aukerak planteatuko zaizkio.

2.3. BAIMEN INFORMATUA ETA AURREKONTUA(K)

- Ikasleek datuen babesari buruzko oinarrizko informazio-klausula aurkeztuko dute (6. eranskina).
- Ikasleek baimen informatuaren alderdi garrantzitsuenak azalduko dituzte, egin beharreko tratamenduen arabera.
- Aurrekontuak emango dira (7. eranskina), eta ordaintzeko modua azalduko da.

2.4. DENBORA ETA SAIOAK OPTIMIZATZEA

- Tratamendu integratuak ikasleei eta pazienteari gehien komeni zaien moduan antolatzen ahaleginduko da ikaslea, paziente mota bakoitzarentzat iraupen egokiko bisita kopurua minimizatzen saiatuz eta tratamendua ikasturtean zehar amaitzen saiatuz.
- Tratamendu konplexuen kasuan, komeni da beti gauzatzeko errazenetik hastea, konfiantza lortzeko. Adibidez, pazienteak kanal kopuru desberdina duten hortzen tratamendua behar badu, lehenik kanal bateko tratamenduarekin hasiko gara, gero bi kanaleko tratamenduarekin, eta, azkenik, hiru kanaleko tratamenduarekin. Betetzei dagokienez, lehenik txikiak eta I motakoak, gero II eta V klaseak, eta, azkenik, aurrealdeko berreraikuntza edo estetika handidunak.
- Gainera, beharrezkoa izango da tratamendua sekuentziaz, lehenik lehenik jarduerak taldeka ezarriz.

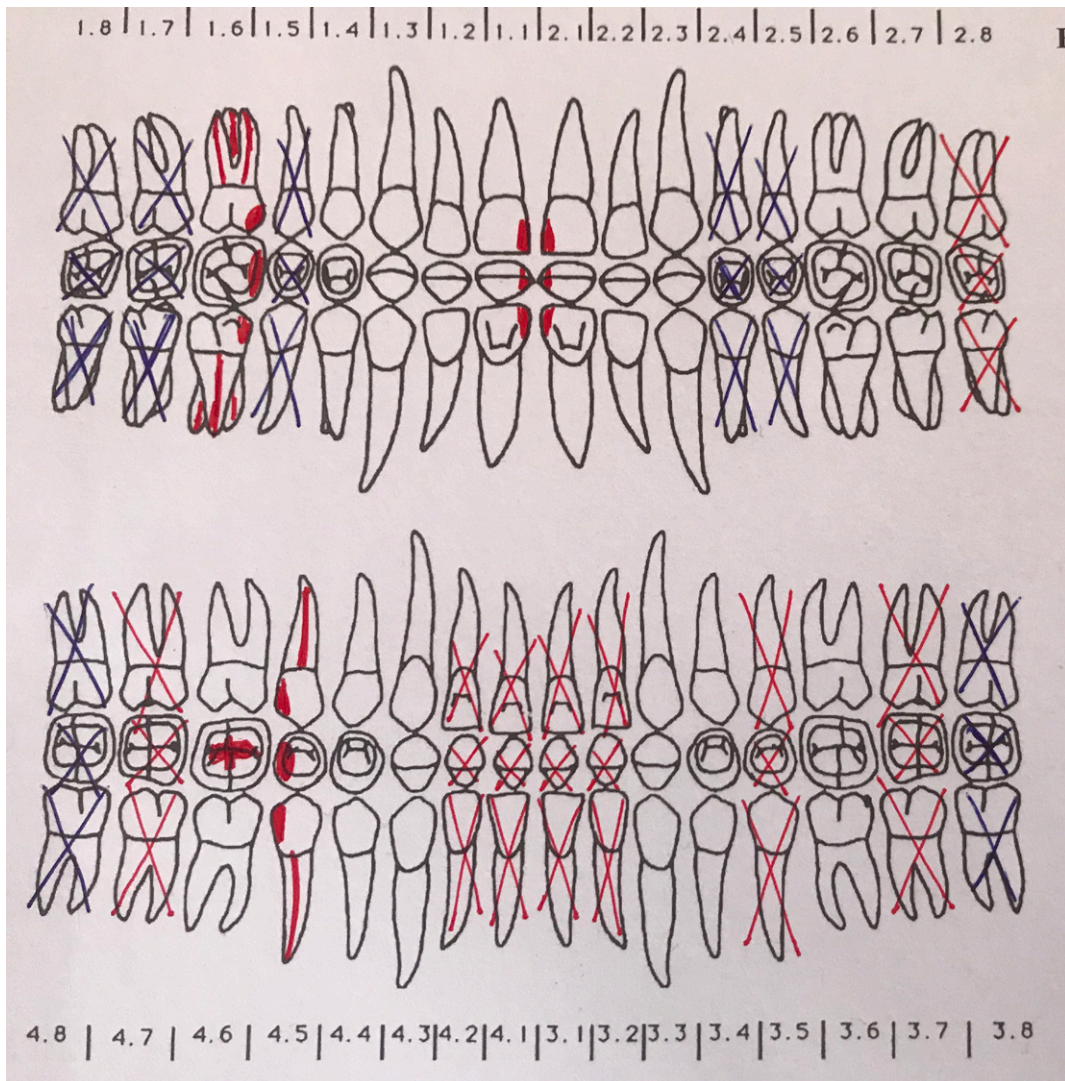
Tratamendu bakoitzak dituen zailtasunez eta denboraren antolaketa egokia egiteko ditugun mugez jabetu behar dugu. Ez dugu denbora bera beharko detartrajea egiteko edo kanalak tratatzeko. Zalantzarik izanez gero, irakasleei galdetuko zaie. Erreferentzia orokor gisa, tratamendu-denbora hauek hartuko ditugu:

- Historia klinikoa betetzea, miaketa osoa, proba osagarriak, azterketa-ereduak, diagnostikoa, tratamendu-plana eta aurrekontua: 2 ordu.

2. PRAKTIKA KLINIKOAREN ANTOLAMENDUA

- Garbiketa, hortzak leuntzea eta ahoko higieua irakastea (OHI): 1 ordu.
- Karrakatzea eta lisatze erradikularra (RAR): 1 ordu.
- Betetze simplea: 1 ordu.
- Berreraikuntza: 2 ordu.
- Erauzketa simplea: 1 ordu.
- Erauzketa zaila: 2 ordu.
- Kanal baten tratamendua: 2 ordu/hainbat saio.
- Hainbat kanalen tratamendua: 3 ordu/ hainbat saio.
- Biopsia: 1 ordu.

Odontograma hau duen kasu baterako saioen tratamendu- eta antolamendu-plan posibleen adibidea (6. irudia):

6. irudia: eredu baten odontograma

A) 1.go tratamendu-plana eta sekuentzia:

- Periodontograma, sustraiak karrakatzea eta lisatzea (SKL), plakaren kontrola eta IHO.
- Saioen araberako exodontziak SKL saioetako batean ere egin daitezke. Exodontziak sortutako defektua baloratzea, zentzuzko orbaintze-aldia ezartzeko edo etorkizuneko protesiaren gainditzea baloratzeko.
- Betetzeak edo kanalen tratamendua. Saioren batean, protesi erauzgarrietarako (PE) eta banakako azpilak egiteko azterketa-ereduetarako inprimakiak hartuko dira. Betetzeek protesia daramaten eremuetan eraginik ez badute, PE probetan bertan egin daitezke.
- PE, metal-froga, hortz-froga eta kolokaziorako behin betiko ereduak.
- Protesia berrikustea eta kontrol periodontal berria.

B) 2. tratamendu-plana eta sekuentzia:

- Periodontograma, SKL, IHO plakaren kontrola eta azterketa-ereduak.
- Atzeko hortzen betetzeak eta exodontzia. Ereduak eta banakako azpilaren eskaera.
- Betetzea edo kanalen tratamendua eta betetzeak amaitzean, behin betiko ereduak. Betetzeek protesia daramaten eremuetan eraginik ez badute, PE probetan bertan egin daitezke.
- Oinarrizko plantxa, arrabola eta hortz-froga.
- Aurreko hortzetako exodontziak jartzea eta berehalako protesiak.

C) 3. tratamendu-plana eta sekuentzia:

- Tartrektomia, IHO eta SKL, eta kirurgia periodontaletarako graduondokora bideratzea, pazienteak inplanteen bidez hortzik gabeko espazioak berreskuratu nahi dituelako.
- Saio bakoitzean egin daitezkeen betetzeak.

D) 4. tratamendu-plana eta sekuentzia:

- Exodontziak.
- Periodontograma, SKL, plakaren kontrola eta IHO. SKL bat egitea betetze sinpleren batekin konbina daiteke.
- Betetzeak edo hodian tratamendua. Azken saioan, protesi finkoetarako azterketa-ereduak hartuko dira. Argizari diagnostikoa/behin-behinekoak eskatzea.
- Zizelkatzea eta behin-behineko protesiak egitea silikonazko giltzen bidez, edo labo-ategiko behin-behineko protesiak egokitzea, edo ereduak egitea behin-behineko edo behin betiko labo-ategiko protesiak egiteko (egoeraren arabera).
- Exodontziak orbaintzeko itxaronaldia eta kontrol periodontala.
- Protesi finkoak egitea, birzizelkatzea eta ereduak, kofia-froga, bizkotxo-froga, zementazioa.

3. MATERIALEN ZERRENDA ETA OHIZKO TRATAMENDUEN PROTOKOLO KLINIKOA

3.1. OINARRIZKO TRATAMENDU PERIODONTALA

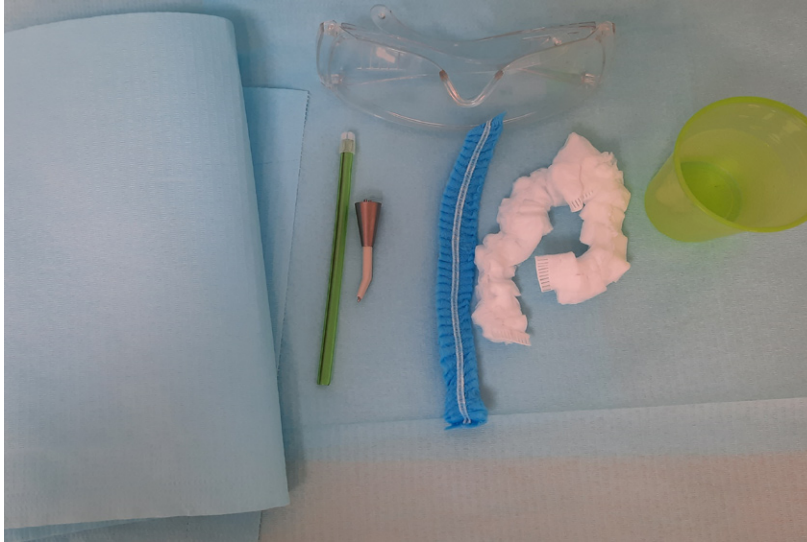
3.1.1. Materiala

1. Miaketa-kita (ispilua + miaketa-zunda eta zunda periodontala) (7. irudia).

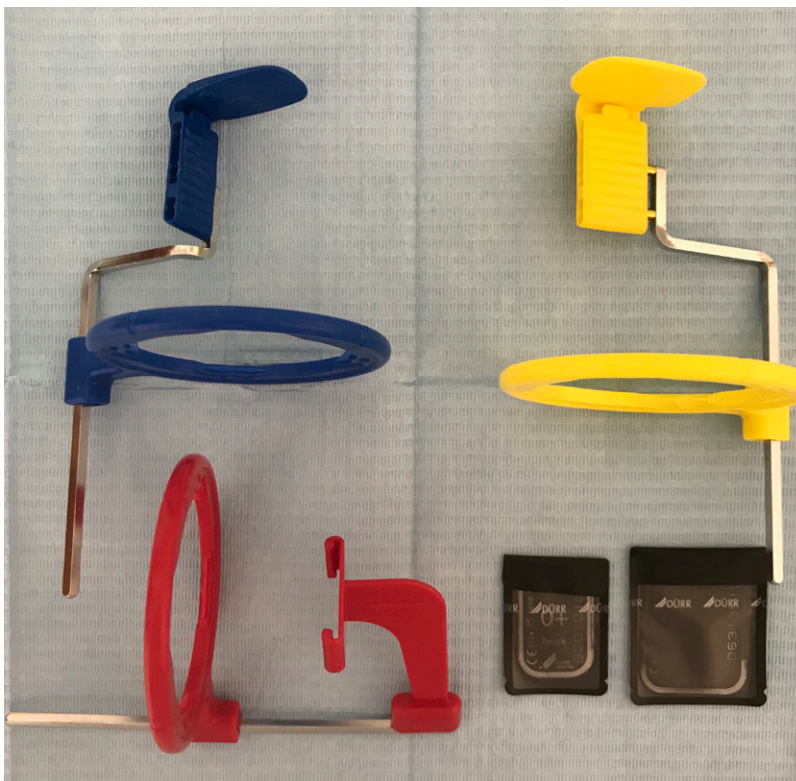
7. irudia: ispilua eta zundak

2. Adur-zapia, xurgagailua, ur-aire eiektorea, betaurrekoak, oinetako estalkiak, txanoa eta hidrogeno peroxidoko irakuzketa (8. irudia).

8. irudia: erabili eta botatzeko kita

3. Rx plaka eta aurreko eta atzeko hortzen paralelogilea (9. irudia).

9. irudia: paralelogileak eta Rx plakak

4. OPG (5. irudia).
5. Periodontograma bete:
 - Periodontograma-orria (5. eranskina).
 - Zunda periodontala eta ispilua (7. irudia).
 - Boligrafo urdina eta gorria.
 - Plaka bakterianoa errebelatzeko pastilla.
6. LTPa egiteko materiala (laguntzako terapia periodontala) (10. irudia):
 - Plaka bakterianoa errebelatzeko pastilla.
 - Fantoma, hortzetako eskuila, haria, hortzarteko eskuilak eta ispilu handia pazientearentzat.

10. irudia: LTPrako materiala

7. Garbiketa gauzatzeko materiala (11. irudia):
 - Ultrasoinua.
 - Ultrasoinuzko punta.
 - Igitai-itxurako karrakagailua.
 - Kontra-angelua.
 - Leuntzeko marrusketa edo kopa.
 - Leuntzeko orea.
 - Gasa esterilak.

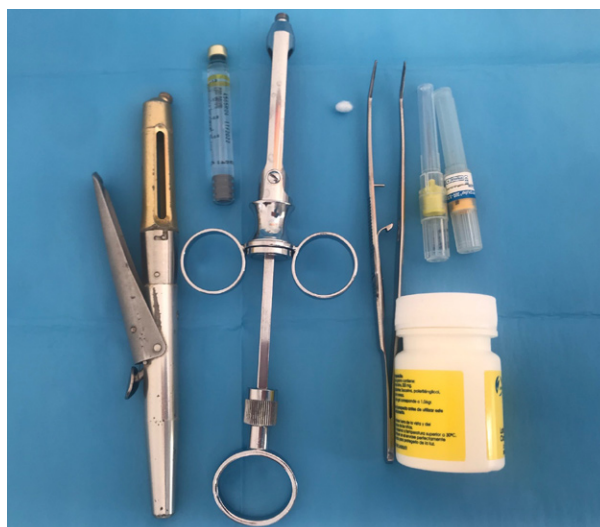

11. irudia: garbiketarako materiala

8. SKLa egiteko materiala (sustraia karrakatzea eta leuntzea):

a) Anestesia (12. irudia):

- Anestesia topikoa, kotoi-bolatxoa eta pintzak.
- Xurgatzeko xiringa eta intraligamentosoak.
- Anestesiarako karpulea (hodi-uzkurtzailearekin edo barik, historia klinikoaren arabera).
- Orratzak: tronkularra, periapikala eta intraligamentosoak.

12. irudia: anestesiarako materiala

b) SKL:

- Gasa esterilak
- Gracey kuretak (13. irudia):
 - 1/2, 3/4 eta 5/6 (ebakortzak eta betortzak).
 - 7/8, 9/10 (haginaurrekoak eta haginaren masailaldeko eta mihialdeko aldeak)
 - 11/12 eta 13/14 (haginaurrekoak eta haginaren hurbileko eta urruneko aldeak)
- Kureta unibertsalak: Columbia 4R/4L eta 13/14 (14. irudia)

13. irudia: Gracey kuretak

14. irudia: kureta unibertsalak

9. Gingibektomiarako materiala (15. irudia):
- Anestesia (12. irudia).
 - Zunda periodontala.
 - Bard-Parker mota, borobila edota bisturi-kirten angulatua.
 - Bisturi 15, 11, 12B edo mikrokirurgiarako orria.
 - Orbanen bisturia.
 - Adson-en pintza horzduna.
 - Kuretak.
 - Abiadura baxuko tresna birakaria, tungsteno karburozko bola-fresa.
 - Apositu kirurgikoa (16. irudia), lauza eta espatula.

15. irudia: gingibektomiarako materiala

16. irudia: apositu kirurgikoa

10. Koroaren luzapenerako materiala (17. irudia):

- Anestesia (12. irudia).
- Zunda periodontala eta ispilua.
- Gasa esterilak.
- Bard-Parker mota, borobila edota bisturi-kirten angulatua.
- Bisturi 15, 11, 12B edo mikrokirurgiarako orria.
- Molt-en periostotomoa.
- Adson-en pintza horzduna.
- Gracey kuretak eta unibertsalak.
- Karrakagailua.
- Ostektomiarako kontra-angelua fresa borobilarekin eta Arkansas harriko fresa.
- Orratz-etxea.
- Moskito-pintza.
- Jostura berxurgagarria eta ez-berxurgagarria, triangelu-formako sekzioko orratz alde-rantzikatuarekin (2/3, C12 – C14).
- Puntuak mozteko artaziak.

17. irudia: koroaren luzapenerako materiala

11. Laguntzako terapia periodontalarako (LTP) materiala (18. irudia):

- Plaka bakterianoa errebelatzeko pastilla.
- Gasa esterilak.
- Anestesia (beharrezkoa izanez gero).
- Ultrasonuak eta ultrasonurako puntak.
- Gracey kuretak eta unibertsalak.
- Kontra-angelua eta leuntzeko marrusketa edo kopa.
- Leuntzeko orea.

18. irudia: LTPrako materiala

12. Jostura-puntuak kentzeko materiala (19. irudia):

- Pintzak.
- Artaziak.
- Gasa esterilak.

19. irudia: jostura kentzeko materiala

3.1.2. Protokolo klinikoa: tratamendu-sekuentzia

Tratamendu periodontala larrialdikoa ez den edozein beste tratamendu baino lehenago burutu behar da; betetzeak, errehabilitazio protesikoak edota inplantologia baino lehenago, alegia. Beraz, lehentasunezkoak diren minarekin edo infekzioarekin gertatzen diren egoerak tratatu ondoren, tratamendu periodontalarekin hasiko gara.

Ahalik eta hitzordu gutxien erabiltzeko, koadrantea egingo dugu lan, anesthesiarekin, eta hortzoiaren gaineko zein lertzo azpi-gingibala kanporatuko dugu (garbiketa eta SKL).

Anestesia tronkularra beheko ebakortzen errefortzuarekin erabiliko dugu baraileko koadranteetan; goiko koadranteetan, berriz, anestesia periapikala erabiliko dugu.

1. HITZORDUA: DIAGNOSTIKO PERIODONTALA, PRONOSTIKOA ETA TRATAMENDU-PLANA

1. Miaketa periodontala eta periodontograma bete (5. eranskina): zundaketa sakonera, mugikortasuna, hortzoiaren ertzaren kokapena (atzerapena edo handiagotze gingibala), furka-lesioak, plaka eta odoljarioaren indizeak.

2. Serie erradiografikoa (*4. irudia*): 14 erradiografia periapikalak (8 Rx handiak haginaurrekoetan eta hagineta, eta 6 Rx txikiak aurreko hortzetan) eta 2 haginkada hegalak. Rx guztiak paralelogile kokatzaileekin egingo dira (*9. irudia*).
3. Hortz bakoitzeko diagnostikoa eta pronostikoa zein orokorra ezarri.
4. Pronostiko txarra daukan hortzik balego eta erauzketa egin behar bada, kontuan izan tratamendu-plan orokorrean.
5. Tratamendu-plan periodontala ezarri.

2. HITZORDUA: TERAPIA PERIODONTAL EZ-KIRURGIKOAREN HASIERA

1. Odontologia Klinikako baimen informatua bete.
2. AGA eta motibazioa.
3. Plaka-kontrola.
4. Koadrante baten anestesia: garbiketa eta SKL. Hortzoiaren gaineko gainazalak leundu, eta, hipersentikortasunaren arabera, fluor topikoko aplikazioak baloratu.

3., 4. eta 5. HITZORDUAK: TERAPIA PERIODONTAL EZ-KIRURGIKOAREN JARRAIPENA

Irakaslearen irizpidearen ganorara hitzorduak gehituko dira, SKLa birpasatu edota sestanteka landu behar bada adibidez, kasuaren zailtasunaren arabera.

1. Plaka-kontrola eta AGAren errefortzua, behar balitz.
2. Dagokion koadrantearen anestesia: garbiketa eta koadrante horren SKLa. Hortzoiaren gaineko gainazalak leuntzen amaitu.
3. Hipersentikortasunaren arabera, fluor topikoko aplikazioak baloratu.
4. Pazientearentzako argibideak eman (4.1 atala begiratu).

4 edo 6 ASTERA BIRBALIOZTATU

1. Periodontograma berria bete (5. eranskina).
2. Aurreko periodontogramako datuekin alderatu, eta tratamendu kirurgikoa adierazten duten sintoma, zeinu edota ezaugarri anatomikorik dagoen baloratu. Kasu horretan, periodontziako graduondokora bideratuko da.

Kasua tratamendu periodontal ez-kirurgikoarekin konpondu bada, pazientearen baldintzen eta arrisku-faktoreen arabera moldatuko ditugu LTParen hitzorduak.

LAGUNTZAKO TERAPIA PERIODONTALA

1. Periodontograma berria bete (5. eranskina), eta serie erradiografikoa behar izanez gero ere bai (*4. irudia*).
2. Plaka-kontrola.
3. AGA eta motibazioa, hala badagokio.

4. Garbiketa eta behar duten gunetako SKLa, betiere periodontograman aurkitutako beharren arabera.
5. Hortz-gainazalak leundu, eta, behar izanez gero, fluor topikoa aplikatu.
6. Paziente periodontalerako argibideak (4.1. atala).

3.2. ERAUZKETA

3.2.1. Materiala

1. Miaketa-kita (ispilua + zundak) (7. irudia).
Adur-zapia, xurgagailua, ur-aire eiektorea, betaurrekoak, oinetako-estalkiak, txanoa eta hidrogeno peroxidoko irakuzketa (8. irudia).
2. Anestesia (12. irudia):
 - Anestesia topikoa, kotoi-bolatxoa eta pintzak.
 - Xurgatzeko xiringa eta intraligamentosoa.
 - Anestesiarako karpulea (hodi-uzkurtzailearekin edo barik, historia klinikoaren arabera).
 - Orratzak: tronkularra, periapikala eta intraligamentosoa.
3. Rx plaka eta aurreko eta atzeko hortzen paralelogilea (9. irudia).
4. Aldez aurretik egindako erradiografia panoramikoa (OPG) (1. irudia) edo periapikala (2. irudia) edo CBCTa beharrezkoa (5. irudia).
5. Luxadoreak eta erauzgailuak: Winter, Pott, zuzena eta konkorduna (20. eta 21. irudiak).

20. irudia: erauzgailu eta luxadore taldea

21. irudia: Pott erauzgailuak

6. Goiko masailhezurreko matxardak (22. irudia):

- Erdiko eta alboko ebakortzak eta betortzak: goiko aurreko matxarda zuzena eta uni-bertsala.
- Goiko haginaurrekoak.
- Goiko ezkerreko eta eskuineko haginak.
- Goiko hirugarren haginekoak.
- Goi-erroetarakoa.

22. irudia: goiko matxardak

7. Baraileko matxardak (23. irudia):

- Erdiko eta alboko ebakortzak eta betortzak: beheko aurreko matxarda.
- Beheko haginaurrekoak.
- Beheko haginak.
- Behi-adarren eta loro-mokoaren formakoak (hondatuta dauden haginentzat) eta aurreko ekintzako matxarda.
- Beheko hirugarren haginekoa.
- Beheko erroak.

23. irudia: beheko matxardak

8. Karrakatzeko goilara (24. irudia).
9. Adson-en pintza horzduna (24. irudia).
10. Banagailua (24. irudia).
11. Gasak (24. irudia).
12. Gubia (24. irudia).

24. irudia: erauzketarako material laguntzailea

13. Zintzilikarioa diseinatu behar bada (25. irudia):

- Bard-Parkerren bisturi-kirtena.
- 15. bisturi-orria.
- Molt-en periostotomoa.

14. Osteotomia edo odontosekzioa beharrezkoa balitz (25. irudia):

- Biragailuak.
- 8 zenbakiko fresa borobila (osteotomia).
- Odontosekzioa egiteko turbinarako Zekrya fresa.

25. irudia: zintzilikarioaren diseinua, osteotomía eta odontosekzioa

15. Josturarako materiala (26. irudia):

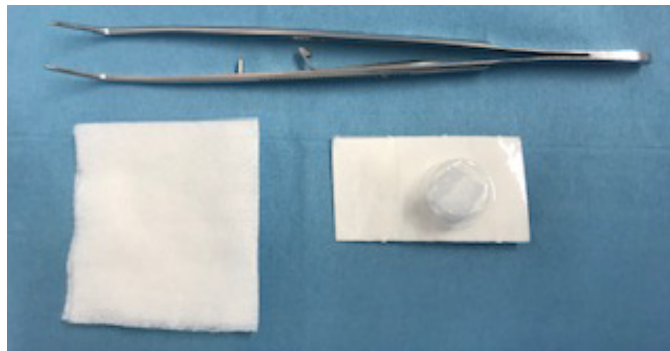
- Orratz-etxea.
- Moskito-pintza.
- Horzdun pintza.
- Jostura birxurgagarria eta ez-birxurgagarria, triangelu-formako sekzioko orratz alde-rantzikatuarekin.
- Artaziak.

3. MATERIALEN ZERRENDA ETA OHIZKO TRATAMENDUEN PROTOKOLO KLINIKOA

26. irudia: josturarako materiala

16. Gasa esterilak, pintzak eta material hemostatikoa (27. irudia): kolagenozko belakia, azido tranexamikoa (28. irudia).

27. irudia: hemostasiarako materiala

28. irudia: azido tranexamikoa

3.2.2. Protokolo klinikoa: tratamendua

Tutoreak erabakiko du graduko Aho-kirurgia ikasgaira bidaltzea erauzketaren zailtasunaren arabera.

1. Pazienteak Odontologia Klinikako baimen informatuak sinatuko ditu.
2. Lehendabizi historia klinikoa begiratu behar da (3. eranskina): aurrekari patologikoak eta ohiko medikazioa. Arreta berezia jarri behar zaio erauzketa-egunean profilaxi antibiotikoa egin beharri; hala nola, paziente antikoagulatu edo antiagregatu bakoitzaren maneiu bereziari. Bere mediku espezialistarekin interkontsulta egin daiteke, kasuaren arabera.
3. Egungo atera beharreko piezaren OPG, CBCT edo Rx periapikala bistaratu, ezaugarri anatomikoak aztertzeko, zailtasuna baloratzeko eta izan daitezkeen konplikazioak aurreikusteko.
4. Aterako dugun hortzaren anestesia:
 - Anestesia topikoa.
 - Aurreko goiko hortz taldea: aurreko nerbio albeolarraren anestesia infiltratiboa eta nasopalatinoaren anestesia.
 - Goiko haginaurrekoak: goiko nerbio albeolar ertainaren anestesia infiltratiboa eta aurreko nerbio palatinoaren anestesia infiltratiboa.
 - Goiko haginak: goiko atzeko nerbio albeolarraren anestesia infiltratiboa eta aurreko nerbio palatinoaren anestesia infiltratiboa.
 - Beheko haginaurrekoak eta haginak: beheko nerbio albeolarraren anestesia tronkularra, nerbio linguala eta bukala.
 - Beheko ebakortzak eta betortzak: ebakortzen nerbioaren edo nerbio mentoniarraren anestesia infiltratiboa eta mihi-nerbioaren anestesia.
5. Hortza lokatu, dagokion erauzgailuarekin.
6. Hortza atera, dagokion matxardarekin.
7. Erauzketa bitartean koroa hautsiko balitz edota hasieratik koroaren hondarra matxardarekin oratuezina bada, odontosekzioa egingo da erroak banaka erauzteko asmoarekin.
8. Erauzketa ostean erro bat geldituko balitz, tutoreak erabakiko du erroen matxardarekin atera daitezkeen edo zintzilikarioa diseinatu eta altxatu behar den; baita ostektomia egitea beharrezkoa den ere.
9. Albeoloa karrakatu.
10. Albeoloa birmoldatu (behar izanez gero).
11. Jostura eta kolagenozko belakiarekin edota azido tranexamikoarekin, hemostasia behar balitz, eta gasa esteril bidezko konpresioa.
12. Pazienteari erauzketa osteko argibideak azaldu, eta idatzita eman (ikus 4.2 atala).

3.3. ODONTOLOGIA KONTSERBADOREA: BETETZE ZUZENA ETA ZEHARKAKOA

3.3.1. Materiala

1. Miaketa-kita (ispilua + zundak) (7. irudia).
2. Adur-zapia, xurgagailua, ur-aire eiektorea, betaurrekoak, oinetako estalkiak, txanoa eta hidrogeno peroxidoko irakuzketa (8. irudia).
3. Anestesia (12. irudia):
 - Anestesia topikoa, kotoi-bolatxoa eta pintzak.
 - Xurgatzeko xiringa eta intraligamentosoa.
 - Anestesiarako karpulea (hodi-uzkurtzailearekin edo barik, historia klinikoaren arabera).
 - Orratzak: tronkularra, periapikala eta intraligamentosoa.
4. Rx plaka eta aurreko eta atzeko hortzen paralelogilea (9. irudia).
5. Kolore-gida (konpositezkoa edo zeramikazkoa / Vita) (29. eta 30. irudiak).

29. irudia: konpositezko kolore-gida

30. irudia: Vita kolore-gida

6. Erabateko isolamendua (31. eta 32. irudiak):
 - Gomazko dikea.
 - Gomazko dikearen zulagailua.
 - Zigilua.
 - Young-en arkua.
 - Grapa-euskarria.
 - Grapak.
 - Hortzetako haria.
7. Isolamendu erlatiboa (31. irudia):
 - Kotoi-biribilkiak (erabateko isolamendua ezin bada).

31. irudia: erabateko isolamendurako eta isolamendu erlatiborako materiala (kotoi-biribilkiak)

32. irudia: gomazko dikerako zigilua

8. Betetze-kita (33. irudia):

- Pintzak.
- Koilaratxoa.
- Leungailua.
- Artaziak.
- Konpositerako zanpagailuak eta espatulak.
- Dycaleroa.

33. irudia: betetze-kita

9. Biragailuak: turbina eta kontra-angelua (34. irudia).

34. irudia: turbina eta kontra-angelua

10. Turbinarako fresak (35. irudia):

- Diamantatu borobila.
- Diamantatu udare-formakoa.
- Tungsteno karburozko udare-formakoa.
- Arkansasekoa.
- Ahizto-ahoa. } Diamantatuak uztai gorri edo horia.
- Rugby-baloia.
- Xamfer fina

11. Kontra-angelurako fresak (35. irudia):

- Tamaina ezberdineko fresa borobilak.
- Leuntzeko diskoak eta mandrila.
- Leuntzeko goma-puntak.

35. irudia: turbinarako eta kontra-angelurako fresak eta leuntzeko tresneria

12. Matrizeak:

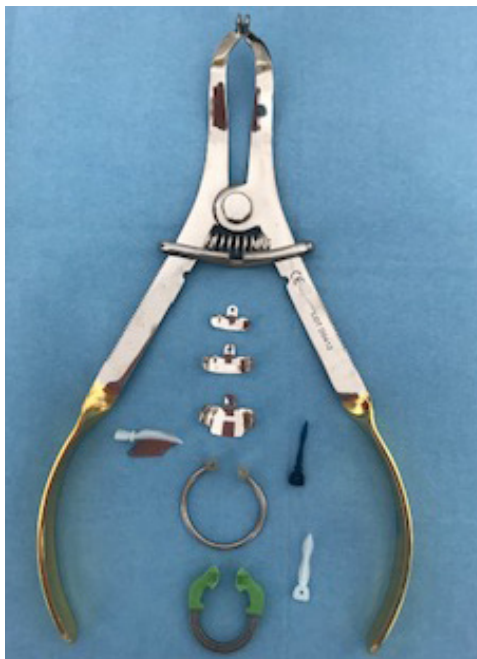
Aurreko taldea (36. irudia): azetatoa, tefloia.

36. irudia: aurreko talderako matrizeak

Ondorengo hortzak (37. eta 38. irudiak):

- Matrize sektorialak (Palodent® kita).
- Automatrix ®(kita) eta finkatzeko tresna.

37. irudia: matrize sektorialen kita eta plastikozko falkak

38. irudia: Automatrix® matrizeen kita eta zurezko falkak

13. Falkak (zurezkoak edo Palodent® kiteko plastikozkoak) (37. eta 38. irudia).

14. Konpositez buxatzeko tresneria (39. irudia):

- Sodio hipokloritoa.
- Kotoizko bolatxoak.
- % 37 azido ortofosforikoa.
- Itsasgarria.
- Pintzelak/Txotxak.
- Konposite: karpulea edo pistola.
- Argiz polimerizatzeko lanpara.
- Leuntzeko tira interproximalak.
- Ausiki-papera (urdina eta gorria).
- 12 zenbakiko bisturi-orria eta kirtena, aurreko betetzeak leuntzeko.

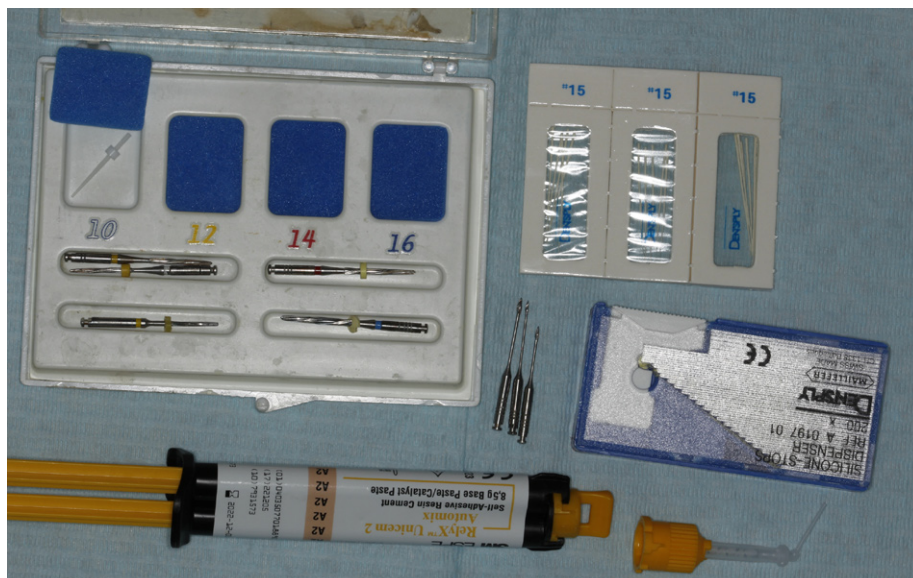
3. MATERIALEN ZERREDA ETA OHIZKO TRATAMENDUEN PROTOKOLO KLINIKOA

39. irudia: konposite bidezko obturaziorako materiala

15. Zutoin bat jarri behar bada (40. irudia):

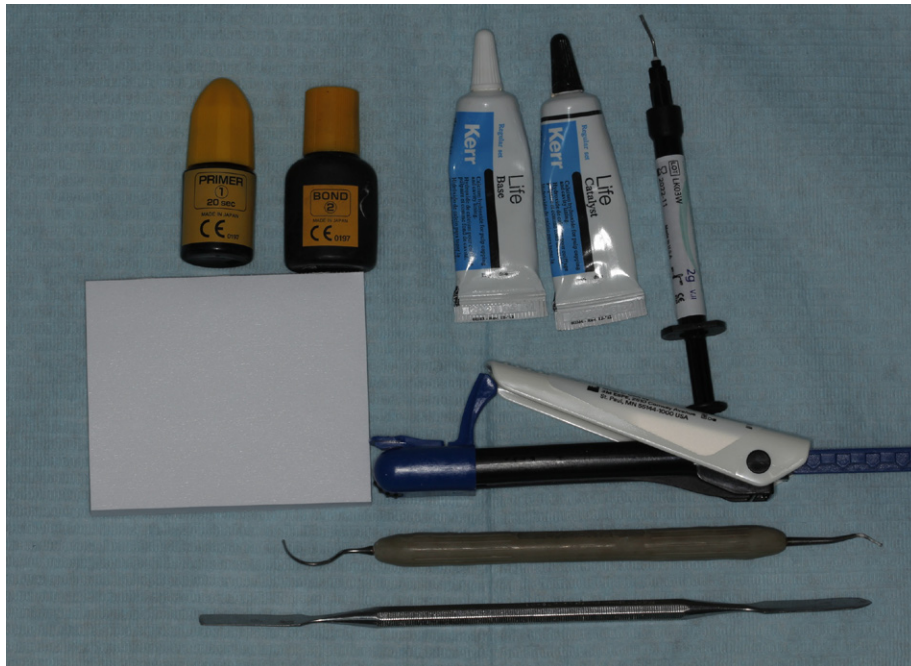
- Zutoinen kutxa (beira-zuntzezkoak).
- Gomazko talkak.
- Fresak (Gates-Glidden® (kerr) edo kutxa berezkoak).
- Paperezko puntak.
- Zemento autopolimerizagarria (zutoinaren arabera).

40. irudia: beira-zuntzezko zutoinak eta zementoa

16. Muinetik hurbil egonez gero edo muin-esposizioa izanez gero:

- Zeharkako estaldura: itsasgarri autograbatzailea, kaltzio hidroxidoa, beiraren ionome-roa edo konposite fluidoa (41. irudia).
- Estaldura zuzena: bonding, kaltzio hidroxidoa, MTA, biodentine (42. irudia).
- Nahasteko lauza, zementurako espatula, kaltzio hidroxidoa jartzeko tresna edo pistola (materialaren arabera).

41. irudia: zeharkako estaldurarako materiala

42. irudia: estaldura zuzenerako materiala

17. Inkrustazioa / zeharkako betetzea eginez gero (43. irudia):

- Barrunbea prestatzeko fresak (obturazio eta zizelkatze fresak).
- Azido ortofosforikoa.
- Itsasgarria.
- Glizerina.
- Argiz polimerizatzeko lanpara.
- Azpilak.
- Silikona astuna eta jariakorra.
- Kolore-gida.
- Behin-behineko obturaziorako materiala (Fermit®, Telio®, clipf®).
- Leuntzeko marrusketa edo kopa.
- Hortzetako haria.
- Gomazko dikea.
- Tefloia.
- Azido fluorhidrikoa.
- Silanoa.
- Zemento autopolimerizagarria edo duala.

43. irudia: inkrustazioak egiteko materiala

3.3.2. Protokolo klinikoa: tratamendu-sekuentzia

Pazienteak Odontologia Klinikako dagokion baimen informatua sinatuko du.

Obturaziorako prozedura

1. Erabili beharreko obturazio-materialaren kolorea aukeratu, eta, beharrezkoa izanez gero, argazkiak atera.
2. Anestesia jarri.
3. Tratatu beharreko hortzaren eta albokoen erabateko isolamendua. Zigilatze on bat lortzeko, hortzen artean hortzetako haria pasatu eta dikea inbertitu behar da.
4. Hasieran biragailuekin barrunbea garbitu behar da (udare-formako karburo tungstenozko edo diamantatutako fresekin, edota diamantatutako fresa biribilekin eta kontra-angeluduneko tungstenozko karburo fresekin). Horren ostean, eskuz garbitu beharko dugu dentina-koilaratxoekin.
5. Barrunbe-zoruaren estaldura beharko balitz, horretarako produktua jarriko dugu, beti fabrikatzailearen argibideei jarraituz.
6. Azido ortofosforikoarekin (% 37) esmaltea 30 segundoz grabatuko dugu, eta dentina 15 segundoz.
7. Urez garbitu 60 segundoz, eta lehortu.
8. Kasu bakoitzerako hautatutako itsasgarria aplikatu (fabrikatzailearen jarraibideak bezela), eta argia aplikatu (fabrikatzaileak gomendatutako denbora).
9. Konposite zati txikiak gehitu behar dira, aldi bakoitzean 40 segundoz polimerizatzen dugularik (denbora lanpararen potentziaren arabera), anatomia egokia lortu arte.
10. Oklusioa doitu: erlazio zentrikoan (EZ), gailur arteko kontaktu gehienekoko posizioan (GKGP), alboetaranzko eta aurreranzko mugimenduetan kontaktuak egiaztatu, kolore ezberdinetako ausiki-paperarekin.
11. Fresekin eta leuntzeko goma eta tira interproximalekin, obturazioa lautu eta leundu.
12. Beharrezkoa denean, hortzetako hariarekin egiaztatuko ditugu hortz-tarteko kontaktu-puntuak.
13. Tratamendu osteko gomendioak eman, behar izanez gero (ikus 4.3. saila).

Zutiko batekin berreraikuntza egiteko prozedura

1. Erabili beharreko obturazio-materialaren kolorea aukeratu, eta, beharrezkoa izanez gero, argazkiak atera.
2. Tratatu beharreko hortza eta albokoak erabat isolatu. Zigilatze on bat lortzeko, hortzen artean hortzetako haria pasatu eta dikea inbertitu behar da.
3. Hasieran, biragailuekin garbitu behar da barrunbea (udare-formako tungsteno karburozko edo diamantatutako fresekin, edota diamantatutako fresa biribilekin eta kontra-angeludun tungsteno karburozko fresekin). Horren ostean, eskuz garbitu beharko dugu dentina-koilaratxoekin.

4. Hortz-kanalen sarrera kokatu behar dugu lehendabizi; horretarako, gutapertxa bilatu. Hortzak kanal bat baino gehiago dituenen, bat aukeratu behar dugu:
 - a) Goiko hagin eta haginaurrekoen mihialdeko erroak.
 - b) Beheko hagineta urruneko erroak.
5. Aukeratutako kanalaren luzera frogatu, eta horren 2/3ak kalkulatu.
6. Gutapertxa kentzeko erabiliko ditugun fresak aukeratu (Pesso edo Gates motakoak), eta gomazko talka jarriko diegu kanalaren 2/3en luzeran; hots, beherago joan ez daitezzen.
7. Rx bat aterako dugu, eta horrekin bi gauza egiaztatuko ditugu: gutapertxa-hondakinik ez gelditzea zutikoa jarriko dugun aldean, eta erpineko azken herenean behar adina material uztea.
8. Jarriko dugun zutikoaren fabrikatzailearen argibideak jarraitu.
9. Zutikoaren lodiera aukeratu, eta dagokion berezko fresa hartu. Gomazko talkak jarri behar den luzeran, eta, postea ondo sartzen denean, Rx batekin bere egokitasuna egiaztatu.
10. Beharrezkoa denean, posterako hutsunean itsasgarri/zemento autograbantea jarri, polimerizatu barik. Fabrikantearen argibideak jarraitu.
11. Kanalean zementu autopolimerizagarria jarri, zutikoa sartu, eta 40 segundoz polimerizatu. Fabrikantearen argibideak jarraitu.
12. Zutikoa koroa klinikoaren altueran moztu.
13. Matriseak eta falkak jarri berreraikuntzarekin jarraitzeko.
14. Azido ortofosforikoarekin (% 37) esmaltea 30 segundoz grabatuko dugu, eta dentina 15 segundoz.
15. Urez garbitu 60 segundoz, eta lehortu.
16. Kasu bakoitzerako hautatutako itsasgarria aplikatu (fabrikatzailearen jarraibideak betez) eta argia aplikatu (fabrikatzaileak gomendatutako denbora).
17. Konposite zati txikiak gehitu behar dira, aldi bakoitzean 40 segundoz polimerizatzen dugularik (denbora-lanpararen potentziaren arabera), anatomia egokia lortu arte.
18. Oklusioa doitu: erlazio zentrikoan (EZ), gailur arteko kontaktu gehieneko posizioan (GKGP), alboetaranzko eta aurreranzko mugimenduetan kontaktuak egiaztatu kolore ezberdinetako ausiki-paperarekin.
19. Fresekin eta leuntzeko goma eta tira interproximalekin, obturazioa lautu eta leundu.
20. Beharrezkoa denean, hortzetako hariarekin egiaztatuko ditugu hortz-tarteko kontaktu-puntuak.

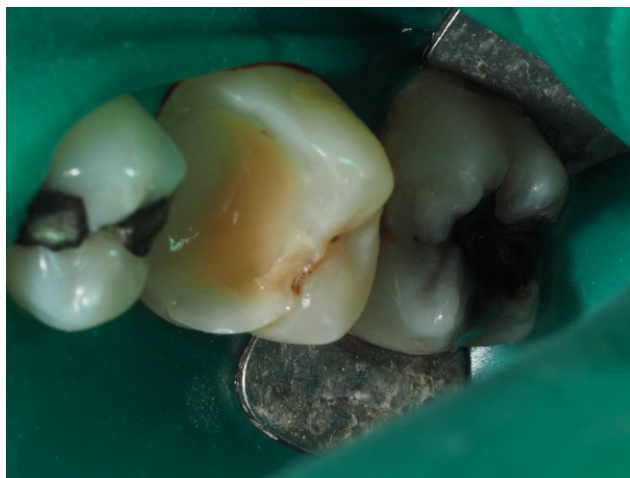
Inkrustazioa egiteko prozedura

44. irudia: overlay

1. HITZORDUA: ZIZELKATZEA, INPRIMAKIA ETA BEHIN-BEHINEKO OBTURAZIOA JARTZEA

1. Prestaketaren diseinua zehaztu; horretarako, kontuan hartu behar da:
 - a) Inlay, onlay edo overlay bat izango den (44. irudia).
 - b) Errestaurazioaren materiala (konposite edo zeramika), barrunbearen forma beti kanporatzekoa. Beraz, barrunbea garbitu ostean, barrunbeko eremu atxikitzaileak estali edo buxatu behar dira, kanporatzeko.
 - c) Barrunbeko zoruak supragingibala izan behar du, eta, hala ez bada, konpositearekin buxatu behar da maila horretara iritsi arte.
 - d) Gailurren loditasuna kontuan hartu behar da; horren arabera erabakiko dugu gailur-babesa egin beharra dagoen. Kasu horietan, murrizketa oklusalak gutxienez 1 mm-ko lodiera izan behar du.
2. Kolorea hartu.
3. Zizelkatzea egin (45. irudia):

45. irudia: onlay baten zizelkatzea

- a) Fresa diamantatuak, formak: lama, ahizto-ahoa, errugbia, konikoa. Lodiera: kolore gabekoa, uztai gorria eta uztai horia.
- b) Prestaketa leundu, ertz zorrotzik ez geratzeko: Arkansas fresak, leuntzeko gomak...
4. Dentina zigilatzea, hortzetako dentina-eremuak airean badaude: azido ortofosforikoarekin (% 37) dentina 15 segundoz grabatu + itsasgarria + glizerinarekin polimerizatu.
5. Silikona astun eta jariakorrarekin.
6. Behin-behineko obturazioa jarri: Fermit®, Telio®, clipf® edo antzekoa.

2. HITZORDUA: INKRUSTAZIOA ZEMENTATU (46. irudia)

46. irudia: onlay bat ereduari jarrita

1. Behin-behineko obturazioa kendu, eta garbitu kopa batekin.
2. Inkrustazioaren froga lehorra:
 - a) Inkrustazioa barrunbean saiatu, doiketa eta kontaktu-puntuak egiaztatu.
3. Froga hezea:
 - a) Inkrustazioak 1,5 mm-ko lodiera baino gutxiago badauka, zementu fotopolimerizagarriaren froga-oreekin kolore desberdinak proba ditzakegu, alboko hortzen antzekoena aukeratzeko.
4. Zementazioa (47. irudia):

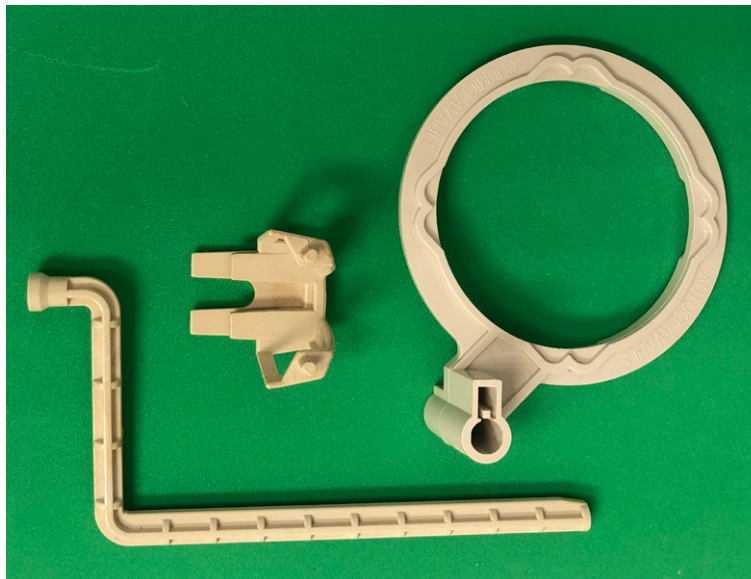
47. irudia: onlay baten zementazioa

- a) Gomazko dikea jarri.
- b) Alboko hortzak tefloiarekin isolatu.
- c) Hortzaren prestaketa:
 - i. Esmaltea 30 segundoz grabatuko dugu, eta dentina 15 segundoz.
 - ii. Itsasgarria jarri, baina ez polimerizatu.
- d) Inkrustazioaren prestaketa:
 - i. Portzelana:
 - 1. Azido fluorhidrikoarekin grabatu:
 - a. Litio disilikatua: % 5era 20 segundo.
 - b. Feldespatika: % 10era 2 minutu.
 - 2. Garbitu eta lehortu.
 - 3. 60 segundo grabatu azido ortofosforikoarekin.
 - 4. Garbitu eta lehortu.
 - 5. Silanoa, eta 30-60 segundoz aire beroarekin berotu.
 - 6. Itsasgarria polimerizatu gabe.
 - 7. Aireztatu.
 - 8. Zementu fotopolimerizagarria edo duala, inkrustazioak 1,5 mm baino lodiera gutxiago izatearen arabera.
 - ii. Konpositea:
 - 1. 60 segundo grabatu azido ortofosforikoarekin.
 - 2. Garbitu eta lehortu.
 - 3. Silanoa, eta 30-60 segundoz berotu.
 - 4. Polimerizatu gabeko itsasgarria.
 - 5. Aire.
 - 6. Flow/konposite beroa edo zementu duala.
- 5. 3 segundoz masailaldetik eta mihialdetik fotopolimerizatu.
- 6. Zementuaren hondakinak kendu.
- 7. Inkrustazioa bere lekuan sakatzen dugun bitartean, kontaktu-puntuak egiaztatu eta hortzen arteko hondakinak garbitu.
- 8. Masailaldetik, mihialdetik eta oklusaletik 20 segundoz fotopolimerizatu.
- 9. GKGP, alboetaranzko eta aurreranzko gidetan oklusioa doitu.

3.4. ENDODONTZIA (MUIN-KANALETAKO TRATAMENDUA)

3.4.1. Materiala

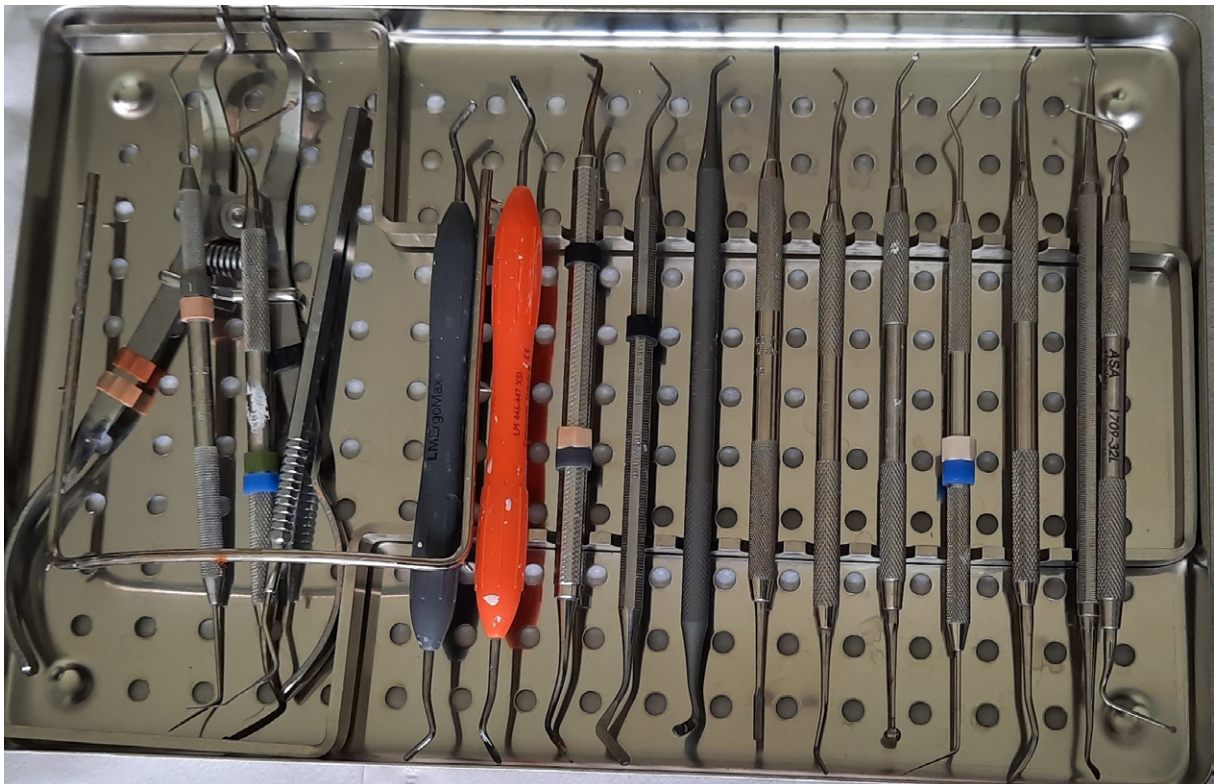
1. Miaketa-kita (ispilua + zundak) (7. irudia).
2. Adur-zapia, xurgagailua, ur-aire eiektorea, betaurrekoak, oinetako estalkiak, txanoa eta hidrogeno peroxidoko irakuzketa (8. irudia).
3. Anestesia (12. irudia):
 - Anestesia topikoa, kotoi-bolatxoa eta pintzak.
 - Xurgatzeko xiringa eta intraligamentosoa.
 - Anestesiarako karpulea (hodi-uzkurtzailearekin edo barik, historia klinikoaren arabera).
 - Orratzak: tronkularra, periapikala eta intraligamentosoa.
4. Rx plaka eta endodontziarako paralelogilea (48. irudia).

48. irudia: endodontziarako Rx paralelogilea

5. Aurretiko Rx periapikala.
6. Operatoriako kutxa (49. irudia):
 - Pintzak.
 - Grapak.
 - Grapa-euskarria.
 - Young-en arkua.
 - Koilaratxoa.
 - Leungailua.

- Artaziak.
- Endodontziarako zunda.
- Tresna plastikoa.
- Obturaziorako zanpagailuak.
- Endodontziarako zanpagailua.
- Gutapertxa erretzeko tresna.
- Dycaleroa...

49. irudia: operazioko kutxa.

7. Erabateko isolamendua (31. eta 32. irudia):
 - Gomazko dikea.
 - Zigilua.
 - Zulagailua.
 - Grapak eta grapa-euskarria.
 - Hortzetako haria.
 - Kotoi-biribilkiak.
8. Biragailuak: turbina eta kontra-angelua (34. irudia).

9. Fresak (50. irudia):

- Turbinarako fresak: borobil txiki diamantatuak eta tungsteno karburozkoak, tungsteno karburozko udare-formakoak eta endo-Z fresak.
- Kontra-angelurako: tamaina ezberdineko borobil txikiak.

50. irudia: muin-irekiera burutzeko fresak

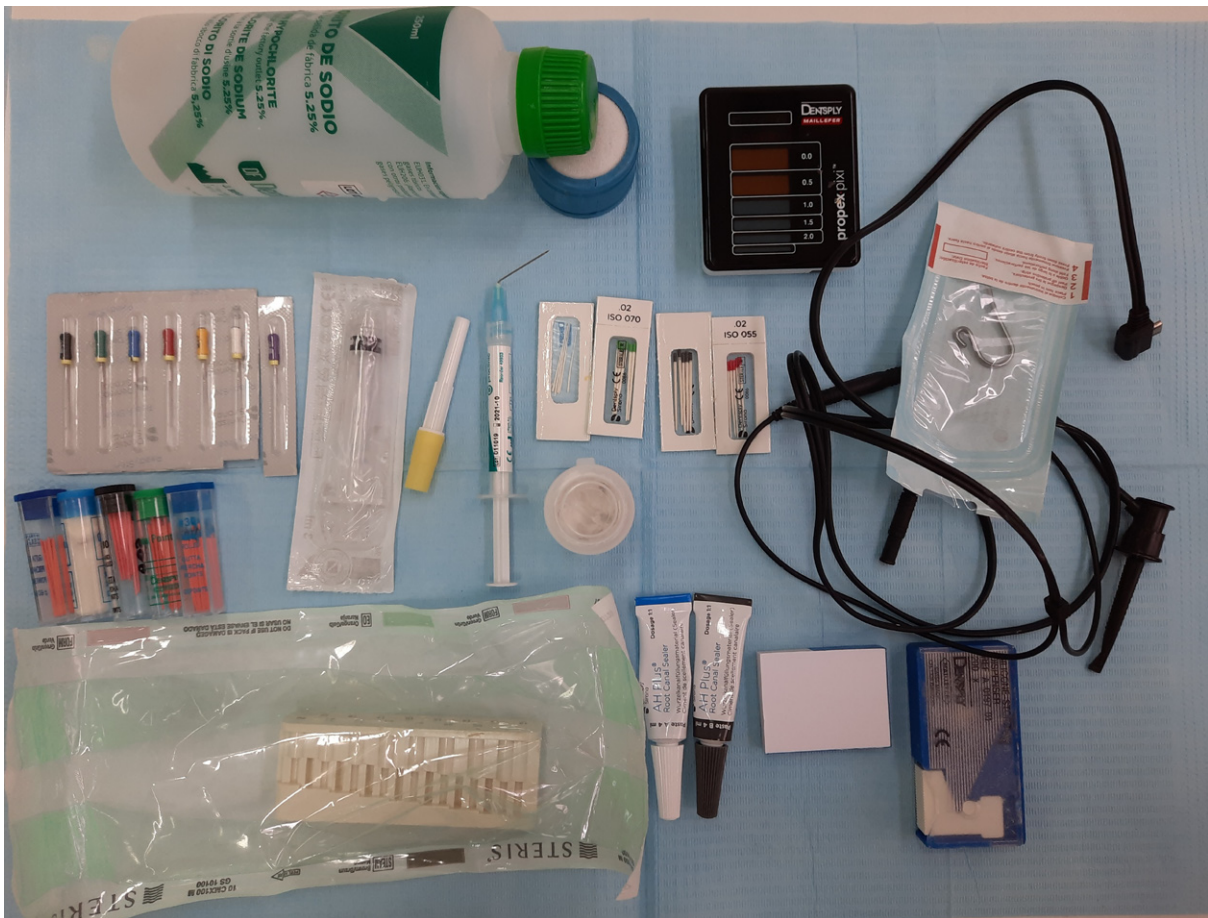
10. K eskuzko karrakak (21 eta 25 mm-koak, baliteke hortzaren arabera luzeagoak behar izatea) (51. irudia):

- 08 grisa.
- 10 morea.
- 15 zuria.
- 20 horia.
- 25 gorria.
- 30 urdina.
- 35 berdea.
- 40 beltza.
- Kanal zabalagoa baldin badago, karraka lodiagoak erabili.

11. Endodontziarako silikonazko talkak (51. irudia).

12. Karrakak jartzeko belaki-ontziak (51. irudia).

13. Sodio hipoklorittoa (51. irudia).

51. irudia: endodontzian konduktometriarako, kanal-prestaketarako eta betetzeko behar den materiala

14. Endodontziako erregela (51. irudia).
15. Azido etilendiaminotetraazetikoa (EDTA) (51. irudia).
16. Garaztatze-xiringa (51. irudia).
17. Paper-puntak (51. irudia).
18. Erpin-kokatzailea (51. irudia).
19. Ah Plus® (Densply Sirona) behin betiko zementua (51. irudia).
20. Zementua nahasteko lauza eta espatula.
21. Gutapertxa-puntak (51. irudia).
22. Alkoholezko pizgailua, metxero arrunta eta erretzeko alkohola (52. irudia).
23. Alkohol etilikoa (52. irudia).
24. Kotoi-bolatxoak edo tefloia (52. irudia).
25. Kaltzio hidroxidoa (Octocanal® Clarben) (52. irudia).
26. Behin-behineko betetze-materiala (besteak beste: Cavit® (3M), Fermit® (Ivoclar Vivadent), IRM® (Densply Sirona)) edo antzekoak (52. irudia).

52. irudia: gutapertxa erretzeko, garbitzeko eta behin-behineko obturaziorako materiala

3.4.2. Protokolo klinikoa: tratamendu-sekuentzia

Pazienteak Odontologia Klinikako dagokion baimen informatua sinatuko du.

1. HITZORDUA: HUTSUNEAREN PRESTAKETA ETA KONDUKTOMETRIA

1. Anestesia.
2. Erabateko isolamendua gomazko dikearekin, grapa eta arkuarekin.
3. Txantarra garbitu, baldin balego.
4. Irekiera: tungsteno karburozko udare-formako fresa batekin edo borobil diamantatu batekin eta kontra-angeluko fresa biribilekin muinera iritsi behar da, eta barrunbea endo Z fresarekin handitu, tresnak hodi erradikularretara behar bezala iristeko. Garaztatu.
5. Muin-ganbera garbitu, eta garaztatu.
6. Hodien sarrera endodontzia-zundarekin aurkitu, eta K karraka estuekin (10,15) hodiak kanalizatu. Garaztatu.
7. Konduktometria: 15eko edo 20ko K karrakak eta erpin-kokatzailea erabiliko ditugu lan luzera (LL) topatzeko.
8. Konduktometria Rx periapikala.

9. Hutsunea itxi: kanal barruan kaltzio hidroxidoa sar daiteke (edo hutsik utzi), kotoia edo tefloia, eta behin-behineko obturazioa jarri.

* Zenbait erpin-kokatzaileraren erabilera kontraindikaturata dago taupada-markagailua duten pazienteengan.

2. HITZORDUA: KANAL-PRESTAKETA

1. Gero eta lodiera handiagoko karrakekin instrumentatu (aldi bakoitzean, hipokloritoaren garaztapen ugariarekin eta EDTA aukerako kelante gisa) LLra, EKN (erpineko karraka nagusia) aurkitu arte.
2. Konikotasuna lortzeko helburuarekin «Step Back» teknika erabiliko dugu, eta karraka bakoitzaren ostean EKNa sartuko dugu LLraino (aldi bakoitzean, hipokloritoaren garaztapen ugariarekin eta EDTA aukerako kelante gisa).
3. Hutsunea itxi: kanal barruan kaltzio hidroxidoa sar daiteke (edo hutsik utzi), kotoia edo tefloia, eta behin-behineko obturazioa jarri.

3. HITZORDUA: BETETZEA

1. Paper-puntak erabili kanalak lehertzeko.
2. Gutapertxa kono nagusia aukeratu.
3. Konometria Rxa egin, LLra heltzen dela ziurtatzeko.
4. Hodia betetzeko, kono nagusia zementuan busti, eta hormen kontra trinkotu. Gutapertxa osagarriekin jarraitu endodontzia zanpagailuarekin alboetarantza trinkotzen,aldi bakoitzean kono gehiagorik sartu ezin arte.
5. Rx periapikala egin, betetzearen kalitatea ziurtatzeko.
6. Gutapertxa-gandorra hodiaren irteeraren parean ebaki, tresna gori batekin.
7. Ganberako zementu eta gutapertxaren hondarrak alkoholez bustitako kotoizko bola-txoekin garbitu.
8. Hutsunearen behin-behineko obturazioa, kotoizko/tefloiezko bolatxo bat barnean utziz, edo behin betiko obturazioa (egoeraren arabera).

* Baldintzek ahalbidetzen badute, hitzordu bat baino gehiago elkartu daitezke.

3.5. PROTESI FINKOA: KOROAK, ZUBIAK ETA HORTZ-XAFLAK

3.5.1. Materiala

1. HITZORDUA: DIAGNOSTIKOA ETA BEHIN-BEHINEKO INPRIMAKIAK

1. Miaketa-kita (ispilua + zundak) (7. irudia).
2. Lerde-zapia, xurgagailua, ur-aire eiektorea, betaurrekoak, oinetako estalkiak, txanoa eta irakuzketa hidrogeno peroxidoarekin (8. irudia).
3. Rx plaka eta paralelogilea (9. irudia).

3. MATERIALEN ZERRENDA ETA OHIZKO TRATAMENDUEN PROTOKOLO KLINIKOA

4. Argazki-kamera/mugikorra (53. irudia).
5. Aho barruko bereizgailuak eta ispiluak (53. irudia).
6. Azpilak (tamaina bat baino gehiago) (53. irudia).
7. Inprimakiak hartzeko materiala: alginatoa (53. irudia).
8. Ur-neurgailua (53. irudia).
9. Alginato-espatala eta katilua (53. irudia).
10. Argizaria (moyko) edo antzekoa, ur beroarekin berotu (53. irudia).
11. Kolore-gida (Vita) (30. eta 53. irudiak).

53. irudia: argazkigintzarako materiala eta aurretiazko inprimakiak hartzeko behar den materiala protesi finkoetan

12. Inprimakiak desinfektatzeko azpila edo tuperra (54. irudia).
13. Inprimakietarako poltsak (54. irudia).
14. Desinfektatzeko hipoklorittoa (54. irudia).

54. irudia: protesiak desinfektatzeko materiala

2. HITZORDUA: LEHEN ZIZELKATZEA

1. Miaketa-kita (ispilua + zundak) (7. irudia).
2. Lerde-zapia, xurgagailua, ur-aire eiektorea, betaurrekoak, oinetako estalkiak, txanoa eta hidrogeno peroxidoareko irakuzketa (8. irudia).
3. Anestesia (12. irudia):
 - Anestesia topikoa, kotoizko bolatxo eta pintza.
 - Xurgatzeko xiringa.
 - Xiringa intraligamentoso.
 - Anestesia-karpuleak (hodi-uzkurtzailearekin edo gabe, historia klinikoaren arabera).
 - Orratzak: tronkularra, periapikala eta intraligamentoso.
4. Biraketa instrumentala: turbina, kontra-angelua eta eskuko pieza (34. irudia).
5. Fresak (55., 56., eta 57. irudiak):
 - Chamfer (uztai beltza/berdea, gorria eta horia).
 - Diamantezko labana-ahoa.
 - Diamantezko errugbi-baloia (beltza eta gorria).
 - Diamante-udarea (orientazio-ildoetarako).
 - 834A diamantedun fresak, hortz-xafletarako sakontasun-markatzaileak.
 - Dilista-fresa.
 - Diamantezko sugarraren fresa (kolorerik gabe, berdea, gorria eta horia), marjinarik gabe zizelkatzeko.
 - Arkansas.
 - Leuntzeko gomak (grisa eta arrosa).

3. MATERIALEN ZERRENDA ETA OHIZKO TRATAMENDUEN PROTOKOLO KLINIKOA

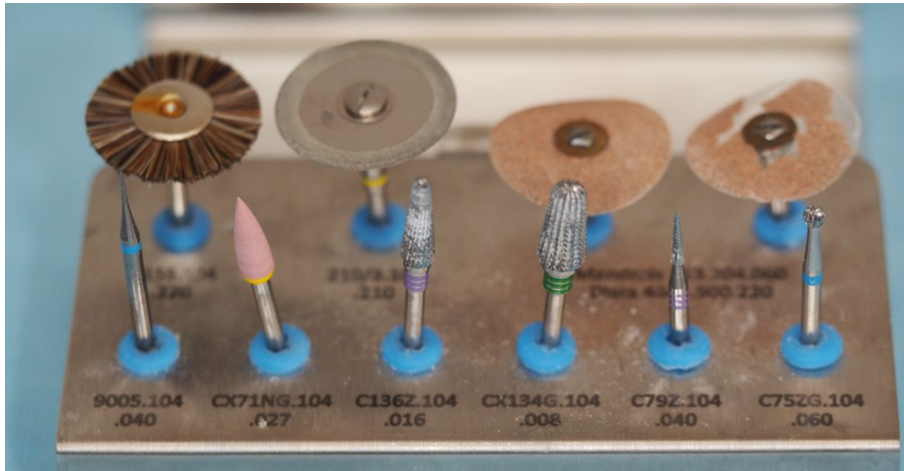
- BOPTrako eskuko piezarako fresa espezifikoak (behin-behinekoak, zizelkatzeakoak eta leuntzeko).

55. irudia: hortzak zizelkatzeko eta leuntzeko fresak

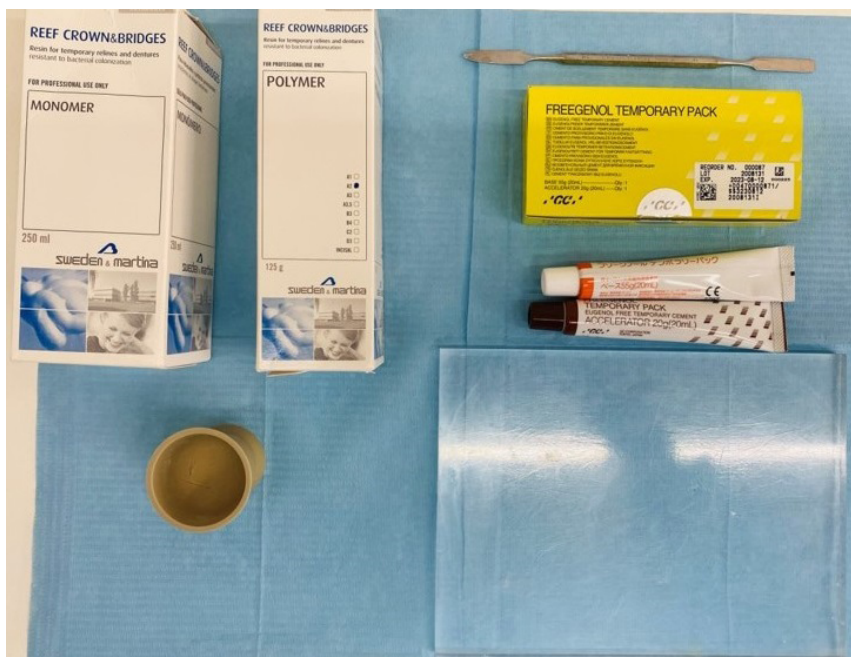
56. irudia: hortz-xafletarako 834A fresa

57. irudia: BOPT kita, behin-behinekoak zizelkatzeko eta leuntzeko fresa espezifikoak

6. Behin-behineko koroak prestatzea:

- Laborategian egindako behin-behineko koroak errebasatzea (58. irudia):
 - Erretxina autopolimerizagarria: Tab 2000 ® (Kerr), Unifast ® (GC) edo antzekoa.
 - Temp Bond NE ® (Kerr) edo antzekoa.
 - Beirazko lauza.
 - Zementuzko espatula.
 - Erretxinarako edalontzia.

58. irudia: laborategiko behin-behinekoak errebasatzeko materiala

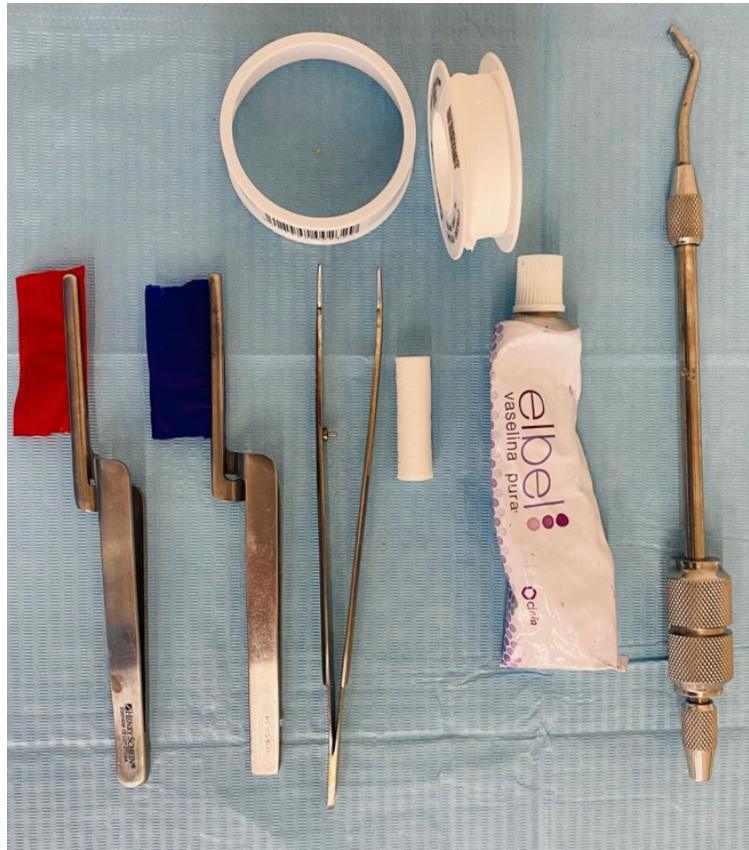
3. MATERIALEN ZERRENDA ETA OHIZKO TRATAMENDUEN PROTOKOLO KLINIKOA

- Klinikan egindako behin-behinekoak pazientearen aurreko inprimaki baten bidez edo aurretiko argizaridun baten bidez (59. irudia):
 - Azpila (sektoriala edo arku osokoa).
 - Silikona astuna.
 - Structure ® (Voco) edo Tab 2000 ® (Kerr) edo antzekoa.
 - NAN-gomak (koroa leuntzeko).
 - Temp Bond NE ® (Kerr) edo antzekoa.
 - Zementuzko espatula.
 - Beirazko lauza.

59. irudia: klinikako behin-behinekoak egiteko materiala

7. Baselina (60. irudia).
8. Tefloia (60. irudia).
9. Ausiki paper gorria eta urdina (40 mikra) (60. irudia).
10. Koroak altxatzekoak (60. irudia).
11. Pintzak (60. irudia).

60. irudia: behin-behinekoak egiteko materiala

3. HITZORDUA: BIRZIZELKATZEA ETA BEHIN BETIKO INPRIMAKIAK

1. Miaketa-kita (ispilua + zundak) (7. irudia).
2. Lerde-zapia, xurgagailua, ur-aire eiektorea, betaurrekoak, oinetako estalkiak, txanoa eta irakuzketa hidrogeno peroxidoarekin (8. irudia).
3. Anestesia (12. irudia):
 - Anestesia topikoa, kotoizko bolatxo eta pintza.
 - Xurgatzeko xiringa.
 - Xiringa intraligamentoso.
 - Anestesia-karpuleak (hodi-uzkurtzailearekin edo gabe, historia klinikoaren arabera).
 - Orratzak: tronkularra, periapikala eta intraligamentoso.
4. Koroak altxatzekoa (61. irudia).
5. Koilaratxo (61. irudia).
6. Argazki-kamera/mugikorra (61. irudia).
7. Aho barruko bereizgailuak eta ispiluak (61. irudia).
8. Biraketa instrumentala: turbina eta kontra-angelua (61. irudia).

9. Fresak (55. irudia):

- Diamantezko xanferra (uztai gorria eta horia).
- Diamantezko labanaren ahoa.
- Diamantezko errugbi-baloia.
- Diamantezko dilista.
- Gomazko kopak/puntak.

10. Hari erretraktorea (lehenen # 000// bigarrena: # 0 edo # 1) (61. irudia).

11. Hari erretraktoreraiko likido hemostatikoa (61. irudia).

12. Banakako azpila edo azpil estandarra (61. irudia).

61. irudia. Hortzak birzizelkatzeko materiala

13. Inprimakiak hartzeko materiala: silikona + alginatoa (xiringa, espatula eta katilua) antagosta inprimatzeko (62. irudia).

14. Silikonazko pistola eta puntak (62. irudia).

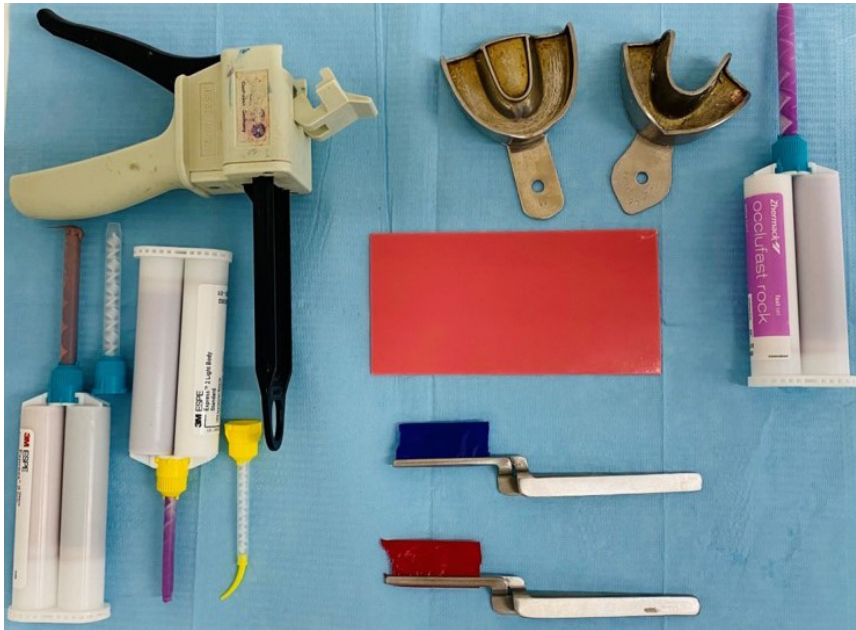
15. Ausiki-paper gorria eta urdina (40 mikra) (62. irudia).

16. Hozkada erregistratzeko materiala. Argizari gogorra (Moyco)/silikona Occlufast® (Zhermack) edo antzekoa (62. irudia).

17. Inprimakiak desinfektatzeko azpilak edo tuperra (54. irudia).

18. Inprimakietarako poltsak (54. irudia).

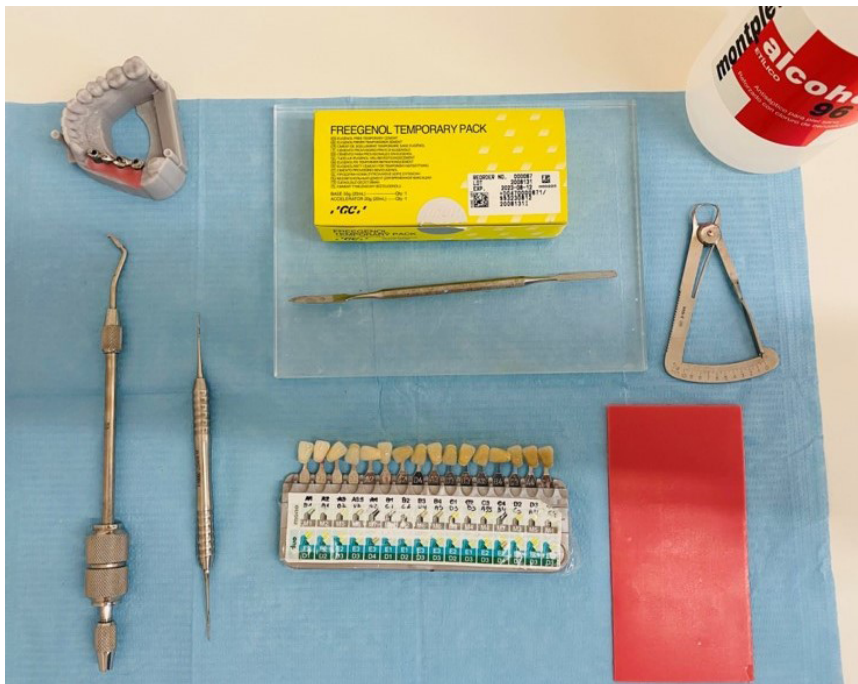
19. Desinfektatzailea: alkohola/hipokloritoa (54. irudia).

62. irudia: erregistro oklusala ateratzeko materiala eta behin betiko inprimakiak protesi finkorako

4. HITZORDUA: METAL EGITURA/ZIRKONIOA

1. Miaketa-kita (ispilua + zundak) (7. irudia).
2. Lerde-zapia, xurgagailua, ur-aire eiektorea, betaurrekoak, oinetako estalkiak, txanoa eta irakuzketa hidrogeno peroxidoarekin (8. irudia).
3. Anestesia (12. irudia):
 - Anestesia topikoa, kotoizko bolatxo eta pintza.
 - Xurgatzeko xiringa.
 - Xiringa intraligamentosoa.
 - Anestesia-karpuleak (hodi-uzkurtzailearekin edo gabe, historia klinikoaren arabera).
 - Orratzak: tronkularra, periapikala eta intraligamentosoa.
4. Koroak/zubiak altxatzekoa (63. irudia).
5. Koilaratxoa (63. irudia).
6. Metal/zirkoniozko egitura (63. irudia).
7. Zementua (Temp Bond NE ® (Kerr Dental)) edo antzekoa, lauza eta espatula (63. irudia).
8. Kolore-gida: vita (63. irudia).
9. Argizaria (Moyco) edo antzekoa. Erregistro oklusala hartzea portzelanarako geratzen den espazio interoklusala zehazteko (63. irudia).
10. Metalaren lodiera aztertzeko kalibragailua (Ivory) (63. irudia).
11. Desinfektatzeko alkohola (63. irudia).

63. irudia: protesi finkoko metala probatzeko beharrezko materiala

5. HITZORDUA: BIZKOTXO-PROBA

1. Miaketa-kita (ispilua + zundak) (7. irudia).
2. Lerde-zapia, xurgagailua, ur-aire eiektorea, betaurrekoak, oinetako estalkiak, txanoa eta irakuzketa hidrogeno peroxidoarekin (8. irudia).
3. Anestesia (12. irudia):
 - Anestesia topikoa, kotoizko bolatxoak eta pintza.
 - Xurgatzeko xiringa.
 - Xiringa intraligamentosoa.
 - Anestesia-karpuleak (hodi-uzkurtzailearekin edo gabe, historia klinikoaren arabera).
 - Orratzak: tronkularra, periapikala eta intraligamentosoa.
4. Koroak/zubiak altxatzekoa (64. irudia).
5. Koilaratxoak (64. irudia).
6. Behin betiko koroa bizkotxoan (ez glaseatuta).
7. Ausiki-paper urdina eta gorria (40 mikra) (64. irudia).
8. Argazki-kamera/mugikorra (64. irudia).
9. Aho barruko bereizgailuak eta ispiluak (64. irudia).
10. Instrumental birakaria (64. irudia).
11. Fresak: errugbia eta diamantezko garra (gorria eta horia) (64. irudia).

12. Zementua (Temp Bond) edo antzekoa, lauza eta espatula (64. irudia).
13. Hortzetako haria (atxiki aldeko kontaktu-puntuak ikusteko) (64. irudia).
14. Alkohola (64. irudia).

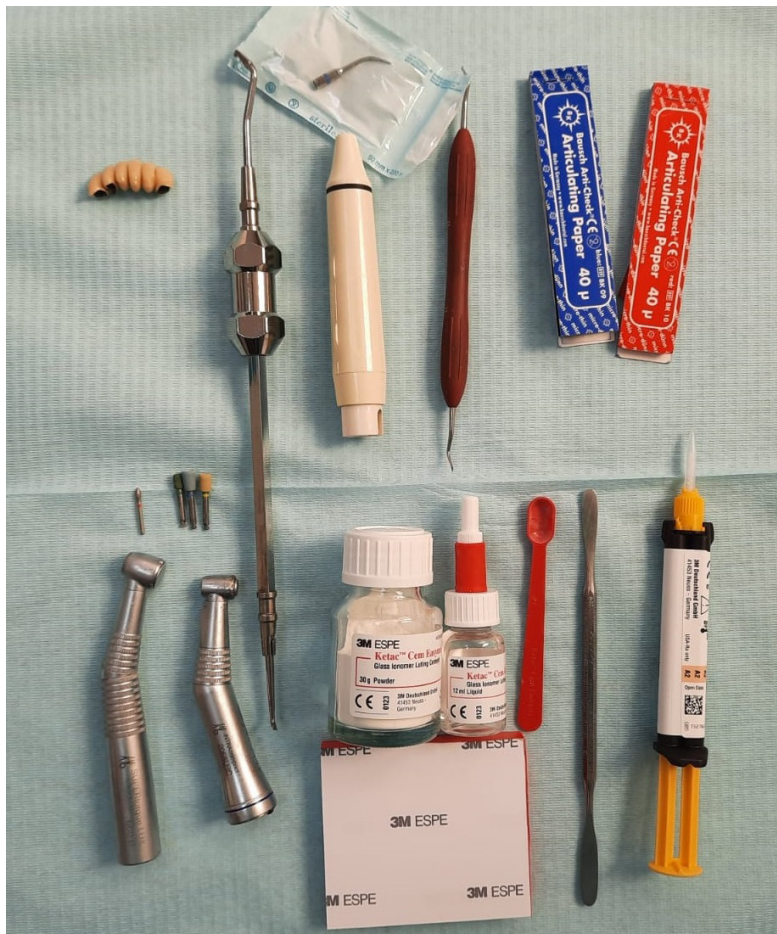

64. irudia: bizkotxo-froga egiteko beharrezko materiala

6. HITZORDUA: BEHIN BETIKO KOROA JARTZEA

1. Miaketa-kita (ispilua + zundak) (7. irudia).
2. Lerde-zapia, xurgagailua, ur-aire eiektorea, betaurrekoak, oinetako estalkiak, txanoa eta irakuzketa hidrogeno peroxidoarekin (8. irudia).
3. Anestesia, muinoien sentikortasunaren arabera (12. irudia):
 - Anestesia topikoa, kotoizko bolatxo eta pintza.
 - Xurgatzeko xiringa.
 - Anestesia-karpuleak (hodi-uzkurtzailearekin edo gabe, historia klinikoaren arabera).
 - Orratzak: tronkularra, periapikala.
4. Ultrasoinuak (65. irudia).
5. Koroa/zubi altxatzailea (65. irudia).
6. Koilaratxoa (65. irudia).
7. Kotoizko biribilkiak.

8. Behin betiko koroa (glaseatua) (65. irudia).
9. Ausiki paper gorria eta urdina (40 mikra) (65. irudia).
10. Biraketa instrumentala (65. irudia).
11. Portzelana leuntzeko kopak (kontra-angelua) (65. irudia).
12. Zementua (Max Cem ® (Kerr) -Auto-erretxinazko zementua), ketac cem (3M Espe) edo antzekoa (65. irudia).
13. Erabili beharreko zementuaren arabera, beirazko/paperezko lauza eta espatula (65. irudia).

65. irudia: protesi finkoa zementatzeko materiala

3.5.2. Protokolo klinikoa: tratamendu-sekuentzia

Odontologia Klinikak emandako baimen informatuak betetzea.

1. HITZORDUA: DIAGNOSTIKOA ETA AURRETIKO INPRIMAKIAK

1. Diagnostikoa egitea.
2. Erradiografia bat egitea.

3. Inprimakiak (goikoa eta behekoa). Desinfektatu.
4. Erregistro oklusala (gailur arteko kontaktu gehieneko posizioa (GKGP) edo erlazio zentrikokoa (EZ) (lanak arku osoa daraman ala ez).
5. Behin-behineko koroaren kolorea hartzea (Vita gida).
6. Hurrengo hitzorduko lan-laboregira oharra planifikatzea eta idaztea: behin-behineko koroa-zubia (k) eta banakako azpila.
7. Argazkiak (beharrezkoa bada).

2. HITZORDUA: LEHEN ZIZELKATZEA

Laborategiko behin-behineko koroekin

1. Anestesia ematea.
2. Hortzak zizelkatzea (zizelkatze horizontala edo BOPT motako zizelkatze bertikala). Aldez aurretik, laboretegiari azalduko diogu zer zizelkatze mota egingo dugun eta zer koroa mota beharko dugun.
3. Behin-behineko koroa/zubia zizelkatutako muinoien gainean jartzea. Laboretegiak bidaltzen dituenean, alde handia dago zizelkatzearen eta behin-behinekoaren artean, arrautza-oskolean egiten baita. Hortzaren eta behin-behinekoaren arteko doikuntza lortzeko, laboretegiako erretxina autopolimerizagarria erabiltzen dugu behin-behinekoak errebasatzeko. Muinoa baselinaz busti behar da errebasea egin aurretik.
4. Behin-behinekoa leuntzea.
5. Muinoian jarri eta oklusioa doitzea.
6. Behin-behinekoa zementatzea.
7. Oklusioa egiaztatzea, GKGP, EZ eta alboetarako eta aurrerako mugimenduetan.

Klinikan egindako behin-behinekoak

1. Anestesia ematea.
2. Alginatoaren inprimakia edo silikonazko giltza pazienteari, edota argizarizko ereduari, hartzea hortza zizelkatu aurretik. Desinfektatzea.
3. Hortzak zizelkatzea. Zizelkatze mota erabakitzea eta laboretegiari jakinaraztea.
4. Behin-behinekoa egiteko, baselina aplikatuko zaio landutako muinoiari. Silikonazko giltza bete edo hortzaren lekuan alginatoko inprimakian erretxina autopolimerizagarri/konposite bisakrilikoz bete, pazientearen ahara eraman eta dagokion lekuan kokatzea. Mantendu gogortzen hasten den arte; fase plastikoan dagoenean, atera eta sartu gogortzea osatu arte. Leundu ondoren, doikuntza oklusala eta zementatua behin-behineko zementuarekin.
5. Oklusioa berriro egiaztatzea, GKGP edo EZn ausiki paperarekin, alboranzko eta aurrezko mugimenduetan.

3. HITZORDUA: BIRZIZELKATZEA ETA BEHIN BETIKO INPRIMAKIAK

1. Anestesia.
2. Behin-behinekoa kentzea koroa-altxagailua erabiliz.
3. Zementu-hondarrak kentzea (koilaratxoa/ultrasoinu-puntak).
4. Arkansas eta gomazko kopak erabiliz, muinoia leuntzea.
5. Lehenengo erretrakzio-haria jartzea.
6. Behin betiko protesi finkoaren materiala erabakitzea (zirkonioa, metal-portzelana).
7. Birzizelkatzea.
8. Jarri 2. haria eta itxaron 5 edo 8 minutu, 2. haria jarri ondoren odola ateratzen bada. Denbora horren ondoren, kendu haria pintzekin kontu handiz. Ondoren, lehortu muinoia, eta silikona-punta jariakorrarekin aplikatu gingiba-ildoan eta amaiera-lerroan (laguntzaileak airea aplikatuko du funtzio hirukoitzeko xiringarekin silikonaren atzean, ildoan ondo busti dadin).
9. Behin betiko inprimakia hartzea banakako azpilarekin edo estandarrarekin, silikona astuna eta arina erabilita.
10. Erregistro oklusal bat hartzea hozkada-argizariarekin.
11. Behin-behinekoa jartzea, eta, behar izanez gero, errebasatzea.
12. Portzelanazkoa edo zirkoniozkoa bada, kolorea aukeratzea.
13. Laborategirako zehaztapenak/argazkiak.

4. HITZORDUA: METAL-ZIRKONIO/EGITURA

1. Behin-behinekoa kendu, koroa-altxagailua erabilita.
2. Muinoian gera daitezkeen zementu-hondarrak kendu.
3. Metal/zirkoniozko egitura probatu.
4. Erregistro interoklusala argizariarekin hartu, espazio interoklusala erregistratzeko. Metala/zirkonioa antagonistarekin kontaktuan jartzen denean, erretxina-gida bat eskatu behar da muinoia zizelkatzeko eta noraino zizelkatu behar dugun jakiteko, espazio interoklusala irabazteko.
5. Behin betiko protesiaren kolorea aukeratu.
6. Behin-behinekoa zementatu, behin-behineko zementuarekin.
7. Laborategirako zehaztapenak eta metalaren desinfekzioa.

5. HITZORDUA: BIZKOTXO-PROBA

1. Behin-behineko koroa kendu, koroa-altxagailuarekin.
2. Zementu-hondarrak kendu muinoitik.

3. Behin betiko koroa probatu eta kolorea ziurtatu, albokoekin kontaktu-puntua eta oklusioa (mugimendu zentrikoak eta exzentrikoak) egiaztatu, hortzetako hariarekin eta ausiki-paperarekin.
4. Behin-behinekoa zementatu.
5. Laborategirako zehaztapenak/argazkiak. Protesia desinfektatu.

6. HITZORDUA: BEHIN BETIKO KOROA JARTZEA

1. Behin-behineko koroa kendu, koroa-altxagailua erabiliz.
2. Zementu-hondarrak kendu.
3. Behin betiko koroa, oklusioa eta kontaktu-puntuak egiaztatu.
4. Behin betiko koroa zementatu. Material bakoitzaren ezaugarriak kontuan hartu zementatze-protokoloa jakiteko.
5. Zementu-gehiegikeriak kendu, eta 5 minutuz koroa sakatzen egon.

3.6. PROTESI ERAUZGARRIA

Indikazioak eta motak:

- A) Osoa.
- B) Partziala:
 1. Egoera txarrean dauden hortz geldiak → erretxina (mukojasandua).
 2. Egoera onean dauden hortz geldiak → eskeletikoa (hortzmukojasandua/hortzjasandua).

3.6.1. Materiala

1. HITZORDUA: DIAGNOSTIKOA ETA LEHEN EREDUAK

1. Miaketa-kita (ispilua + zundak) (7. irudia).
2. Lerde-zapia, xurgagailua, ur-aire eiektorea, betaurrekoak, oinetako estalkiak, txanoa eta irakuzketa hidrogeno peroxidoarekin (8. irudia).
3. Argazki-kamera/mugikorra (66. irudia).
4. Aho barruko bereizgailuak eta ispiluak (66. irudia).
5. Foxen planoak (66. irudia).
6. Alginatoa (66. irudia).
7. Uretarako xiringa (66. irudia).
8. Alginatorako espatula eta katilua (66. irudia).
9. Horzgabeentzako azpilak/estandarrak (66. irudia).
10. Moyco motako argizaria edo antzekoa (66. irudia).

11. Erregela eta errotuladorea (66. irudia).
12. Inprimakiak desinfektatzeko azpila edo tuperra (54. irudia).
13. Inprimaketarako poltsak (54. irudia).
14. Desinfektatzailea: alkohola/hipokloritoa (54. irudia).

66. irudia: protesi erauzgarrietan lehen inprimakiak eta erregistroak egiteko materiala

2. HITZORDUA: BEHIN BETIKO INPRIMAKIAK ETA ERREGISTRO FUNTZIONALAK

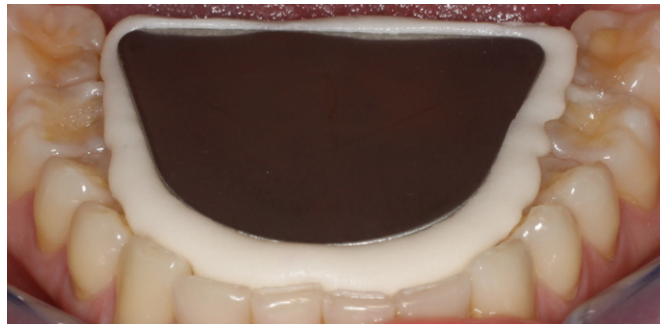
A) Protesi osoa:

1. Miaketa-kita (ispilua + zundak) (7. irudia).
2. Lerde-zapia, xurgagailua, ur-aire eiektorea, betaurrekoak, oinetako estalkiak, txanoa eta irakuzketa hidrogeno peroxidoarekin (8. irudia).
3. Banakako azpila (67. irudia).
4. Godiva berdea (67. irudia).
5. Alkoholezko metxeroa (67. irudia).
6. Cavex (pasta zinkenolikoa) edo antzekoa, edo silikona astuna eta jariakorra (67. irudia).
7. Silikonarako pistola eta puntak (67. irudia).
8. Lauza eta espatula (67. irudia).

67. irudia: protesi erauzgarrietan behin betiko inprimakiak egiteko materiala

9. Arku gotikorako pletina eta punteroa (68. eta 69. irudiak)

68. irudia: arku gotikorako pletina

69. irudia: arku gotikorako punteroa

10. Inprimakiak desinfektatzeko azpilak edo tuperra (54. irudia).
11. Inprimakietarako poltsak (54. irudia).
12. Desinfektatzailea: alkohola/hipokloritoa (54. irudia).

B.1) Erretxinazko protesi partziala

1. Miaketa-kita (ispilua + zundak) (7. irudia).
2. Lerde-zapia, xurgagailua, ur-aire eiektorea, betaurrekoak, oinetako estalkiak, txanoa eta irakuzketa hidrogeno peroxidoarekin (8. irudia).
3. Banakako azpila (70. irudia).
4. Silikona astuna eta erregularra (70. irudia).
5. Silikonarako pistola eta puntak (70. irudia).
6. Argizari gogorra (Moyco, Candulor) edo antzekoa (70. irudia).
7. Guraizeak (70. irudia).
8. Alginato-katilua eta ur beroa (70. irudia).

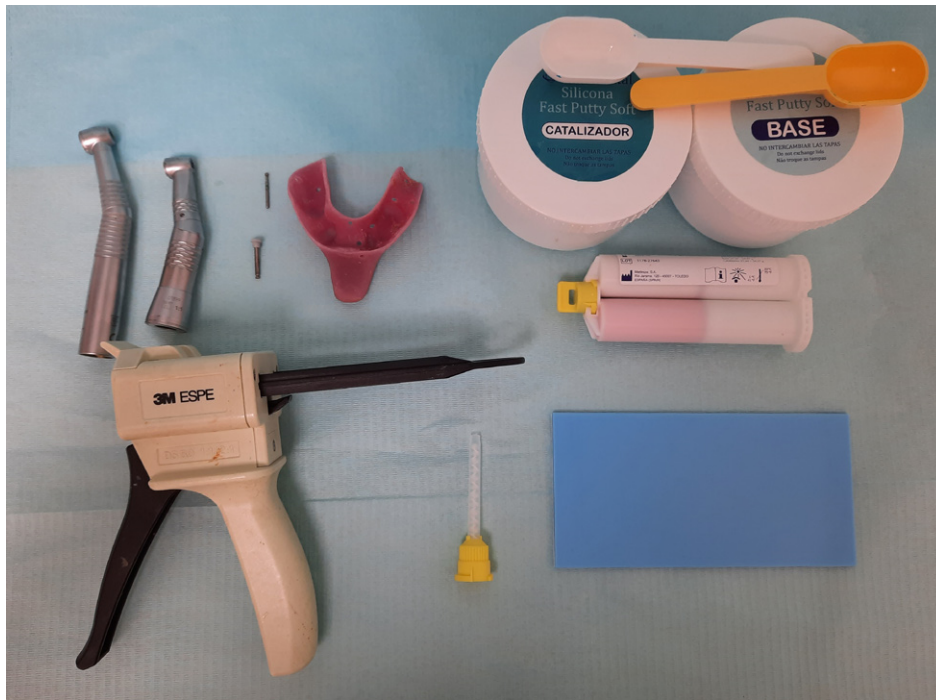

70. irudia: erretxinazko protesi partzial erauzgarriko behin betiko inprimakiak hartzeko materiala

9. Arku gotikoko pletina eta erakuslea (68. eta 69. irudiak).
10. Inprimakiak desinfektatzeko azpila edo tuperra (54. irudia).
11. Inprimakietarako poltsak (54. irudia).
12. Desinfektatzailea: alkohola/hipokloritoa (54. irudia).

B.2) Metalezko protesi partzialak

1. Turbina eta kontra-angelua (34. irudia).
2. Diamantezko fresa biribila (71. irudia).
3. Banakako azpila (71. irudia).
4. Silikona astuna eta arina/erregularra (71. irudia).
5. Pistola eta puntak (71. irudia).
6. Argizari gogorra (Moyco/Candulor) edo antzekoa (71. irudia).
7. Inprimakiak desinfektatzeko azpila edo tuperra (54. irudia).
8. Inprimakietarako poltsak (54. irudia).
9. Desinfektatzailea: alkohola/hipokloritoa (54. irudia).

71. irudia: metalezko protesi erauzgarri partzialetarako behin betiko inprimakiak hartzeko materiala

3. HITZORDUA: ARGIZARIZKO ERRODETEAK, METALEZKO OKLUSIO/PROBA

1. Miaketa-kita (ispilua + zundak) (7. irudia).
2. Lerde-zapia, xurgagailua, ur-aire eiektorea, betaurrekoak, oinetako estalkiak, txanoa eta irakuzketa hidrogeno peroxidoarekin (8. irudia).
3. Argizarizko errodeak dituzten oinarri-xafiak (72. irudia).
4. Espatula txikia (72. irudia).
5. Candulor espatula (72. irudia).

3. MATERIALEN ZERRENDA ETA OHIZKO TRATAMENDUEN PROTOKOLO KLINIKOA

6. Alkoholezko metxeroa eta metxero normala (72. irudia).
7. Kolore-gida (Vivodent) (72. irudia).
8. Erregela/oina eta errotuladorea (72. irudia).
9. FOXen plano (72. irudia).
10. Argizaria (Reus) edo antzekoa (56. irudia).
11. Ausiki-papera (60. irudia).
12. Grapak, erregistro oklusaleko silikona (72. irudia).
13. Pistola eta silikonazko puntak (72. irudia).
14. Pazientearentzako eskuko ispilua (72. irudia).
15. Eskuko pieza (72. irudia).
16. Tungsteno karburozko ezkur-fresa eskuko piezarako (72. irudia).
17. Protiesietarako itsasgarria (Corega® (Gsk), Kukident® (P & G)) edo antzekoa (72. irudia).

72. irudia: argizarizko errodeteak probatzeko materiala

18. Arku gotikorako materiala: Condylator kita (espatula txikia, occlusal wax, argizari itsaskorra eta metakrilatozko arandela) (73. irudia).

73. irudia: arku gotikoaren erregistrorako kita

19. Artikulagailu erdidoigarria, aurpegi-arkua eta muntaketa-pletinak (74. eta 75. irudiak).

74. irudia: artikulagailu erdidoigarria

75. irudia: aurpegi-arkua

12. Silikona jariakorra edo Cavexa, errebasatu behar bada (76. irudia).
13. Pistola eta silikonazko puntak (76. irudia).
14. Protesia desinfektatzeko azpila edo tuperra (42. irudia).
15. Desinfektatzailea: alkohola/hipokloritoa (42. irudia).

5. HITZORDUA: BEHIN BETIKO PROTESIAK

1. Miaketa-kita (ispilua + zundak) (7. irudia).
2. Lerde-zapia, xurgagailua, ur-aire eiektorea, betaurrekoak, oinetako estalkiak, txanoa eta irakuzketa hidrogeno peroxidoarekin (8. irudia).
3. Protesiak (77. irudia).
4. Ausiki papera (2 kolore gorri eta urdin) (77. irudia).
5. Turbina, kontra-angelua eta eskuko pieza (77. irudia).
6. Tungsteno karburozko ezkur eskuzko piezarentzako fresa (77. irudia).
7. Turbina/kontra-angeludun fresa doikuntza oklusalerako eta leuntzeko gometarako (77. irudia).
8. Atxikigailuak estutzeko aliketak (77. irudia).
9. Silikona jariakorra edo cavexa, errebasatu behar bada (77. irudia).
10. Pistola eta silikonazko puntak (77. irudia).

77. irudia: protesi erauzgarri bat jartzeko beharrezko materiala

11. Viscogel, guraizeak eta kirtena + bisturia (77. irudia).
12. Inprimakiak desinfektatzeko azpila edo tuperra (54. irudia).
13. Desinfektatzailea: alkohola/hipokloritoa (54. irudia).

3.6.2. Protokolo klinikoa: tratamendu-sekuentzia

Odontologia Klinikak emandako baimen informatuak betetzea.

1. HITZORDUA: DIAGNOSTIKOA ETA LEHEN EREDUAK

1. Diagnostikoa: gelditzen diren hortzen egoera, hezur-gandor albeolarren maila, txertatutako hortzoi kopurua, oklusioa, masail-hondoaren sakonera, mihi-frenuluak, ahosabaia, mihiaren tamaina eta indarra, torusak, tuberositateak...
2. Pazientearen antzinako protesia desinfektatu.
3. Alginatoz funtzionalizatutako inprimakiak eta horien desinfekzioa.
4. Argazkiak:
 - A. Aurpegia (aurrealdea, 3/4 eta albokoa).
 - B. Aho kanpokoak (atsedena, irribarre arina eta gorena).
5. Azterketa Foxen planoarekin.
6. Ortopantomografia.
7. Dimentsio bertikala neurtu atsedenean eta GKGP.
8. Argizari bidezko erregistro oklusala.
9. Banakako azpila laborategiari eskatu.

2. HITZORDUA: BEHIN BETIKO INPRIMAKIAK ETA ERREGISTRO FUNTZIONALAK

A) PROTESI OSOA:

1. Banakako azpila probatu eta doitu.
2. Ertzak godiva berdez estali eta funtzionalizatu.
3. Inprimakia hartu.
4. Inprimakiak desinfektatu.
5. Laborategira argizarizko errodetek dituzten oinarrizko xaflak eta arku gotikoa (pletina eta punteroa) eskatu.

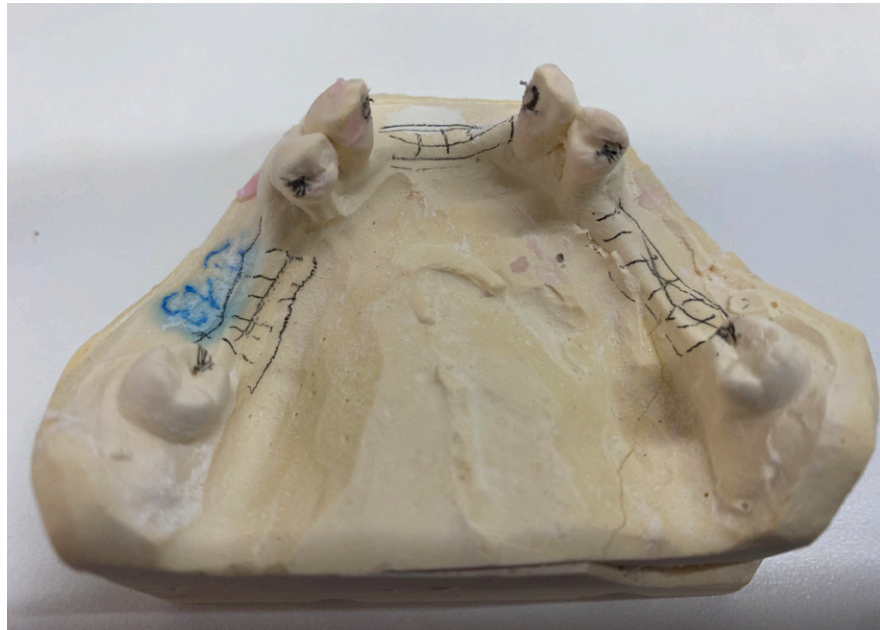
B.1) ERRETXINAZKO PROTESI PARTZIALAK:

1. Banakako azpila probatu eta doitu.
2. Kubetaren ertzetan silikona astuna jarri eta funtzionalizatu.
3. Inprimakiak silikona astun eta erregularrarekin hartu eta desinfektatu. Hortzak periodontalak badira, alginatoarekin egin daiteke.
4. Argizari bidezko erregistro oklusala.

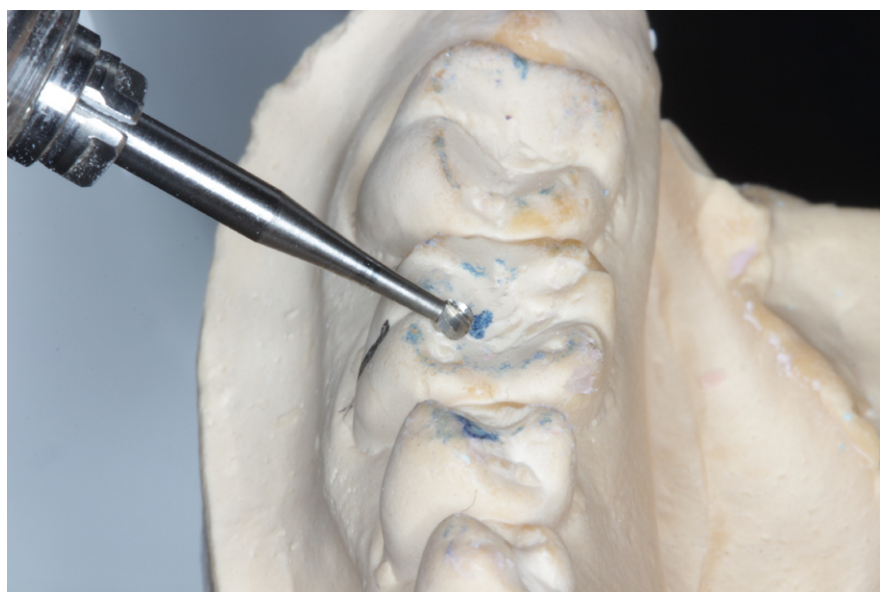
5. Laborategiari oinarrizko plantxak argizarizko errodeteekin eskatu.
6. Hortz asko falta badira, bidali arku gotiko eta pletinazko punteroa laborategira, eta eskatu goiko oinarrizko bi xafla, bata erdiko ebakortzen luzerarako, erdiko lerro-rako, betortzen lerrorako eta irribarre-lerrorako, eta bestea arku gotikoa egiteko punteroarekin.

B.2) METALEZKO PROTESI PARTZIALAK:

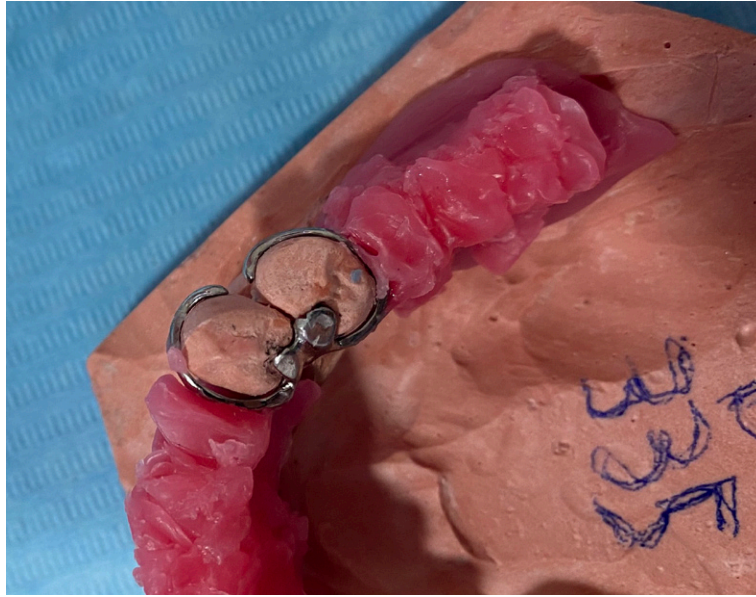
1. Eskeletikoaren diseinua eta atxikigailuak hautatu (78. irudia).
2. Atxikigailuen muga oklusalak zizelkatu (79. eta 80. irudiak).

78. irudia: eskeletikoaren diseinua

79. irudia: tope oklusalak zizelkatzea

80. irudia: tope oklusalen doikuntza

3. Silikonazko inprimakiak hartu. Hortzak periodontalak badira, alginatoarekin.
4. Inprimakiak desinfektatu.
5. Laborategiari metalezko proba eskatu argizarizko errodeeteekin.

3. HITZORDUA: ARGIZARIZKO ERRODETEAK, METALEZKO OKLUSIO PROBA

1. Oinarri-plantxen hedadura aztertu: frenuluaren eta keinuen interferentziak.
2. Plantxen atxikipena, euskarria eta egonkortasuna aztertu.
3. Plano oklusala aztertu, Camper-en planoarekiko eta lerro bipupilarrarekiko paraleloa den Fox-en planoarekin.
4. Dimentsio bertikala zehaztu.
5. Goiko ebakortzen esposizioa zehaztu (1-2 mm).
6. Aurreko hortzen kokapena zehaztu: erdiko lerroa, sudur-hegala eta irribarre-lerroa.
7. Ezpainen bolumena zuzena dela egiaztatu.
8. Ahoko korridorea egiaztatu.
9. Eskeletiko bat izanez gero, egituraren doikuntza eta topeak egiaztatu, eta oklusioa aztertu metalaren interferentziarik gabe.
10. Erlazio zentrikoa aurkitzeko arku gotikoa erabili (ikus 3.6.3 atala).
11. Vivodent gidarekin kolorea aukeratu.
12. Proba hipokloritoarekin/alkoholarekin desinfektatu.
13. Laborategiari hortz-proba eskatu.

4. HITZORDUA: ARGIZARIZKO HORTZ-PROBA

1. Estetika eta funtzioa probatu.
2. Atxikipena, egonkortasuna eta euskarria egiaztatu. Zuzena ez bada, errebasatu.
3. Protesiaren hedadura egiaztatu: frenuluak libratu, masail-hondora behar bezala egokitu.
4. Plano oklusala Foxen planoarekin egiaztatu.
5. Dimentsio bertikala aztertu (2-4 mm-ko tartea atsedenenaren eta GKGP artean).
6. Overjet eta overbite egiaztatu.
7. Oklusio zentrikoa eta alde-biko kulunkada egiaztatu.
8. Goiko ebakortzen esposizioa aztertu (1-2 mm).
9. Proba fonetikoa («s», «m» eta «f»).
10. Protesia desinfektatu.

5. HITZORDUA: BEHIN BETIKO PROTESIAK

1. Protesia jarri eta estetika, egonkortasuna, funtzioa, oklusioa eta euskarria egiaztatu.
2. Presio-eremuak eta interferentzia oklusalak ukitu.
3. Protesi partzialen atxikigailuak doitu/estutu.
4. Pazienteari erabilera eta higiene argibideak eman (ikus 4.4 atala).
5. Pazienteari protesien itsasgarria erabiltzen irakatsi, beharrezkoa bada.
6. Behar izanez gero, errebasatu.

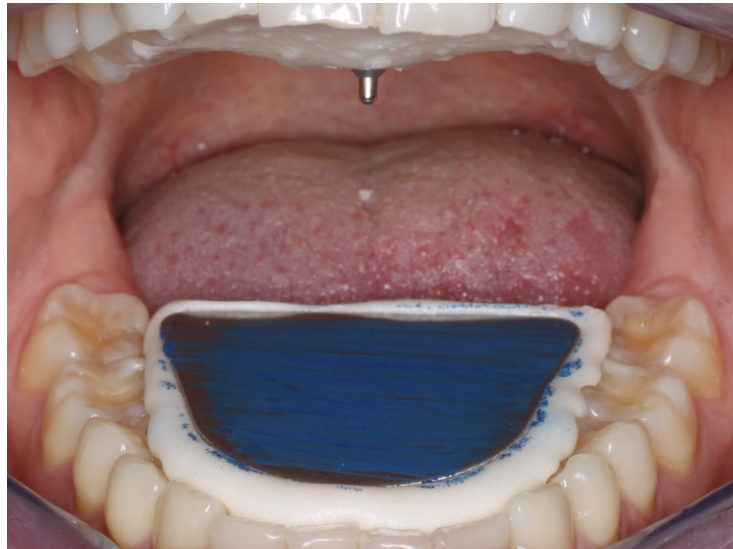
3.6.3. EZko erregistroa arku gotikoaren bidez

1. Pletina eta erakuslea laborategira bidali, arku gotikoa erregistratzeko oinarritzko plantxak egiteko. Horrela, plantxak eta arku gotikoa zehazteko prestatutako errodetek igorriko dizkigute.

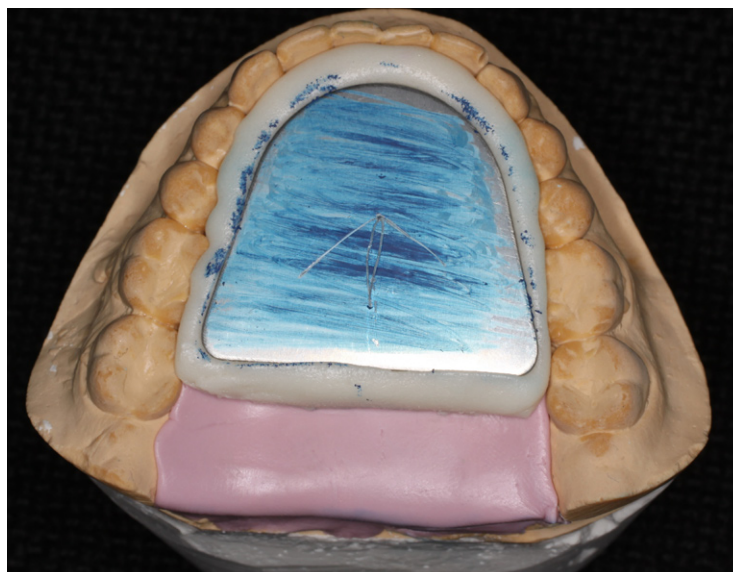
Beharrezko materiala (73. irudia):

- Arku gotikoaren erakuslea eta pletina metalikoa.
 - Argizari urdinezko pintura.
 - Metakrilatozko arandela.
 - Argizaria eta metxeroa.
 - Oclufast.
 - Pistola eta puntak.
 - Espatula txikia.
2. Erakuslea ahosabaian jarri behar da, eta pletina beheko arkuan (63. irudia). Mugituz gero, erakusleari gehitu dizkiogun mm-ak jakinarazi beharko dizkiogu laborategiari.

3. Bi plantxak ahoan jarriko dizkiogu pazienteari, eta irekitzeko eta ixteko eskatuko diogu, ahal dela posiziorik atzerakoienean. Jarraian, metalezko plakaren erakuslea altxatu gabe egin beharreko mugimenduetan trebatuko dugu:
 - Lehenengo, atzetik aurrerantz, eta alderantziz.
 - Gero, atzetik alde batera eta atzera.
 - Aurrera-atzera egitea errepikatuko dugu.
 - Beste aldera joan eta atzera egingo dugu.
4. Lehenengo saiakuntza egin ondoren, beheko xafla kendu eta margo urdinarekin margotuko dugu metalezko pletina; ondoren, aurretik entsaiatutako mugimenduak errepikatuko ditugu.
5. Mugimenduen lotura-puntuak gezi baten marrazkia sortuko du, eta geziaren puntak plano horizontalean dagoen erlazio zentralaren posizioa islatzen du (81. eta 82. irudiak).

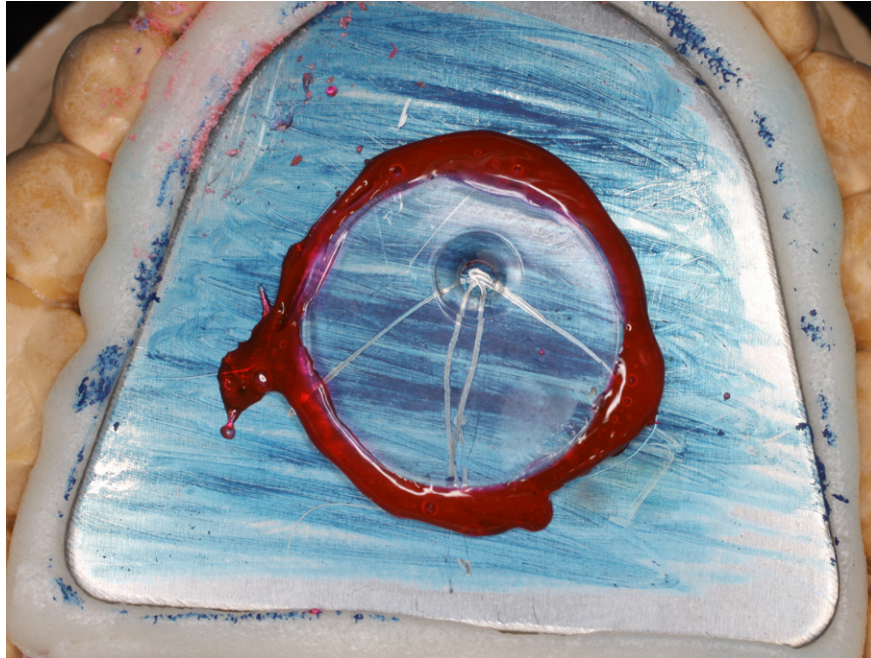

81. irudia: goiko erakuslea eta beheko pletina arku gotikorako

82. irudia: arku gotikoaren gezia

6. Metakrilatozko arandela itsatsiko dugu argizari gorri itsaskorrarekin eta labanatxo batekin, eta zulotxo marraztutako geziaren erpinean kokatuko dugu. (Arandelaren zati biribildua gorantz eta laua pletinarantz) (83. irudia).

83. irudia. Metakrilatozko arandela arku gotikoaren geziaren puntan jartzea

7. Pazienteari beheko xafla ahoan jarriko diogu berriro. Ixtean, punteroak metakrilatozko arandelaren zulotxoan sartu behar du; orduan, hortzen arteko espazioa silikona oklufastez beteko dugu, eta, horrela, erlazio zentrikoaren posizioa erregistratuko dugu.

3.7. HORTZ ZURITZEA

3.7.1. Materiala

A) HORTZ BIZIDUNEN ZURITZE ANBULATORIOA

1. Hitzordua

1. Miaketa-kita (ispilua + zundak) (7. irudia).
2. Lerde-zapia, xurgagailua, ur-aire eiektorea, betaurrekoak, oinetako estalkiak, txanoa eta irakuzketa hidrogeno peroxidoarekin (8. irudia).
3. Rx plakak eta paralelogileak (9. irudia).
4. Argazki-kamera/mugikorra (53. irudia).
5. Bereizgailuak (53. irudia).
6. Vita gida (53. irudia).
7. Alginatoa (53 irudia).

8. Uretarako xiringa (53. irudia).
9. Alginatorako espatula eta katilua (53. irudia).
10. Hainbat tamainatako azpil estandarrak (53. irudia).
11. Inprimakiak desinfektatzeko kubeta edo tuperra (54. irudia).
12. Inprimakietarako poltsak (54. irudia).
13. Desinfektatzeko hipoklorittoa (54. irudia).

2. Hitzordua

1. Miaketa-kita (ispilua + zundak) (7. irudia).
2. Lerde-zapia, xurgagailua, ur-aire eiektorea, betaurrekoak, oinetako estalkiak, txanoa eta irakuzketa hidrogeno peroxidoarekin (8. irudia).
3. Tartrektomia egiteko materiala (11. irudia):
 - Ultrasoinuak.
 - Ultrasoinuen punta.
 - Igitaiko karrakagailua.
 - Kontra-angelua.
 - Leuntzeko eskuila edo kopa.
 - Leuntzeko orea.
 - Gasa esterilak.

3. Hitzordua

1. Miaketa-kita (ispilua + zundak) (7. irudia).
2. Lerde-zapia, xurgagailua, ur-aire eiektorea, betaurrekoak, oinetako estalkiak, txanoa eta irakuzketa hidrogeno peroxidoarekin (8. irudia).
3. Zuritzeko ferulak (84. irudia).
4. Karbamida peroxidozko xiringak % 16an (% 10ean, aurretiko sentikortasun handiko kasuetan) (84. irudia).
5. Argazki-kamera/mugikorra.
6. Bereizgailuak (84. irudia).
7. Vita gida (84. irudia).
8. Produktua erabiltzeko, ferulak mantentzeko eta jarraibide higieniko-dietetikoen pazientearantzako jarraibideen orria (ikus 4.5 atala).

84. irudia: zuriketa hasteko eguneko materiala

B) HORTZ BIZIGABEEN ZURITZEA

1. Hitzordua

1. Miaketa-kita (ispilua + zundak) (7. irudia).
2. Lerde-zapia, xurgagailua, ur-aire eiektorea, betaurrekoak, oinetako estalkiak, txanoa eta irakuzketa hidrogeno peroxidoarekin (8. irudia).
3. Argazki-kamera/mugikorra.
4. Bereizgailuak (84. irudia).
5. Vita gida (84. irudia).
6. X izpien plaka (Rx) eta paralelogilea (9. irudia).

2. Hitzordua eta hurrengoak

1. Miaketa-kita (ispilua + zundak) (7. irudia).
2. Lerde-zapia, xurgagailua, ur-aire eiektorea, betaurrekoak, oinetako estalkiak, txanoa eta irakuzketa hidrogeno peroxidoarekin (8. irudia).
3. Operatoriako kita (49. irudia).
4. Erabateko isolamendua (31. eta 32. irudiak):
 - Gomazko dikea.
 - Zigilua.
 - Zulatzailea.

3. MATERIALEN ZERRENDA ETA OHIZKO TRATAMENDUEN PROTOKOLO KLINIKOA

- Grapak eta paper-euskarriak.
 - Hortzetako haria.
 - Kotoizko biribilkiak.
5. Material birakaria: turbina eta kontra-angelua (34. irudia).
6. Fresak (85. irudia):
- Turbinarako fresak: 330 tungsteno karbonozko piriformea edo diamanteduna, tungsteno karburozko edo diamantezko zutoin luzeko edo laburreko bola biribil txikia.
 - Kontra-angeluaren fresak: tungsteno karburozko biribil luzeak eta Gates-en tamaina desberdinetakoak.

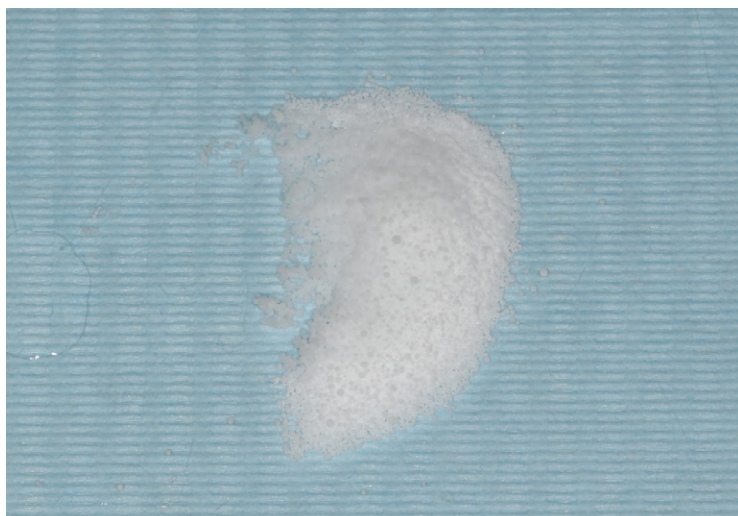
85. irudia: barneko zuriketaren barrunbea irekitzeko fresak

7. Kanalaren sarrera betetzeko (86. irudia):
- Grabatu azidoa.
 - Itsasgarria.
 - Konposite jariakorra.
8. Polimerizazio-lanpara.
9. Kotoizko edo tefloizko bolatxoak (86. irudia).
10. Barne-zuriketaren produktua: hidrogeno peroxidoa % 35 / Sodio perboratoa kimikoki purua + ur destilatua (86. eta 87. irudiak).

11. Behin-behineko obturazio-materiala (adibidez: Cavit[®] (3M), Fermit[®] (Ivoclar Vivadent), IRM[®] (Densply Sirona) edo antzekoa) (86. irudia).

86. irudia: barne-zuriketarako materialak

87. irudia: perboratoa eta ur destilatua

3.7.2. Protokolo klinikoa: tratamendu-sekuentzia

A) **HORTZ BIZIDUNEN ZURITZE ANBULATORIOA** (paziente laguntzaileentzat gomen-datua eta Vita gidako A 3,5 baino diskolorazio txikiagoa dutenentzat)

1. **Hitzordua:**

1. Argazkiak atera (bereizgailuekin eta gida-lekukoarekin, gidaren kolore argiengan eta hasierako kolorean).
2. Zuritzeko eta desentsibilizatzeko ferulak egiteko inprimakiak.
3. Historia klinikoa eta hortz-historia egin. Erradiografiak.
4. Orbanak dituzten hortzak, esmaltearen alterazioak, errestaurazioak, aldaketa kromatikoak edo gainerakoak ez bezalakoak erregistratu.
5. Pazienteari higiene-gomendio dietetikoak azaldu (4.5 atala).
6. Aurrekontua eta tratamendu-egutegia.
7. Paziente sentikorrek desentsibilizatzen hasi, sentikortasuna desagertu arte, eta astebete gehiago.

2. **Hitzordua:**

1. Pasta eta eskuilarekin garbitu eta leundu, zuritzen hasi baino gutxienez astebete lehenago.

3. **Hitzordua:**

1. Vita gidarekin kolorea hartu.
2. Ferulen doikuntza egiaztatu, eta pazienteari prozedura azaldu.
3. Pazienteari eman: zuritzeko ferulak + zuritzeko 4 xiringa 1,5 ml.

4. **Hitzordua (2 astera):**

1. Vita gida duen kolore-erregistroa.
2. Sentsibilitatea baloratu.
3. 4 zuriketa xiringa eta sentikortasuna tratatzeko produktua eman, behar izanez gero.

5. **Hitzordua (eta hurrengokoak):**

1. Kolorea egonkortu bada, tratamendua amaitutzat eman.
2. Sentikortasuna eta ondorengo tratamendu birmineralizatzailea balioetsi.
3. Ahal bada, 2 eta 4 aste bitartean itxaron hortz argituetan errestaurazio itsasgarriak egiteko, eta astebete azken argazkietarako.

B) **HORTZ BIZIGABEEN ZURIKETA** (kamera irekiko teknika)

1. **Hitzordua:**

1. Tratatu beharreko hortzaren X izpia. Kanalaren tratamendua zuzena dela baieztatatu.

2. Vita gidarekin kolorea hartu. Ondoko hortzarekin alderatu.
3. Argazkiak atera, kolore-lekukoarekin.
4. Aurrekontua, adostasuna eta tratamendu-egutegia.

2. Hitzordua:

1. Erabateko isolamendua.
2. Muin ganberatik betetze-materiala kendu, eta 2 mm gutapertxa kendu enamela zementu lerrotik behera (EZL).
3. Hodiaren sarrera zigilatu, aldeztatik grabatua eta itsasgarria den konposite jariakorrarekin (eskuragarri dagoen argiena).
4. Zuritze-produktua kameraren barruan utzi.
5. Sarbidea itxi tefloi edo kotoi batekin eta behin-behineko errestituzio-materialarekin.

3. Hitzordua:

1. Kolorea hartu, zuritze-saio berria baloratu.
2. Isolamendua.
3. Behin-behineko errestituzioa kendu, eta ganberako edukia garbitu.
4. Errepikatu 2. hitzorduko 4. eta 5. urratsak.

4. Hitzordua:

1. Kolorea hartu, zuritze-saio berria baloratu (erabilitako produktuaren arabera).
2. Isolamendua.
3. Behin betiko errestituzioa.

4. PAZIENTEAREN ZAKO JARRAIBIDEAK ETA GOMENDIOAK

4.1. PERIODONTZIAKO PAZIENTEAREN ZAKO ARGIBIDEAK

1. Ikasleek ahozko higieneari buruzko motibazio eta instrukzio bat egingo dute, eta, horretarako, paziente bakoitzari honako hau azalduko diote:
 - Nola garatzen den gaixotasun periodontala, eta horren zergatiak.
 - Bakterio-plakaren kokapena: plaka bakterianoa adierazten duen pastilla baten bidez.
 - Biofilma puntu horietatik kentzeko beharra. Beraz, oso garrantzitsua da aho-higiene ona izatea.
 - Bass eta Stillman eskuilatze teknika aldatua.
 - Hartz-haginen arteko espazioak aztertu beharko dira, hartz-haginetako higiena nolako izan behar duen zehazteko: hartz-haria, eta beharrezko hortzen arteko eskuilen tamaina.
2. Behar izanez gero, klorhexidina-kolutorioa eta/edo gela agindu.
3. Gogoan izan behar da laguntzako terapia periodontalaren hitzorduetara joan behar dela. Maiztasuna irakaslearen laguntzarekin zehaztuko da, hori paziente bakoitzaren egoera periodontalera eta arrisku-faktoreetara egokitu beharko baita.
4. Pazienteari ohartaraziko zaio SKLaren ondoren hipersentikortasuna nabaritu dezakeela.
5. Erretzeari uzteko eta beste arrisku-faktore batzuk saihesteko gomendatuko zaio pazienteari.

4.2. ERAUZKETA EDO KIRURGIA OSTEKO ARGIBIDEAK

1. Eremuan edema bat ager daitekeela ohartaraziko dio ikasleak pazienteari. Apositu hotz bat edo izotz-poltsa bat erabiltzea gomendatzen da masailean edo aurpegian, hantura gutxitzeko. Aplikazio hori epe laburrean egin behar da (15 minutu), baina errepikatuta.
2. Gainera, koagulua zaintzeko, eta beste odoljario bat eta albeolitis bat saihesteko, gomendio hauek azalduko ditu:
 - Gasa zauriaren gainean estututa eduki, 30 minutuz gutxi gorabehera; odoletan jarraituz gero, aldatu eta gasa berria jarri, odoljarioa gelditu arte.
 - Ebakuntzaren egunean ez bota txisturik, ez garbitu ahoa, ezta hurrupatu ere, odolkoagulua babesteko.
 - Interbentzio-egunean ez erre, eta, ahal dela, lehenengo egunetan ere ez.
 - Pazienteak burua altxatuta lo egiten saiatu behar du, bi buruko erabiliz, burua gora izan dezan.
 - Elikagaiak epelak edo hotzak, bigunak eta gutxi onduak hartuko dira, eta kontrako aldetik murtzikatuko dira.
3. Oro har, lehen 48 orduetan ariketa fisikorik ez egitea gomendatzen da.
4. Jostura-puntuak astebete igaro ondoren kenduko dira, jostura birxurgagarria erabili ez bada.
5. Analgesikoak eta antiinflamatorioak aginduko dira. Paziente bakoitzaren egoeraren araber, antibiotikoa ere sar daiteke.

4.3. TXANTXAR UGARI GARATZEN DITUZTEN PAZIENTEENTZAKO GOMENDIOAK

Ikasleek txantxarraren arrisku-faktoreak zein diren azalduko diote pazienteari, eta baita horiek nola saihestu ere. Beraz, honako gomendio hauek emango dituzte:

1. Saihestu azukre ugari elikagaiak, edari karbonatatuak eta azidoak.
2. Ordu artean ez jan, eskuilatu ezin bada.
3. Egunero pasta fluoratuarekin eskuilatu, gutxienez otordu bakoitzaren ondoren, eta hartz-haginen arteko garbiketa egin (hartz-irrigagailua, hartz-haria, hurbileko eskuilak, etab.).
4. Plaka ondo kontrolatzen irakatsi.
5. Ur fluoratua edaten saiatu.
6. Aldian-aldian joan berrikuspenetara (paziente bakoitzarentzako aldi individualizatua).
7. Listu gutxi edo oso listu lodia badu, azukrerik gabeko likido ugari edan, eta haren eraketa estimulatzen edo ordezkutzen duten produktuak erabili.

4.4. PROTESI ERAUZGARRIA DARAMATEN PAZIENTEAREN ZAKO GOMENDIOAK

1. Ikasleak pazienteari ohartaraziko dio protesiarekin lehen orduetan honako hauek nabaritutako dituela:
 - Gorputz arrotz baten sentrazioa ahoan; horrek iraupen desberdina izango du paziente bakoitzarengan.
 - Protesia mugitu egin daiteke, batez ere jaterakoan. Itsasgarria erabil daiteke.
 - Listuaren ekoizpena handitzen du.
 - Dastamen-zentzuaren murrizte iragankor bat dago.
 - Hizketaren alterazioa, aste gutxi irauten duena.
 - Mukosa eta mihia hozka daitezke.
 - Protesia ukitzea eskatzen duten marruskadurak eta eragozpenak ager daitezke.
2. Ikasleek honako gomendio hauek azalduko dituzte protesiara hobeto egokitzeko:
 - Kontuz murtzikatu, hozkarik ez egiteko, eta ahoaren bi aldeetatik aldi berean.
 - Hasieran, elikadura biguna eta elikagai itsaskorrek saihestu. Aurrerago, elikadura normala sartzen joan behar da.
 - Bi aldeetatik aldi berean murtzikatzen ikasteak lagundu dezake jaterakoan protesiaren mugikortasuna mugatzen, nahiz eta beheko protesiak egonkortasun okerragoa izateko joera duen.
 - Murtzikatzean eragozpenik baduzu, protesia kendu eta profesionalarengana joan behar duzu, doikuntzak egin beharko dizkizu eta.
 - Itsasgarriak erabil ditzakezu, protesia ahoan hobeto atxikitzeko.
3. Protesiak hobeto txertatzeko eta kentzeko gomendioak:
 - Protesiak ahoan eraman aurretik busti.
 - Protesia ondo kokatuta egon arte ez da hozka egin behar, ahoan eta/edo protesian kalterik ez egiteko, hautsi bailiteke edo hortzoian zauriak eragin.
 - Hatzamarrekin kendu, eta gero garbitu.
4. Protesi erauzgarria kontserbatzeko, zainketa hauek azalduko dira:
 - Protesiak jatorduen ostean kendu eta garbitu. Elikagai-hondarrak kentzeko, garbitu egin behar dira.
 - Protesia kontuz manipulatzea behar da, egitura behartu gabe; garrantzitsua da ez erortzea. Ez sakatu atxikigailuak bere kabuz.
 - Protesia hortz-higienearen eta itsatsita gera daitezkeen itsasgarriaren hondarrak kentzearen ondoren jarriko da.
 - Protesia egunero garbitu behar da, zurda leuneko eskuila bat eta garbitzaile ez-urraztaile bat erabiliz, eta kolorazioan edo egituran aldaketak eragin ditzaketen produktuak saihestuz.

- Protesia gauean kendu eta uretan gorde behar duzu, eta noizean behin garbitzeko eta kontserbatzeko berariazko pilulak erabili. Goizean, protesia garbitu egin behar da ahoan jarri aurretik.
- Azterketetara joango da, bereziki protesia lasatzen bada.

4.5. HORTZ-ZURIKETARAKO GOMENDIOAK

Farmako jakin batzuk (hala nola, burdina, tetraziklinak, amoxizilina, ioduroak, sulfuroak, zilarrezko nitratoa, potasio permanganatoa eta ziklosporina) kontsumitzen dituzten pazienteei ez gomendatu etxean hortz bizidunen zuritzea egitea.

1. Pazientearentzako aholku higieniko dietetikoak:
 - Pazienteari adierazi funtsezkoa dela ez erretzea tratamendu zuritzailean zehar eta handik astebetera arte.
 - Ez kontsumitu hortzetako kolorea alda dezakeen produkturik; hala nola, koloratzaileak dituzten elikagaiak: piperrautsa, azafraia, currya eta beste koloratzaile artifizial batzuk, kafea, tea, ardo beltza, kola-freskagarriak, edari hotzegiak edo beroegiak, txokolate beltza edo esneduna, fruitu gorriak, erremolatxa, gutxi egindako haragia, gozoak, erregaliza; eta ez murtxikatu txiklerik edo klorofilarik.
 - Hortzak ez garbitu klorhexidina duten kolutorioekin edo oreekin.
 - Ez hartu edari edo elikagai hotzegi edo beroegirik.
2. Produktu zuritzailea aplikatzeko aholkuak:
 - Pazienteak hortzak behar bezala eskuilatu behar ditu eskuilarekin eta hortz-hariarekin, zuriketa hasi aurretik, produktua eremu guztietan ondo sar dadin.
 - Irakatsi pazienteari gel tantatxo bat hortz bakoitzean ipintzen ferulan lehen haginera arte; ferula jarri eta ateratzen den gel soberakina kendu. Gehiegi bada, saiatu gel gutxiago ematen hurrengo aldian, alferrik ez galtzeko.
 - Adierazi aplikazioko 4 ordu edo gau osoa % 10eko karbamida peroxidoa erabiliz gero, eta 90 minutu % 16 den kasuan.
 - Zuritzea erabiltzen den bitartean, adierazi ezin dela jan edo edan.
 - Ferulak kentzean, hortzak eskuilatu.
 - Xiringak erabili baino 30 minutu lehenagora arte hozkailuan mantentzeko aholkua eman.
 - Sentikortasuna ager daitekeela ohartarazi. Horiek tratatzeko produktu egokiak erabiltzen irakatsi; sentikortasuna handia bada, deitu egin behar digu, eta, bitartean, tratamendua eten.
3. Zuritze-ferulak mantentzeko aholkuak:
 - Ferulak erabili ondoren garbitu, lehortu eta kutxan gorde.
 - Ferulak zuritzea amaitzean gorde; etorkizuneko oroigarrietarako balio dezakete.

5. ERANSKINAK

5.1. ODONTOLOGIA KLINIKARI BURUZKO ARAUDIA

ODONTOLOGIA KLINIKA
CLINICA ODONTOLOGICA

**NORMATIVA DE FUNCIONAMIENTO
EN LAS PRÁCTICAS CLÍNICAS**

SERVICIO CLÍNICA ODONTOLÓGICA

GENERAL

HORARIO

- El Servicio Clínica Odontológica tiene un horario establecido y todas las prácticas clínicas que se realicen deberán ajustarse a dicho horario:
 - De 9 a 17.00 horas (de lunes a jueves)
 - De 9 a 14,45 horas (viernes)
- Queda totalmente prohibida la realización de cualquier práctica clínica fuera de dicho horario sin la autorización expresa del Director.
- Antes del comienzo de curso quedan establecidos los horarios y la distribución de las prácticas clínicas por especialidades y para cada una de ellas la distribución de los grupos y de las clínicas.
- Cada pareja de alumnos tendrá asignado un profesor-tutor/a que será responsable de monitorizar las prácticas.

UNIFORME

- Durante las prácticas clínicas los alumnos/as y profesor-tutor/a deberán estar identificados con la tarjeta identificativa de la UPV/EHU e irán uniformados de la siguiente manera:

PIJAMA CLÍNICO (Aportado por el Servicio Clínica Odontológica)

1. Alumnos/as de grado: pijama clínico blanco (pantalón y casaca)
2. Alumnos/as/as de postgrado: pijama del color (pantalón y casaca)
3. Profesores-tutores y colaboradores: pijama clínico granate(pantalón y casaca)

CALZADO DE TRABAJO (ZUECOS).Aportado por el alumnado y profesorado

- El uniforme de trabajo (pijama clínico y zuecos) deberá estar en óptimas condiciones de higiene y de estética.
- EN NINGÚN CASO SE PERMITIRÁ LA REALIZACIÓN DE LAS PRÁCTICAS CLÍNICAS SIN ESTAR UNIFORMADO/A CON LA PRENDA CORRESPONDIENTE.

VACUNACIÓN

- El alumnado deberá tener en vigor el Calendario vacunal vigente.

NORMAS DE HIGIENE PERSONAL

- **Se deberá cuidar su higiene personal, y en especial de las manos.**
- **Cuidado de manos:**
 - **No llevar joyas**
 - **Mantener las uñas cortas**
 - **Lavado y desinfección de manos higiénico o quirúrgico, antes y después de cada tratamiento (Protocolo OMS-Consejo de Dentistas).**
 - **Cubrir heridas con apósitos impermeables.**

USO DE BARRERAS PROTECTORAS

- **En todo tipo de procedimiento odontológico es obligatorio el uso de guantes, mascarilla y gorro (que cubra todo el cabello). Asimismo, en los requeridos se deberá utilizar protectores oculares.**

ASISTENCIAL

COMPORTAMIENTO DURANTE LAS PRACTICAS CLÍNICAS

- **Durante la realización de las prácticas clínicas deberá de guardarse silencio. El trato con los/las pacientes deberá ser respetuoso evitando conversaciones y comentarios innecesarios durante los tratamientos.**
- **En las clínicas y dependencias del Servicio Clínica Odontológica está totalmente prohibido:**
 - **Comer y/o beber.**
 - **Fumar**
 - **La utilización de móviles.**
 - **Dejar ropa, libros, bolsas, etc.**
- **Todos los alumnos/as trabajarán obligatoriamente en parejas establecidas por la Administración de la Clínica. En caso de que algún alumno o alumna por alguna circunstancia se encuentre sin pareja deberá de trabajar en trío.**
- **Todas las citas a pacientes deberán planificarse con el tutor, en función de los tratamientos a realizar dentro del horario de prácticas, y deberán anotarse en la agenda del programa Aladium para que el día de la cita esté disponible en la clínica correspondiente la historia clínica.**
- **Todo lo que cuente o se observe en el paciente es confidencial, por tanto NUNCA DEBEMOS ROMPER ESA CONFIDENCIALIDAD. Aquellos que la rompan incurren en un delito ético, deontológico y legal.**
- **Antes de iniciar un procedimiento clínico deberán cubrir las superficies de trabajo con barreras protectoras (papel o servilletas impermeables). A continuación, colocar debidamente todo el material e instrumental necesario en la bandeja de la unidad dental y/o encimera del mueble del gabinete.**

- Después de cada sesión con cada paciente el alumno deberá de:
 1. Acompañar al/la paciente a la Administración de la Clínica para apuntar los tratamientos realizados en el programa Aladium y que éste/a realice el pago si procede. Al mismo tiempo devolverá la historia clínica para guardarla en el archivo.
 2. Recoger el instrumental usado con dicho paciente y entregarlo limpio (inmersión en glutaraldehído) para que sea esterilizado en el área de Esterilización. Se deberá prestar especial atención durante la manipulación del instrumental contaminado especialmente corto-punzante, para evitar accidentes.
 3. Devolver al almacén el material fungible sobrante y/o dejarlo en los armarios de las clínicas de material de uso común.
 4. Velar por la adecuada clasificación y recolección de los residuos generados para su posterior tratamiento y eliminación.
 5. Limpiar y desinfectar la unidad dental, equipo de rayos y superficies del gabinete dental.
- Únicamente se podrán llevar a cabo los tratamientos que la persona paciente o representante haya consentido libre y voluntariamente al menos 24 horas antes del procedimiento clínico correspondiente, siempre que no se trate de actividades urgentes, y se dejará constancia en la historia clínica.
 - El consentimiento informado se prestará de forma verbal por regla general, y se recabará por escrito en intervenciones quirúrgicas, procedimientos diagnósticos y terapéuticos invasivos y, en general, en los procedimientos que supongan riesgos o inconvenientes de notoria y previsible repercusión negativa sobre la salud del paciente.
- Asimismo, únicamente se iniciarán los tratamientos autorizados por el paciente o representante cuando este haya aceptado y firmado previamente los PLANES DE TRATAMIENTO Y PRESUPUESTO.
- Los PLANES DE TRATAMIENTO Y PRESUPUESTOS deben estar correctamente rellenos y firmados con letra legible. El original se quedará en la historia clínica y la copia de calco se le dará al paciente.

ASISTENCIA A EL/LA PACIENTE

- Está totalmente prohibido la asistencia a ningún/a paciente sin la presencia del profesor-tutor/a.
- En el caso de que el profesor-tutor/a se ausente de la clínica por cualquier motivo, el alumno/a tutelado/a deberá suspender inmediatamente la realización de dicha práctica.
- Cuando por alguna circunstancia se produzcan retrasos respecto a la hora prevista en la citación, un alumno/a de la pareja deberá acudir a la

Sala de espera para avisar al paciente del motivo del retraso en informarle del tiempo de espera.

- Deberá de utilizarse en forma justificada los Rayos X observando las medidas de radioprotección, incluyendo el uso del delantal y collarín de plomo por parte del paciente. Las radiografías ortopanorámicas sólo se realizarán previa autorización del profesor-tutor/a

ADMINISTRACIÓN DE LA CLÍNICA

- Su función principal es la organización (citación y recepción) de nuevos pacientes así como el seguimiento (tratamientos y cobros) a los pacientes y el archivo y custodia de los historiales clínicos.
- Está prohibida la entrada a la Administración de la Clínica sin permiso y siempre habrá que pasar por la ventanilla para cualquier duda o consulta y para ello se respetará la cola, en caso de haberla.
- Para llevar la gestión de la Clínica es necesaria la colaboración de todos los alumnos/as de grado y postgrado con el objeto de poder controlar toda la información asistencial y contable de cada paciente en el programa informático ALADIUM. Para ello siempre después de cada tratamiento o revisión los alumnos/as deberán de:
 1. Solicitar y anotar en la Agenda del programa la cita con el paciente , ya se trate de paciente nuevo o ya existente
 2. Acompañar al/la paciente a la Administración para apuntar el tratamiento efectuado (sea de pago o no).
 3. Anotar obligatoriamente la exploración cuando se trate de la 1º Visita para que queden grabados los códigos de los alumnos/as y el profesor.
 4. Devolver inmediatamente la historia clínica del paciente a la Administración para guardar en el archivo
 5. En caso de que un paciente falte a la cita programada, se deberá de informar inmediatamente y entregar la historia clínica en la ventanilla y se anotará su ausencia.
- La primera citación se realiza desde la Administración de la clínica, para ello el alumno deberá solicitarla por medio de la agenda de ALADIUM con una semana de antelación a la cita, seleccionando en la agenda el paciente (nº 8) "nuevo paciente"
- Las citas posteriores las pactarán directamente los alumnos/as con los pacientes, anotándose dicha cita en la misma agenda como mínimo con 48 horas de antelación a la cita para que de tiempo a preparar los historiales clínicos.

- A indicaciones del profesorado , para aquellos pacientes que tengan que ser tratados en otras asignaturas, se rellenará la correspondiente **ficha de transferencia** o de derivación, cumplimentando todos los datos solicitados en la misma (nombre y firma de alumnos/as y profesor-tutor/a)
- Las derivaciones deberán quedar grabadas en el programa informático, y para ello se deberá indicar en la ventanilla de administración y entregar dicha ficha de transferencia.
- En el momento de redactar el PLAN DE TRATAMIENTO Y PRESUPUESTO se deberá indicar al paciente que obligatoriamente todos los tratamientos deben de ser abonados el mismo día de su realización. Si se prevé que el mismo no finalizará antes del cierre de la ventanilla de administración, el pago se efectuará antes del inicio del tratamiento. No están admitidos los pagos por transferencia bancaria.
- Mensajes: las llamadas recibidas en Administración de pacientes o del laboratorio dirigidas a los alumnos/as se reenviarán directamente a través de SMS, teléfono o personalmente.
- Para mayor facilidad de respuesta, siempre que lo autorice el alumnado, se facilitarán los teléfonos a los laboratorios protésicos.
- El uso de los teléfonos del pasillo **es exclusivo para citar a pacientes** y siempre en horas de prácticas.
- Cualquier duda o problema que pueda surgir al respecto, puede consultarse a la Administración de la Clínica.

HISTORIAS CLÍNICAS

- En esta materia el centro dispone de un **“manual de historia clínica”** que se ajusta la clínica dental a lo establecido en el Decreto 38/2012, de 13 de marzo, sobre historia clínica y derechos y obligaciones de pacientes profesionales de la salud en materia de documentación clínica.
- Las historias clínicas recogerán los siguientes datos:
 1. Datos de identificación de la persona paciente
 2. Datos clínico-asistenciales que vayan generándose en el curso de la asistencia, que se estructuran de la siguiente forma:
 - a. Antecedentes de interés.
 - b. Anamnesis y exploración
 - c. Plan de tratamiento.
 - d. Evolución clínica del tratamiento.
 - e. Tratamiento farmacológico.
 - f. Cuidados post-tratamiento.

- g. Datos básicos pertinentes: Garantía de prótesis prescrita y otros.
- h. Derivación a otro profesional.
- i. Radiografías y exploraciones complementarias.
- j. Consentimientos informados.
- k. Documento Cláusula informativa Tratamiento de datos Clínica Odontológica
- l. Información de fin de tratamiento.
- m. Otra información clínica pertinente.

3. Datos sociales que sean pertinentes para la asistencia sanitaria

- Se recuerda que la historia clínica del paciente ha de estar siempre en el archivo de administración, solicitando su entrega previa a la entrada en clínica del paciente y devolviéndole a recepción al finalizar. Bajo ningún concepto puede sacarse el historial del paciente fuera de las dependencias de la Clínica.
- No se entregará ninguna historia clínica si previamente no se ha anotado en la agenda.
- Si hubiera que revisar alguna historia clínica para algún trabajo deberá de solicitarse a través de la ventanilla y firmar tanto la salida como la entrada de la historia.

TRABAJOS DE PRÓTESIS

La Clínica Odontológica dispone de un protésico interno que se encuentra a disposición de los alumnos/as para aquellas consultas y trabajos que habitualmente realiza en el laboratorio de esta Clínica, como son las composturas y demás trabajos sobre resina. Cuando existan este tipo de trabajos se deberá acudir a él, y éste indicará si ese trabajo se puede realizar en la Clínica o lo deberá realizar un laboratorio externo. Para la realización de los trabajos se rellenará un impreso que dispone con el Vº Bº del profesor-tutor/a.

Para la elaboración de los trabajos de prótesis externos, la UPV/EHU ha homologado como proveedores externos a: Laboratorios Basauri

Cada una de las clínicas dispone de un armario para dejar y recoger los trabajos. Cuando el trabajo se remite al laboratorio por primera vez (TOMA DE IMPRESIONES) se anotará el tratamiento (IMPR) y además el paciente deberá de abonar el 50% del coste y, previo a su entrega definitiva ha de abonarse el otro 50%, DANDO POR FINALIZADO EL TRABAJO. A la hora de presupuestar el tratamiento se deberá de advertir al paciente de esto.

El documento de envío al laboratorio de prótesis ha de rellenarse claramente todas las casillas de la pegatina, indicando *alumno y paciente – ambos con dos apellidos, curso, asignatura y nº clínica* y se especificará con detalle los trabajos a

- realizar y para qué fecha se desea su realización. *(siempre un día antes de la próxima cita que habitualmente será de una semana)*. Este pedido ha de hacerse siempre con el Vº Bº del profesor-tutor/a que supervise la práctica.
- Antes de citar al paciente para las pruebas ha de comprobarse que el trabajo ha llegado del laboratorio y al citar al/la paciente advertirle de que ha de pagar *(si el trabajo es el definitivo)* EL RESTO PENDIENTE.
 - Cuando el laboratorio entregue el trabajo finalizado la pegatina tendrá un punto verde y dentro de la caja que contiene la prótesis habrá un albarán y un certificado de garantía. El alumno/a antes de colocar la prótesis al paciente, deberá **FIRMAR EL ALBARÁN E INMEDIATAMENTE ENTREGARLO A LA JEFA DE NEGOCIADO EN LA ADMINISTRACIÓN DE LA CLÍNICA**
 - Una vez colocada la prótesis al/la paciente el alumno deberá:
 - GUARDAR EL CERTIFICADO DE GARANTIA EN LA HISTORIA DEL PACIENTE
 - ENTREGAR LAS CUBETAS A ESTERILIZACIÓN
 - VACIAR EL TUPPER QUITANDO LA PEGATINA Y DEJARLO EN LA BALDA DE TUPPER VACIOS PARA QUE PUEDAN VOLVER A UTILIZARSE.
 - GUARDAR LOS MOELOS EN LAS CAJAS DE CARTON QUE DISPONE EL ALMACEN, GUARDARLAS EN LA TAQUILLA Y ENTREGARLAS EN LA ADMINISTRACIÓN UNA VEZ QUE ESTÉN LLENAS (3 PACIENTES POR CAJA).
 - Está totalmente prohibido guardar ningún tupper en las taquillas o en los boxes de las clínicas.
 - PROTESIS REMOVIBLE: Es obligatorio consultar con nuestro protésico (Javier Aizpitarte) antes de enviar ningún trabajo al laboratorio externo.
 - Los trabajos con resina los realizará siempre en Clínica nuestro protésico.

CLÍNICAS

- Hay un armario común por cada clínica con 6 cajones con los materiales necesarios para las diferentes actuaciones.
 - Exploración
 - Amalgama
 - Composite
 - Endodoncia
 - Prótesis removible
 - Prótesis fija
- De cada cajón común se hará responsable una pareja de alumnos/as de cada clínica que será la encargada de reponer dicho cajón, cuando falte material, solicitándolo al almacén de la clínica.

- En caso de faltar algún material, deberá solicitarlo al almacén el responsable del cajón.
- Material en boxes (gabinetes) : Tan sólo ha de haber el material necesario para realizar los tratamientos con los/las pacientes, debiendo estar todo perfectamente ordenado y limpio.
- Material común: En todas las clínicas se repondrá el material necesario para las prácticas clínicas, que sea de uso común (guantes, mascarillas, servilletas, etc.) y también los documentos administrativos necesarios para el seguimiento de los tratamientos al paciente (hojas de presupuesto, ficha de derivación, recetas, bloc de pedidos de prótesis al laboratorio, etc.).
- Ordenadores: Serán utilizados para anotar las citas. Cada alumno tiene su clave de acceso al programa Aladium. Es obligatorio salir del programa una vez realizada la consulta o anotada la cita en la Agenda y al finalizar el día apagar los ordenadores.
- Limpieza e higiene: En todas las clínicas y boxes se ha de extremar la limpieza y la higiene con los materiales, equipamiento y con los tratamientos a realizar. Es imprescindible mantener las pautas de actuación en cada tratamiento que se realice, la limpieza del equipo dental y mobiliario después de la atención a cada paciente, cambio de material estéril por cada paciente, etc. El profesor-tutor/a de la pareja es el encargado de velar porque el protocolo de actuación se cumpla en cada tratamiento.

ALMACÉN

- Su función es proveer del material necesario a los alumnos/as para la realización de las prácticas clínicas.
- El horario del almacén coincide con el horario de las prácticas y por tanto todo el material prestado deberá ser entregado al finalizar las mismas.
- Cada alumno dispone de una tarjeta de identificación para solicitar material
- Antes de solicitar material al almacén, la pareja responsable de los cajones comunes deberá asegurarse de la falta de dicho material.
- Todo el material prestado ha de ser devuelto en las mismas condiciones.
- En caso de que algún profesor-tutor/a considere necesario la compra de algún nuevo material, deberá solicitarlo directamente en el almacén, rellenando un impreso de solicitud.

ESTERILIZACIÓN

- Su función es esterilizar el material usado que no sea desechable.
- Cada alumno/a dispone de un cajón donde deberá dejar el material usado para esterilizar y recoger posteriormente.

- Existen también en las clínicas pequeños autoclaves para esterilizar las fresas y turbinas.
- Además del profesor-tutor/a, las personas que velarán para que toda la normativa se cumpla serán los auxiliares de clínica del área de ESTERILIZACIÓN.
- Las auxiliares de Clínica se encargarán de reponer el material que vaya siendo gastado y vigilarán e indicarán al profesor-tutor/a aquellos alumnos/as que no cumplen la normativa vigente en todos los aspectos relacionados con la actuación en clínicas.
- No se esterilizará el instrumental que no esté limpio (sangre etc...)

TAQUILLAS

- Se encuentran situadas junto a los vestuarios.
- Cada alumno de 4º y 5º de Grado y los alumnos/as de postgrado, tienen asignada una taquilla que no se podrá cambiar y estará cerrado con un candado personal.
- Está totalmente prohibido guardar ningún tipo de material fungible ni instrumental de uso común de las prácticas en las taquillas así como algún tupper con material protésico.
- En caso de necesidad de guardar modelos de prótesis se solicitarán al almacén estuches de cartón, los cuales sí se podrán guardar en la taquilla.

REGLAMENTO EUROPEO PROTECCIÓN DE DATOS

De acuerdo con lo dispuesto en el artículo 13 del Reglamento UE 2016/679, del Parlamento Europeo y del Consejo, de 27 de abril, relativo a la protección de las personas físicas en lo que respecta al tratamiento de datos personales y a la libre circulación de estos datos, le informamos que sus datos pasan a formar parte de un fichero responsabilidad de la UPV/EHU, así como de los siguientes extremos:

Información básica sobre Protección de Datos	
Responsable del tratamiento de datos	Universidad del País Vasco/ Euskal Herriko Unibertsitatea
Finalidad del tratamiento de datos	Gestión administrativa de la atención odontológica para el apoyo del desarrollo de las actividades docentes relacionadas con la Odontología en el ámbito de la Universidad del País Vasco/Euskal Herriko Unibertsitatea.
Legitimación del tratamiento de datos	Consentimiento de la persona interesada, siendo además necesario para fines de asistencia o tratamiento de tipo sanitario. La persona interesada tendrá derecho a retirar su consentimiento en cualquier momento, pero no afectará a la licitud del tratamiento basada en el consentimiento previamente otorgado. ☐ La persona interesada consiente el tratamiento de sus datos con dicha finalidad.
Destinatarios de cesiones de datos	No se cederán datos a terceros salvo previsión legal.
Derechos	Acceder, rectificar y suprimir los datos, así como otros derechos, como se explica en la información adicional.
Información adicional	http://www.ehu.eus/babestu

Teniendo en cuenta que la base legal del tratamiento de datos es el consentimiento explícito de la persona interesada no se podrá realizar ningún tratamiento a un/a

paciente si en su historia clínica no consta cumplimentado y firmado el DOCUMENTO DE CLAUSULA INFORMATIVA DE TRATAMIENTO DE DATOS DE LA CLÍNICA ODONTOLÓGICA

Asimismo, el alumno/a:

1) Deberá velar por la integridad de todos los documentos que componen la historia clínica del paciente. En caso de extravío será responsable de dicha pérdida.

2) Tiene la obligación de cumplir su compromiso de confidencialidad (guardar secreto profesional)

NOTA: EL INCUMPLIMIENTO DE DICHA NORMATIVA IMPOSIBILITA LA REALIZACIÓN DE LAS PRÁCTICAS CLÍNICAS

5.2. ODONTOLOGIA KLINIKAREN COVID-19 PROTOKOLOA

COVID-19ak eragindako pandemia dela eta, UPV/EHUko Odontologia Klinikak jarduera-protokolo bat hartu du, Haginlarien Kontseilu Nagusiak 2020ko maiatzaren 1ean idatzitako protokoloan oinarritua. Odontologia Klinikara egokitutako protokolo hori ikasleen eskura egongo da.

Osasun-egoera horrek irauten duen bitartean hartutako neurri horiek eragina dute HPI I praktika klinikoaren dinamikan, honako alderdi hauekin:

1. Ikasleek fakultateko atean hartuko dute pazienteak, eta klinikara lagunduko diote, ahal den neurrian korridoreetan gera ez dadin.
2. Ikasleek tratamenduaren aurretik eta egunean bertan telefono bidezko baheketa egin beharko dute. Pazienteak baheketa hori sinatuko du.
3. Paziente guztiak modu mailakatuan aipatuko dira, pilaketak saihesteko, eta pazienteen artean 15 minutuko denbora utziko da gela jaso eta aireztatzeko.
4. Klinika bakoitzak tutore bat duen ikasle talde bat hartuko du, eta besaulkien erabilera erdira murriztuko da. Horrela, boxak zigzag moduan erabiliko dira, eta beste hiru box libre geratuko dira EPIak aldatzeko (box zikina eta box garbia).
5. Ahal den neurrian, klinika berean aerosolak sortzen dituzten tratamenduak batera egi-
tea saihestuko dugu. Horretarako, funtsezkoa da tratamenduen antolamendua, tutoreak gainbegiratuko duena, eta tratamenduak lortzeko puntualtasuna.
6. Saia gaitezen arriskuko pertsonak lehen orduan tratatzen.
7. Ezinbestekoa da beharrezko tresna eta material guztiak aurreikustea, klinikatik atera eta sartu etengabe ez egiteko.

5.3. HISTORIA KLINIKOA: UPV/EHUko ODONTOLOGIA KLINIKAREN DOKUMENTAZIOA

HISTORIA ZK.:
Azterketaren data:

HISTORIA KLINIKO OROKORRA

AFILIAZIO DATUAK

ABIZENAK:	IZENA:
SEXUA: EMAKUMEA [] GIZONA []	JAIOTZA DATA:
HELBIDEA:	TELEFONOAK:
LANBIDEA:	

KONTSULTAREN ARRAZOI NAGUSIA

Aho-hortzetako zein arazorengatik etorri zara gure kontsultara?	
Noiztik duzu?	Aurretik tratatu al dizute inoiz?
Nola?	
Hartzen al duzu botikaren bat arazo horrentzat?	Zein?

HISTORIA MEDIKOA

Une honetan ba al duzu gaixotasunen bat?		Zein?
Bestalde, izan al duzu garrantzizko gaixotasunen bat zure bizitzan?		
Botikaren bat hartzen al duzu eskuarki?		Zein?
Ba al diozu alergiarik produktu edo botikaren bati?		
Asmatikoa zara?	Kardiopata zara?	
Hartzen al duzu antikoagulatzaierik?	Ba al duzu bihotz-balbula, taupada-markagailu edo mentu koronariarik?	
Zein izaten da zure tentsio arterial normala?	Hipertentsoa al zara?	
Eta diabetikoa?	Epileptikoa?	
Ultzera gastroduodenalik?	Noiztik?	Aktibo?
Gastritisik?	Noiztik?	Aktibo?
Hartzen al duzu lasaigarririk edo antidepresiborik?	Hiesa?	
Hepatitisa?	Zein motatakoa?	Noiztik?
Haurdun al zaude?	Orain dela hilabetetik	Hartzen al duzu antisorgailurik?
Familiaren aurrekari medikoak:		

Azpiari izenpetzen dutenek bere erantzukizunpean onartzen dute galdetegiari jasotako galderak egin direla. Pazienteak hitz ematen du berehala emango diola ikasleari gaurtik aurrera bere osasun-egoeran izandako aldaketan berri, adierazten du ados dagoela jasotako datuekin eta bere gain hartzen du bere osasunari buruzko garrantzizko datuak jakinarean gainean ezkatutu izanak eragin ditzakeen ondorioen erantzukizuna.

PAZIENTEAREN IZEN-ABIZENAK ETA SINADURA

INKESTA EGITEN DUEN IKASLEAREN
IZEN-ABIZENAK ETA SINADURAPRAKTIKA KLINIKOETAKO IRAKASLE TUTOREAREN
IZEN-ABIZENAK ETA SINADURA

HORTZ-HISTORIA

Azkenaldian izan al duzu minik hortz edo haginaren batean?	Noiztik?	
Bat-batean gertatzen al zaizu?	Zerk arintzen dizu mina?	
Zerekin hasten zaizu edo egiten du okerrera?		
Ba al duzu hortz sentikorrik?	Noiztik?	Non?
Zerk eragiten dizu sentikortasuna?		
Azkenaldian izan al duzu flemoirik?	Non?	
Hortzak azkar higitzen zaizkizula sentitzen al duzu?	Noiztik? (urteak)	
Ba al duzu hortzak estutzeko edo karraskatzeko ohiturarik?		
Sentitzen al duzu minik, hotsik edo zailtasunik mastekatzean edo aho-zabalka ari zarenean?	Nola?	Non?
Hortzoiak erraz hasten al zaizkizu odoletan?	Zergatik?	
Asko mugitzen al zaizkizu hortzak?	Noiztik? (urteak)	Zergatik?
Noiz joan zinen dentistarengana azkeneko aldiz hortzak begiratzera edo konpontzera? (urteak)		
Zer egin zizuten?		
Familia-aurrekariak:		

PAZIENTEAREN OHITURAK ETA ALDERDI SOZIAL ADIERAZGARRIAK

AHO-AURPEGIAREN AZTERKETA: Deskribatu eremu bakoitzean aurkitutako patologia

1	AURPEGIA
2	LEPOA
3	ESK. ATM.
4	EZK. ATM.
5	EZPAINAK
6	MUKOSA JUGALA
7	MIHIA
8	AHO-ZORUA
9	AHOSABAIA
10	OROFARINGEA
11	BARAILEN ARTEKO ERLAZIO OKLUSALA
12	INTERESA DUTEN BESTELAKO DATUAK

Historia Klinikoa betetzen denean, Historia Medikoa pazienteari erakutsiko zaio. Jarraian, sinatu egingo da pazienteak ados badago bere osasunari buruz historian jasotako datuekin.

PAZIENTEAREN IZEN-ABIZENAK ETA SINADURA

INKESTA EGITEN DUEN IKASLEAREN
IZEN-ABIZENAK ETA SINADURA

PRAKTIKA KLINIKOETAKO IRAKASLE TUTOREAREN
IZEN-ABIZENAK ETA SINADURA

De conformidad con lo establecido en el artículo 5 de la Ley Orgánica 15/1999, de 13 de diciembre, de Protección de datos de Carácter Personal, les informamos que los datos de este formulario pasarán a formar parte de un registro Informático de la UPV/EHU.

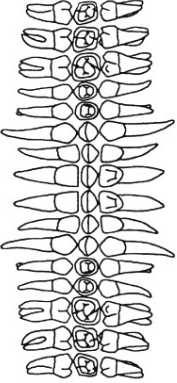
Formulario honetako datuak Euskal Herriko Unibertsitatearen erregistro informatikoan sartuko ditugu, eta horren berri ematen dizuegu, 1/1999 Lege Organikoaren (abenduaren 13ko Legea, izaera pertsonaleko datuak babesteari buruzkoa) 5. artikuluan araututakoari jarraituz.

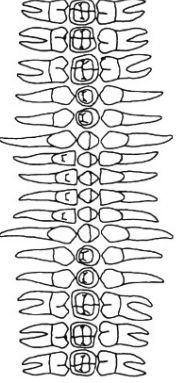
5.4. FITXA KLINIKO OROKORRA: UPV/EHUko ODONTOLOGIA KLINIKAREN DOKUMENTAZIOA

TRATAMIENTO REALIZADO																																													
FECHA	<table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="width: 25%; height: 20px;"></td> <td style="width: 25%; height: 20px;"></td> <td style="width: 25%; height: 20px;"></td> <td style="width: 25%; height: 20px;"></td> </tr> </table>																																												
TIPO DE INTERVENCIÓN EFECTUADA	<table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="width: 25%; height: 20px;"></td> <td style="width: 25%; height: 20px;"></td> <td style="width: 25%; height: 20px;"></td> <td style="width: 25%; height: 20px;"></td> </tr> <tr> <td style="width: 25%; height: 20px;"></td> <td style="width: 25%; height: 20px;"></td> <td style="width: 25%; height: 20px;"></td> <td style="width: 25%; height: 20px;"></td> </tr> <tr> <td style="width: 25%; height: 20px;"></td> <td style="width: 25%; height: 20px;"></td> <td style="width: 25%; height: 20px;"></td> <td style="width: 25%; height: 20px;"></td> </tr> <tr> <td style="width: 25%; height: 20px;"></td> <td style="width: 25%; height: 20px;"></td> <td style="width: 25%; height: 20px;"></td> <td style="width: 25%; height: 20px;"></td> </tr> <tr> <td style="width: 25%; height: 20px;"></td> <td style="width: 25%; height: 20px;"></td> <td style="width: 25%; height: 20px;"></td> <td style="width: 25%; height: 20px;"></td> </tr> <tr> <td style="width: 25%; height: 20px;"></td> <td style="width: 25%; height: 20px;"></td> <td style="width: 25%; height: 20px;"></td> <td style="width: 25%; height: 20px;"></td> </tr> <tr> <td style="width: 25%; height: 20px;"></td> <td style="width: 25%; height: 20px;"></td> <td style="width: 25%; height: 20px;"></td> <td style="width: 25%; height: 20px;"></td> </tr> <tr> <td style="width: 25%; height: 20px;"></td> <td style="width: 25%; height: 20px;"></td> <td style="width: 25%; height: 20px;"></td> <td style="width: 25%; height: 20px;"></td> </tr> <tr> <td style="width: 25%; height: 20px;"></td> <td style="width: 25%; height: 20px;"></td> <td style="width: 25%; height: 20px;"></td> <td style="width: 25%; height: 20px;"></td> </tr> <tr> <td style="width: 25%; height: 20px;"></td> <td style="width: 25%; height: 20px;"></td> <td style="width: 25%; height: 20px;"></td> <td style="width: 25%; height: 20px;"></td> </tr> <tr> <td style="width: 25%; height: 20px;"></td> <td style="width: 25%; height: 20px;"></td> <td style="width: 25%; height: 20px;"></td> <td style="width: 25%; height: 20px;"></td> </tr> </table>																																												

		CLÍNICA ODONTOLÓGICA - ODONTOLOGIA KLINIKA <small>Universidad del País Vasco - Leizor Unitasitatea</small>	FICHA CLÍNICA GENERAL <small>HISTORIA N.º _____</small>
--	---	--	---

APELLIDOS DEL PACIENTE _____	NOMBRE _____
------------------------------	--------------

1.6 1.7 1.6 1.5 1.4 1.3 1.2 1.1 1.2 1.3 1.4 2.5 2.6 2.7 2.8 	1716 11 2627 (25) (27) (28) (30) 4746 31 3637	ESTADO PERIODONTAL (NTPC) 0 = Sano 1 = Cingrado 2 = Cingra 3 = Bolsa de 4.5 mm (precisamente visible la banda de la sonda) 4 = Bolsa de más de 6 mm. (la banda de la sonda no se ve) X = Sextante excluido.
---	--	---

4.6 4.7 4.6 4.5 4.4 4.3 4.2 4.1 3.2 3.3 3.4 3.5 3.6 3.7 3.8 		DATOS RELEVANTES MPC _____ _____ _____ _____
---	--	--

5.5. PERIODONTOGRAMA: UPV/EHUko ODONTOLOGIA KLINIKAREN DOKUMENTAZIOA

Universidad del País Vasco Euskal Herriko Unibertsitatea

ODONTOLOGIAKLINIKA
CLÍNICA ODONTOLÓGICA

Historiaren Zenbakia:
Data:

FITXA KLINIKO PERIODONTALA

Izena: Abizenak:
Helbidea: Telefonoa:

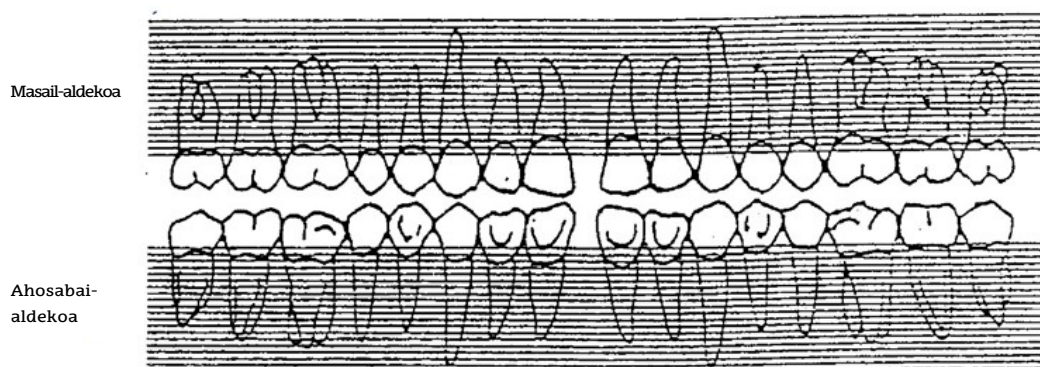
H-MUGIKORTASUNA																						
Bakterio-plaka																						
Hemorragia																						
Ahosabailko Poltsak																						
Masailaldeko Poltsak																						
Masailaldeko Poltsak																						
Mihialdeko Poltsak																						
Hemorragia																						
Bakterio-Plaka																						
H-MUGIKORTASUNA																						

Odol-jarioaren/Hemorragiaren-indizea %: Bakterio-Plakaren Indizea %:

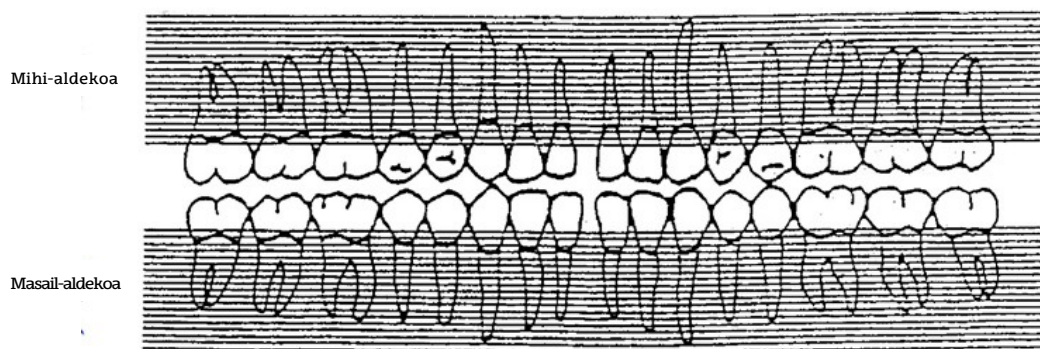
Oharrak:	
DIAGNOSTIKOA:	PRONOSTIKOA:
	- OROKORRA:
TRATAMENDU PLANA	- BANAN-BANAKOIA:

PERIODONTOGRAMA

GOIKO MAXILA

BEHEKO MAXILA

PAZIENTEAREN
IZENA/ABIZENAK/SINADURA

FITXA PERIODONTALA EGIN DUEN
IKASLEAREN
IZENA/ABIZENAK/SINADURA

IRAKASLEAREN
IZENA/ABIZENAK/SINADURA

5.6. DATUEN BABESARI BURUZKO OINARRIZKO INFORMAZIOA TXERTATZEN DU: UPV/EHUko ODONTOLOGIA KLINIKAKO DOKUMENTAZIOA

ODONTOLOGIA KLINIKA
CLÍNICA ODONTOLÓGICA

INFORMAZIO OHARRA: DATUEN TRATAMENDUA – ODONTOLOGIA KLINIKA

Datuen babesari buruzko oinarrizko informazioa

Europako Parlamentuak eta Kontseiluak apirilaren 27an emandako 2016/679 EB Erregiamenduko 13. artikulua erekin bat etorrita (datu pertsonalen tratamenduari eta datu horien zirkulazio askeari dagokienez pertsona fisikoak babesteari buruzko erregiamendua), honen bidez jakinarazi nahi dizut zure datuak UPV/EHUren erantzukizunpeko fitxategian gordeko direla, eta, era berean, honen berri ere eman nahi dizut:

Datuen babesari buruzko oinarrizko informazioa	
Datu tratamenduaren arduraduna	Universidad del País Vasco/Euskal Herriko Unibertsitatea
Datu tratamenduaren helburua	Odontologia arretarako administrazio gestioa. Universidad del País Vasco/Euskal Herriko Unibertsitatean Odontologiako ikasketetako irakaskuntza jardueren osagarri ematen da arreta hori.
Datu tratamenduaren legitimazioa	Zure adostasuna, beharrezkoa izanik osasun arloko arretarako edo tratamenduetarako. Hala ere, jakinarazten dizugu adostasuna edozein unetan kentzeko eskubidea duzula, baina horrek ez duela inongo eraginik lehendik emandako adostasunean oinarritutako tratamenduaren zilegitasunean. ☐ Baimena eman dut nire datuak helburu horietarako erabiltzeko.
Datu tratamenduaren hartzaileak	Ez zaie daturik lagako hirugarrenei, legeak agindu ezean.
Eskubideak	Datuak atzitzeko, zuzentzeko eta ezabatzeko; bai eta beste eskubide batzuk ere, informazio osagarrian azaltzen denez.
Informazio osagarria	http://www.ehu.es/babestu

IZEN-DEITURAK:.....
 NAN:.....
 SINADURA:

Datuen babesari buruzko informazio osagarria

Arduraduna

Zure datu tratamenduaren arduraduna:

- Identitatea: Universidad del País Vasco/Euskal Herriko Unibertsitatea IFK: Q4818001B
- Posta helbidea: Sarriena auzoa z/g. 48940 Leioa - Bizkaia
- Web orria: www.ehu.es
- Datuak babesteko ordezkariaren harremanetarako datuak: dpd@ehu.es

Helburua

Zer helbururekin tratatzen ditugu zure datu pertsonalak?

Datuen tratamenduaren helburua da odontologiako arretarako administrazio gestioa. Arreta hori unibertsitateko kideei eskaintzen zaie, bai eta, oro har, herritarrei ere, eta arretaren helburua da Universidad del País Vasco/Euskal Herriko Unibertsitatean ematen diren odontologiako ikasketetan irakaskuntzako jarduerak osatzea.

Horrela, bada, behartuta zaude zure datu pertsonalak ematera odontologia arreta izateko, horiek gabe ezinezkoa baita zerbitzu hori ematea.

Zenbat denbora gordeko ditugu zure datuak?

Datuak gordeko ditugu zuk ezabatzeko eskatu arte eta, edozelan ere, errekurtsorako edo/eta erreklamazioarako epeak irekita dauden bitartean edo datu horiek beharrezkoak diren bitartean bildu zirenean zeuden helburuen argitan.

Datu pertsonalak

Zein kategoriatako datuak tratatzen ditugu?

Honako kategorietako datuak tratatzen ditugu:

- Identifikaziorako datuak: NAN/IFK, izen-abizenak, helbidea (posta helbidea eta elektronikoa), telefono zk.
- Datu pertsonalak: jaiotzeko lekua, sexua eta adina.
- Datuen kategoria bereziak: osasuna

Legitimazioa

Tratamenduaren legezko oinarria da adierazitako helburuetarako berariazko adostasuna eman duzula; profesionalak egingo dute, bere erantzukizunpean eta behartuta egonik sekretu profesionala gordetzera.

Hala ere, jakinarazten dizugu adostasuna edozein unetan kentzeko eskubidea duzula, baina horrek ez duela inongo eraginik lehendik emandako adostasunean oinarritutako tratamenduaren zilegitasunean.

Hartzaileak

Zein hartzailei jakinaraziko dizkiogu zure datuak?

Ez zaie hirugarrenei lagako tratamendu honen xede den daturik, legeak agindu ezean.

Eskubideak

Zein eskubide dituzu zure datuak ematean?

Edozein pertsonak dauka eskubidea jakiteko UPV/EHUn bere datu pertsonalak tratatzen ari garen edo ez.

Zure eskubidea da: zure datu pertsonalak atzitzea; datu okerrak zuzentzea eskatzeko, edo ezabatzea eskatzeko, batez ere datu pertsonalak jadanik ez badira beharrezkoak bildu zirenean zeuden helburuetarako.

Tratamendua bitarteko automatizatuen bidez egiten denean, eskubidea duzu zure datu pertsonalak erabilerara orokorra eta irakurketa mekanikoa duen formatu egituratu batean jasotzeko, eta beste arduradun bati emateko datuok.

Egoera jakin batzuetan, datuen tratamendua mugatzea eskatu ahal izango duzu, eta halakoetan bakar bakarrik gordeko ditugu erreklamazioak egikaritzeko edo aldezteko.

Egoera jakin batzuetan, zure egoera partikularra dela eta, eskubidea izango duzu, edozein unetan, zure datu pertsonalen tratamenduaren aurka egiteko. UPV/EHUK datu pertsonalak tratatzeari utziko dio, noiz eta ez duen egiaztatzen arrazoi legitimo larriak daudela tratamenduari eusteko, edo balizko erreklamazioak aldezteko.

Zure eskubideak egikaritzeko, web gunean dituzu eskari orriak:

<http://www.ehu.eus/babestu>

Era berean, informazioa duzu Datuak Babesteko Euskal Bulegoaren web gunean:

<http://www.avpd.euskadi.eus/s04-5213/eu>

Agiri hau sinatuta, adierazten duzu, alde zure informazio honen guztiaren berri izanda eta libre izanik, zure datu pertsonalak agiri honetan jasotako baldintzetan tratatzeaz ados zaudela.

Era berean, adierazten duzu jakinarazi dizutela, berariaz jakinarazi ere, zure adostasuna edozein unetan kentzeko eskubidea duzula, baina horrek ez duela inongo eraginik adostasuna kendu aurreko tratamenduaren zilegitasunean.

IZEN-DEITURAK:.....

NAN:.....

SINADURA:

5.7. AURREKONTU-ORRIA: UPV/EHUko ODONTOLOGIA KLINIKAKO DOKUMENTAZIOA

Universidad Euskal Herriko
del País Vasco Unibertsitatea
Clínica Odontológica
Odontologia Klinikakoa

PLAN DE TRATAMIENTO Y PRESUPUESTO:

PACIENTE:

D.N.I.: N.º HISTORIA: TFNO:

ALUMNOS RESPONSABLES:

CURSO: 20: / 20..... CLÍNICA Nº: PROFESOR-TUTOR:

ASIGNATURA (PRÁCTICA DOCENTE):

PLAN DE TRATAMIENTO	PRECIO
TOTAL:	

DECLARACIÓN DE CONSENTIMIENTO

En pleno uso de mis facultades, libre y voluntariamente, DECLARO:

- Que he sido informado por los alumnos/as responsables de todos los tratamientos propuestos.
- Que encuentro satisfactorias las explicaciones recibidas y comprendo perfectamente, referentes a la finalidad de cada uno de los tratamientos, su naturaleza, los beneficios y limitaciones de los mismos, sus consecuencias, los riesgos probables en general y particulares en mi persona.
- Que he podido formular todas las preguntas que he creído oportunas, me han aclarado todas las dudas y no tengo necesidad de nuevas aclaraciones. Por ello, me encuentro en condiciones de decidir debidamente sobre tratamientos propuestos.
- Que he sido advertido que el **Plan de tratamiento y Presupuesto** puede sufrir variaciones en caso de aparición de patologías ocultas o inesperadas o por error en la valoración inicial de las que seré informado lo antes posible.
- Que he sido informado de las condiciones de pago establecidas en el Servicio Clínica Odontológica de la UPV/EHU y asumo que:
 - En caso de tratamientos de prótesis dental abonaré el 50% al realizar la primera impresión y el 50% el día de la entrega de la misma.
 - En el caso de implantes abonaré al finalizar cada una de sus fases el importe correspondiente a la misma.
 - El resto de los tratamientos los abonaré en su totalidad el mismo día de su realización.
 - Todos los pagos lo realizaré en efectivo hasta el máximo permitido por ley o mediante tarjeta de crédito en la Administración de la Clínica.
- Por ello, **doy mi consentimiento anticipadamente** para que se me realicen los tratamientos propuestos, y para que así conste firmo el presente original después de leído, reservándome el derecho de revocar en cualquier momento este consentimiento que ahora presto, sin necesidad de dar ninguna explicación pero haciendo frente a los gastos ocasionados hasta ese momento.

En Leioa, a de 20

Fdo. Paciente/Persona responsable (Nombre y Apellidos) Fdo. Alumnos/as que realizan el procedimiento clínico (Nombre y Apellidos) Fdo. Profesor/a Tutor/a práctica docente clínica (Nombre y Apellidos)

EJEMPLAR PARA EL PACIENTE

6. BIBLIOGRAFIA

- Carr AB, McGivney GP, Brown DT. (2006). *McCracken Prótesis Parcial Removible* (11. argit.). Ed. Elsevier S.A.
- Del Rio J. (2003). *Odontología Integrada para Adultos*. Ed. PUES, S.L.
- Donado M. (2014). *Cirugía bucal. Patología y técnica*. (4. argit.). Ed. Masson.
- Gay C, Berini L. (2004). *Tratado de cirugía bucal*. Ed. Ergón S.A.
- Gross, M.D. (1986). *La oclusión en odontología restauradora*. Ed. Labor.
- Herbert T. Shillingburg Jr, DDS. (2006). *Fundamentos esenciales en prótesis fija*. (3. argit.) Ed. Quintessence.
- Koeck B, Koeck B, Besford J. (2007). *Prótesis Completas*. Ed. Elsevier, Masson.
- Lindhe J, Lang N. (2015). *Clinical Periodontology and Implant Dentistry*. (6. argit.). Ed. Wiley Blackwell Munksgaard.
- Mallat, E. (2003). *Prótesis parcial removible y sobdentaduras*. Ed. Labor.
- Okeson JP. (2019). *Tratamiento de la oclusión y afecciones temporomandibulares*. (8. argit.). Ed. Elsevier.
- Sáenz MR (2002). *Clínica Odontológica Integrada de Adultos*. Ed. Diego Marín Librero S.L.
- Sato N. (2002). *Cirugía periodontal: Atlas clínico*. Ed. Quintessence.
- Universidad del País Vasco / Euskal Herriko Unibertsitatea [Internet]. Leioa; 2022. Guía docente de la asignatura Práctica integrada del adulto I. 5.º curso. Grado de odontología. Eskuragarri, hemen: https://www.ehu.eus/es/web/guest/grado-odontologia/creditos-y-asignaturas-porcurso?p_redirect=consultaAsignatura&p_cod_proceso=egr&p_anyo_acad=20200&p_ciclo=X&p_curso=5&p_cod_asignatura=27252

Unibertsitateko eskuliburuak Manual universitarios

UPV/EHUko Argitalpen Zerbitzua
argitaletxea@ehu.eus

Servicio Editorial de la UPV/EHU
editorial@ehu.eus

Tel.: 94 601 2227
www.ehu.eus/argitalpenak

eman ta zabal zazu

Universidad
del País Vasco

Euskal Herriko
Unibertsitatea

ISBN: 978-84-1319-540-7